

Уважаеми пътници, Добре дошли на борда на *България Ер*!

Банката е място, където ще ти дадат пари на заем, ако можеш да докажеш, че не са ти нужни, казваше Боб Хоуп, един от най-забележителните комици на XX век.

16 години след смъртта му тази мисъл започва да излиза от границите на смешното. През септември Европейската централна банка реши да продължи политиката си на изкупуване на държавни ценни книжа и на практика да печата пари с темпо от порядъка на 20 милиарда евро месечно. Както твърди The Financial Times, банката е направила това въпреки противоположното мнение на собствения ѝ Комитет по паричната политика. Седмина от бившите централни банкери, които на практика създадоха еврозоната в края на 90-те години, сега публикуваха незапомнено остър меморандум срещу текущата политика на ЕЦБ, обвинявайки я, че нарушава договора от Маастрихт и предприема мерки на базата на напълно погрешна диагноза за европейската икономика (стр. 14).

Отзвукът от решенията на ЕЦБ отдавна е надхвърлил тесните кръгове на финан-

совите технократи и има все по-силни политически ефекти - като започнем от задлъжняла Италия и приключим с Германия, където ниските лихви пряко се свързват с възхода на крайната десница.

Но сега тези въпроси повече от всякога засягат и България - най-ентусиазирания кандидат за влизане в еврозоната (и всъщност за момента единствения освен Хърватия). Това е достатъчна причина да посветим новия брой на The Inflight Magazine на тази тема, и да потърсим мнението на самия управител на Българската народна банка Димитър Радев (стр. 20).

Пожелавам ви приятно – и полезно – пътуване!

Янко Георгиев,
Изпълнителен директор

Dear Passengers,
Welcome aboard *Bulgaria Air*!

A bank is a place that will lend you money if you can prove that you don't need it, Bob Hope, one of the most notable comedians of the XXth century, used to say.

16 years after his death, this thought begins to go beyond the ridiculous. In September, the European Central Bank decided to continue its policy of buying sovereign securities and practically printing money at a rate of around € 20 billion a month. According to The Financial Times, the bank did so despite the opposite opinion of its own monetary policy council. Seven of the former central bankers who practically created the euro area in the late 1990s have now published an unmistakably sharp memo against the ECB's current policy, accusing it of breaching the Maastricht Treaty and taking measures based on a completely wrong diagnosis of the European economy (page 17).

The echo of ECB decisions has long gone beyond the narrow circles of financial technocrats, and they have rapidly growing political effects - starting with indebted Italy and ending with Germany, where low interest rates are directly linked to the rise of the far right.

But now, more than ever, these issues are also affecting Bulgaria - the most enthusiastic candidate for joining the eurozone (and, in fact, the only candidate besides Croatia). This is reason enough to dedicate the new issue of The Inflight Magazine on this topic, and to seek the opinion of the Bulgarian National Bank Governor himself, Dimitar Radev (p. 23).

I wish you a pleasant flight!

Yanko Georgiev
CEO

НЕ ПРОПУСКАЙ ШАНС ЗА ШАНЗ-ЕЛИЗЕ.

ПАРИЖ

от

€

95

еднопосочна
цена

от

€

189

двупосочна
цена

Цената е крайна и включва: всички такси, 1 бр. ръчен багаж до 10 кг + 1 бр. дамска чанта/лаптоп, кетъринг на борда, безплатен чек-ин. Чекиран багаж може да се заплати преди полет на летище или в офис на издателя на билета. Цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро на посока. Авиокомпанията предлага цени и с включен чекиран багаж. Виж всички предложения и резервирай на www.air.bg

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

ПРИЯТЕН
ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ
ЕМОЦИИ

www.air.bg

**11 | BUSINESS
ECONOMY**

**45 | ANALYSIS
POLITICS**

**67 | SCIENCE
TECHNOLOGY**

**83 | TRAVEL
LIFESTYLE**

**36 | Свърхрегулираните
цени водят
до липса на
лекарства**

Д-р Мила Елисеева, управител на "Пфайзер" за България и Украйна, пред Bulgaria ON AIR

**60 | Ако на сцената
има пушка...**

Въпросът за забраната на личните оръжия е черната дупка на американската политика

**72 | Кои ще
застрахова
застрахователите**

Изкуственият интелект и новите технологии ще преобърнат сектора в близките години

**88 | Рим в 10
необичайни
стъпки**

Забравете за популярните знаменитости и изживейте своята любовна история с Вечния град

**40 | Over-Regulated Prices
Lead to a Lack of
Medicines**

**64 | If There's a Rifle on the
Stage...**

**74 | Who will insure the
insurers?**

**92 | Rome in 10 Unusual
Steps**

14 | Каквото е нужно

12 | Whatever It Takes

**20 | Интервю: Димитър
Пачев**

23 | Interview: Dimitar Radev

**28 | България има
финансовата
възможност да
повишава доходите**

**30 | Bulgaria Has Financial
Ability to Increase
Income**

**46 | Европа срещу
двигателя с
вътрешно горене
Europe vs. The
Internal Combustion
Engine**

48 | Мечти без оръжие

**50 | Dreams Without
Weapons**

**68 | Водят ли LED
светлините до
лудост**

**70 | Do LED lights lead to
madness?**

**80 | Да надминеш себе
си**

82 | To Surpass Yourself

**84 | Афиш
Poster**

**98 | Да откриеш
козелото**

100 | Pizza Story

106 | От всичко по много

107 | Plenty of Everything

**108 | С момика към
гълголетуето**

**110 | Digging in the Garden
Makes us Live Longer**

**114 | Пилешка супа и
гръзи митове**

**115 | Chicken Soup and
Other Myths**

Фотография на корицата: ИВАЙЛО ПЕТРОВ
Cover photography: IVAYLO PETROV

Viva!

CASINO

AT

SOFIA HOTEL BALKAN

THE LUXURY COLLECTION

BLACKJACK
AMERICAN ROULETTE
RUSSIAN POKER
CARIBBEAN POKER
TEXAS POKER
NOVO POKER
MAJOR POKER
NEWEST SLOT MACHINES

OPEN 24/7 FREE ENTRANCE & BAR

SOFIA HOTEL BALKAN
5, Sveta Nedelja Square 1000 Sofia Bulgaria
+359 (2) 981 5747; info@groupviva.com
www.vivacasino.biz

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

THE INFLIGHT MAGAZINE

БОРДНОТО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР ИМА СРЕДНА МЕСЕЧНА АУДИТОРИЯ ОТ НАД 100 000 ДУШИ, ИЛИ НАД МИЛИОН ЧИТАТЕЛИ ГОДИШНО

THE INFLIGHT MAGAZINE ENJOYS AN AVERAGE MONTHLY AUDIENCE OF MORE THAN 100,000 PEOPLE, OR OVER A MILLION READERS PER YEAR

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Константин Томов
ktomov@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР
Кристина Нигохосян
cnigohosian@bulgariaonair.bg

ПРЕВОДАЧИ
Методи Йорганов
Радослав Генчев
"Radix"

АВТОРИ
Бойко Василев
Валери Ценков
Доника Ризова
Ивайло Петров
Калин Ангелов
Калин Николов
Кристофор Павлов
Радина Колева

ДИЗАЙН
BRAND NEW

ИЗДАТЕЛ
ИНВЕСТИР МЕДИА ГРУП

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Буктория Мумкова

ТЪРГОВСКИ ДИРЕКТОР
Леа Бакалова
lbakalova@bulgariaonair.bg

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС
1540 София, бул. Броксел 1
office@bulgariaonair.bg
тел.: 02 448 40 70
www.bgonair.bg

БАНКОВА СМЕТКА

EDITOR-IN-CHIEF
Konstantin Tomov
ktomov@bulgariaonair.bg

EDITOR
Cristina Nigohosian
cnigohosian@bulgariaonair.bg

TRANSLATORS
Metodi Yordanov
Radoslav Genchev
"Radix"

CONTRIBUTORS
Boyko Vassilev
Valeri Tsenkov
Donika Rizova
Ivaylo Petrov
Kalin Nikolov
Kalin Angelov
Christopher Pavlov
Radina Koleva

DESIGN
BRAND NEW

PUBLISHER
INVESTOR MEDIA GROUP

CEO
Victoria Mitkova

MARKETING DIRECTOR
Lea Bakalova
lbakalova@bulgariaonair.bg

EDITORIAL ADDRESS
1540 Sofia, 1 Brussels Blvd.
office@bulgariaonair.bg
phone: (+359) 2 448 40 70
www.bgonair.bg

BANK ACCOUNT

IBAN: BG57 CECB 9790 1019 1023 03
BIC: CECBGB33
Банка „ЦКБ“ АД – клон Варна

ISSN 1314-2216

Съгласно чл.7а, ал.1 от Закона за задължителното депозитиране на печатни и други произведения и за обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги (изм. и доп.ДВ бр.94 от 13.11.2018г.) действителен собственик на дружеството издател на списание "България он ер" е "Инвестор.БГ" АД, който публично дружество по Закона за публично предлагане на ценни книжа и е под надзора на Комисията за финансов надзор.

ESPRIT

DISCOVER THE LOOK AT:

www.espritbg.com

Sofia: Bulgaria Mall, The Mall, Park Center • Varna: Delta Planet Mall, Mall Varna EAD • Burgas: Burgas Plaza

CONTRIBUTORS АВТОРИ

КРИСТОФОР ПАВЛОВ е главен икономист на УниКредит Булбанк от 2002 г. Завършил е магистърска степен "Счетоводство и Контрол" в УНСС. Бил е член на управителния съвет на ДСК за три години. Редовен коментатор на Bloomberg TV Bulgaria. Женен с една дъщеря.

KRISTOFOR PAVLOV is UniCredit Bulbank's Chief Economist since 2002. Graduated as Master of Accounting and Control in University of National and World Economy. Regular analyst for Bloomberg TV Bulgaria. Member of the management board of DSK for three years. Married with a daughter.

ДОНИКА РИЗОВА, дългогодишен водещ в телевизия Bulgaria on air, а преди това в Дарик радио. Носител на много награди, включително от фестивала "Българската Европа". Член е на настоятелството на Фондация "За нашите деца" и активно подпомага благотворителни инициативи. От година и половина живее на остров Майорка.

DONIKA RIZOVA is a journalist and PR, a longtime host on Bulgaria On Air, and on Darik Radio. Winner of many awards, including the Bulgarian Europe Festival. She is a member of the board of directors of "Za nashite detza" foundation and actively promotes charitable initiatives. Currently living on the island of Majorca.

КАК ДА СТАНЕШ ЩАСТЛИВА ЖЕНА?

Преди десетилетие никои не вярваше, че една смела мечта - жените да се научат да бъдат щастливи чрез семинари и обучения, може да има бъдеще, и че тази мечта ще се превърне в цяла световна империя. Днес това е факт. На 23 ноември 2019 г. основаната от Наталия Кобилкина Harry Woman Academy ще отбележи своя 10-и рожден ден!

За тези 10 години бяха проведени семинари в 30 държави от треньори от цял свят, като повече от 300 000 човека минаха през обученията. Тази година Harry Woman Academy стъпи и на американския пазар. Академията се разраства и дава работа на много хора, обучавайки нови треньори - през декември предстои да бъде проведен такъв курс.

10-ият рожден ден на Harry Woman Academy ще бъде отпразнуван шумно на 23 ноември 2019 г. в Planet Club в София. Поканени са редица известни личности, а входът е отворен за всички приятели на Академията.

На тези от вас, които още не са се докоснали до чудесата, които се случват в Harry Woman Academy, бихме казали: не се колебайте да го направите! В София Академията се намира в кв. Лозенец, на ул. "Димитър Хаджикоцев" 91 и всеки ден се провеждат женски практики.

Освен това предстои семинар с Наталия Кобилкина на приказния о. Бали от 2 до 12 февруари 2020 г.

А преди това, на 16 и 17 ноември 2019 г. София ще посрещне световноизвестната руска психоложка Лариса Ренар. Тя ще направи ВИП-семинар "Бизнес по женски" и семинар "Жена от 21 век". Това

са семинари за трансформация, които целят да научат жените как да превърнат всички свои желания в реалност и да живеят през женската енергия. Лариса Ренар е един от най-силните треньори в Русия, книгите ѝ са продадени в тираж над 500 000 броя. Двете с Наталия Кобилкина ще направят поредния уникален семинар на живо онлайн. Школата на Лариса Ренар в България съществува вече 4 години и всяка българка може да завърши това женско образование.

За контакти и записвания: тел. 0893 220801,
www.natalia.bg, clients@natalia.bg

Pro камери. Pro дисплей. Pro представяне.

iPhone 11 Pro

83⁹⁹
лв./мес.
с план от A1

iPhone 11 Pro Max

89⁹⁹
лв./мес.
с план от A1

Посочени са мес. вноски по 2-год. договор за продажба на изплащане в пакет с нов 2-год. абонамент за A1 ONE Unlimited 5XL след положителна оценка на кредитоспособността. Предложенията са валидни от 15.10 до 15.11.2019 г. или до изчерпване на количествата. За повече информация: a1.bg.

МАДРИД: РОГЪТ НА ИЗОБИЛИЕТО

MADRID: THE HORN OF PLENTY

Нашата епоха на все по-тясна специализация не прощава на никого, дори и на туристическите дестинации.

В Испания например, ако искате да усетите всички автентични черти на страната, ще трябва госта да пообиколим - за корига до Севиля и Ронда, за фламенко и мавритански блясък - до Гранада, за фюжън кухня и елегантен нощен живот - до Барселона, за модерно изкуство - до Билбао, за вино - до Логроньо, за истински добро мезе - чак до Сан Себастиан...

Или пък, ако нямате толкова време, можете просто да посетите Мадрид. Испанската столица е събрала на едно място най-добрите черти на страната, и то далеч не по досадния принцип "от всичко по малко". Мадрид е град на изобилието. ■

Our era of ever greater specialization has not passed anyone by, not even popular tourist destinations.

For example, in Spain, if you want to sense the authentic features of the country, you will have to travel quite a bit: for bullfighting – to Seville and Ronda, for flamenco and Moorish glamour – to Granada, for fusion cuisine and elegant night life – to Barcelona, for modern art – to Bilbao, for wine – to Logroño, and for really good appetizers – all the way to San Sebastian...

Or, if you do not have the necessary time, you can simply Madrid. The Spanish capital has collected everything the country has to offer in one place and it is far from the boring, a-little-piece-of-everything principle. Madrid is a city of abundance. ■

И е по-достъпен отвсякога: можете да летите с "България Ер" на цени от 78 евро за еднопосочен и 159 евро за двупосочен билет (www.air.bg)

And it has never been as accessible: fly with Bulgaria Air from 78 EUR one way or 159 EUR for a return trip (www.air.bg).

THE NEW FACE OF SOFIA'S ICONIC LANDMARK

One of the frequent cases experienced by regular travelers is the globalization of a large number of destinations: the same shops, Americanized restaurants and identical hotels at different ends of the world bring comfort to some... but quite the opposite to others. Sofia is a good antidote to those who yearn to escape that feeling. The Cyrillic alphabet helps, of course, but also waking up to a beautiful sunrise in a majestic 1950's building like the one that houses Sofia Hotel Balkan. This emblematic hotel, where some of the most important historic events have been held, is part of the Presidential Palace complex and is a fantasy of marble columns, velvet armchairs and curtains, gilded lamps and long antique carpets. The classical 1950's style blends in perfect harmony with the contemporary modernity of the newly refurbished common areas and some of the guest rooms.

The hotel is part of Marriott International and it belongs to The Luxury Collection brand, a curated ensemble of the world's most iconic hotels. It features 185 beautifully appointed, soundproofed guest rooms and magnificent suites with stunning views over the city.

Its captivating Restaurant "Labels" takes inspiration from Sofia's rich architectural heritage. The intricate multi coloured geometric patterned marble floor is inspired by the Byzantine mosaics and the accent gold metal and ceiling pay homage to the country's history of gold smelting and complement the ornate existing columns.

*„a fantasy of
marble columns,
velvet armchairs
and curtains,
gilded lamps
and long
antique carpets“*

The renovated Lobby Bar "Basilica" has a touch of the Roaring Twenties and its conservatory pays homage to Bulgaria vast forests and acts as a winter garden in the cold months and a green oasis in the summer with beautiful view over St. Nedelya's Square.

The hotel's emblematic, freshly renovated ballrooms are ideal for a wide variety of events from small business conferences to grandeur weddings and balls. Top celebrities, monarchs and members of royal families have all passed through the hotel's legendary revolving door.

5 Sveta Nedelya Square, 1000 Sofia, Bulgaria

T +359 2 937 8787 E reservation@sofiabalkan.net www.sofiabalkan.com

B&O

Exist to Create

BEOVISION HARMONY

The ultimate cinematic audio-visual experience.
bang-olufsen.com

SOFIA, 53, CHERNI VRAH BLVD.-- +359 2 8073757 -- SOFA@BEOSTORES.COM

BANG & OLUFSEN

14 | **КАКВОТО Е НУЖНО**
WHATEVER IT TAKES

36 | **ИНТЕРВЮ: Д-Р МИЛА ЕЛИСЕЕВА**
INTERVIEW: MILA ELISSEEVA, MD

28 | **БЪЛГАРИЯ И ДОХОДИТЕ**
BULGARIA AND THE INCOMES

ЧИСЛА И ЛИЦА FIGURES & FACES

42

позиция от общо 128 изследвани държави заема България в ежегодния индекс на най-безопасните места за живот, изготвен от Global Finance. Класацията взема предвид най-различни фактори в три основни групи: война и мир, лична сигурност и заплахи от природни бедствия. Най-безопасните страни в света са Исландия, Швейцария, Финландия, Португалия и Австрия, а общо 16 от първите 20 страни са от Европа. България има почти същия показател като Италия, но изпреварва Япония, Гърция, Сърбия, Македония и САЩ, които са 64-и. На дъното са Гватемала, Йемен и Филипините.

EN

Bulgaria is 42nd in the annual Safest countries ranking compiled by Global Finance. The survey takes into account a variety of factors in three main groups: war and peace, personal security and natural disaster risks. The safest countries in the world are Iceland, Switzerland, Finland, Portugal and Austria, and 16 of the top 20 countries are from Europe. Bulgaria has almost the same indicator as Italy, but is ahead of Japan, Greece, Serbia, Macedonia and the US, which are 64th. At the bottom are Guatemala, Yemen and the Philippines. ■

114

тона е квотата за улов на калкан в Черно море през тази година, която ще трябва да си поделят България и Румъния, определи съветът на ЕС. Ограниченията на общността обаче не важат за останалите държави, които ловят калкан - Украйна, Русия, Грузия и най-вече Турция.

EN

tonnes is the quota for turbot catch in the Black Sea this year, which Bulgaria and Romania will have to share, the EU Council has determined. However, EU restrictions do not apply to other turbot fishing countries in the region - Ukraine, Russia, Georgia, and especially Turkey. ■

261.4

млн. лева ще инвестира Столична община в електрификация на обществения транспорт в града. Проектът включва закупуването на 25 нови трамвая, 30 тролейбуса и 30 автобуса с изцяло електрическо задвижване.

EN

BGN 261.4 million will be invested by the Sofia Municipality in the electrification of public transport in the city. The project involves the purchase of 25 new trams, 30 trolleybuses and 30 fully electric-powered buses. ■

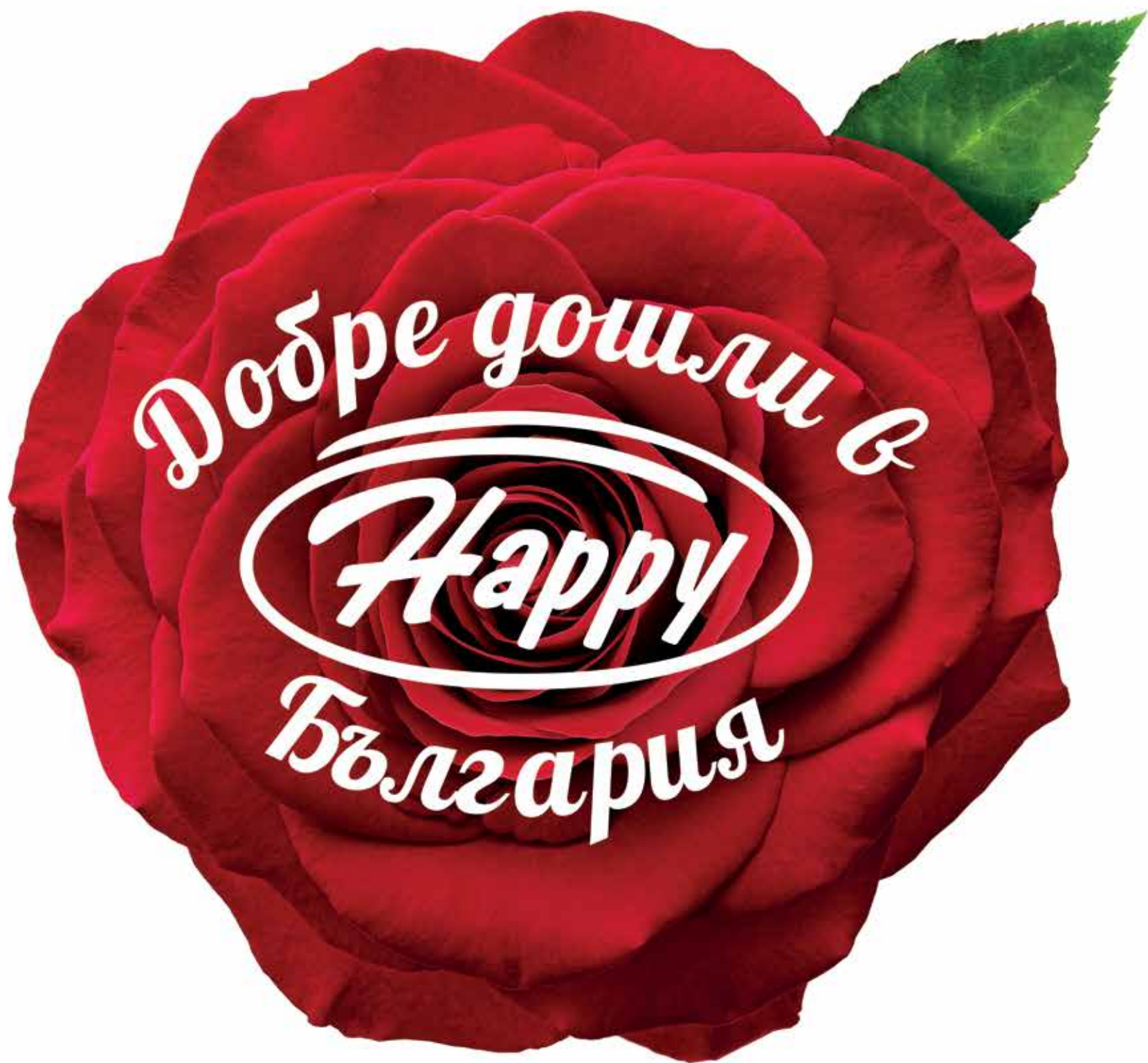

53 660 000 000

лева са депозитите в български банки на домакинствата и нетърговските дружества, показва официалната статистика на БНБ към края на август. Спестяванията вече надхвърлят 46% от Брутният вътрешен продукт. Кредитите за домакинствата са едва 23.2 млрд. лева, или 20% от БВП.

EN

Banking deposits of Bulgarian households and non-commercial organisations are over BGN 53.6 bln., according to official BNB statistics at the end of August. These savings already exceed 46% of Gross Domestic Product. Household loans are only BGN 23.2 billion, or 20% of GDP. ■

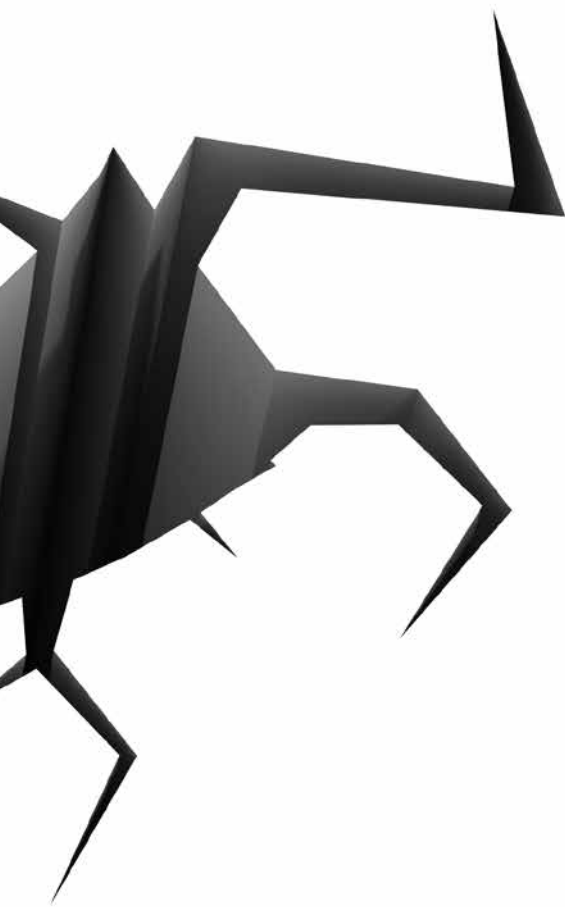
*Новото българско меню
от октомври*

"КАКВОТО Е НУЖНО"

Навремето казваха, че еврозоната може да се разпадне само ако Германия я напусне. Днес това вече не звучи чак толкова невероятно

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Еврото ще се разпадне, когато го напусне Германия, а не Гърция: така се изрази един от влиятелните европейски банкери през 2009, в разгара на споровете около потенциалния Grexit.

В ТОГАВАШНАТА СИТУАЦИЯ това изказване звучеше по-скоро успокояващо - нещо като "на куково лято". В днешната реалност изглежда като тревожно предупреждение, защото все по-спорната политика на ЕЦБ е на път да предизвика незапомнен разрив между нея и най-влиятелната държава в еврозоната.

Германският представител в борда на ЕЦБ подаде оставка - цели две години преди изтичането на мандата си. Малко след това група от шестима бивши централни банкери - все имена от най-голям калибър - публикуваха меморандум, с който обвиняват Марио Драги в директно нарушаване на Маастрихтския договор и в опити "да защити тежко задлъжнели национални правителства от повишаване на лихвените равнища" - ясен намек за родната на президента на ЕЦБ Италия.

ГЕРМАНИЯ НИКОГА НЕ Е ОДОБРЯВАЛА разхлабената парична политика, дори и когато общоевропейският консенсус бе, че само тя може да спаси еврото. Днес обаче консенсусът е по-скоро в обратната посока. "В първата част на кризата неконвенционалната политика изигра роля за стабилизирането на пазарите и намаляването на риска от разпадане на еврото. Но има точка, в която паричната политика спира да бъде ефективна, и смятам, че вече сме я достигнали", коментира пред Bloomberg TV Bulgaria известният испански икономист Даниел Лакайе, основен лектор на конференцията The Next Big Thing в София. "Щом лихвените нива вече са в негативната територия, което забелязваме в много държави, и щом мерките продължават толкова дълго, че престават да са извънредни и се превръщат в норма, значи ефективността на такава политика е спаднала граматично".

ИЗГЛЕЖДА, НА СЪЩОТО МНЕНИЕ е била и Забине Лаутеншлегер, представителят

на Германия в Изпълнителния съвет на ЕЦБ, която през септември обяви, че се оттегля - две години преди изтичането на 8-годишния ѝ мандат. Нито тя, нито ЕЦБ посочиха официална причина за оттеглянето, но според наблюдатели то е пряка последица от дирижираните от Драги решения за нова вълна стимули след деветмесечното прекъсване, и за понижаване на лихвения процент за депозити в централната банка до рекордно ниското ниво от -0.5%.

Показателно е, че Драги изказа официална благодарност на германката за работата ѝ по развиването на Европейския банков орган, но не спомена и дума за работата ѝ в борда на самата ЕЦБ, където Лаутеншлегер напоследък бе главната му опозиция.

БРОЕНИ ДНИ ПРЕДИ 12 СЕПТЕМВРИ, когато бе взето решението за нова вълна количествени облекчения, Лаутеншлегер заяви в Мюнхен, че не вижда "никаква причина" за нови подобни мерки, след като печатането на пари с нищо не е спомогнало да се постигне формалната цел - стабилизиране на инфлацията на нива около 2%. Според нея стимулите на ЕЦБ "купуват време, но не лекуват структурните причини за слабо икономическо възстановяване".

На същото мнение е и Даниел Лакайе. Теорията за изкупуването на суверенни облигации от ЕЦБ е, че то би позволило на банките да кредитират повече малките и средните предприятия, корпорациите и домакинствата, и би ускорило икономиката. "Но не работи, защото проблемът на еврозоната не е в кредитния растеж - всъщност той е съвсем приличен, по-добър от ръста на реалния БВП. Проблемът е, че политиката на ЕЦБ става много агресивна и експанзионистична в момент, в който не трябва да бъде. Няма никакво основание за това нито от гледна точка на доходността по държавните ценни книжа, нито от растежа на кредитирането, нито от излишъка от ликвидност в ЕЦБ", подчертава Лакайе.

ЛАУТЕНШЛЕГЕР Е ТРЕТИЯТ германски представител, напуснал предсрочно борда заради несъгласия с политиката. Пръв, през 2011, бе Юрген Щарк, който по онова време бе главен икономист на ЕЦБ. Сега Щарк е ▶

Забине Лаутеншлагер
Sabine Lautenschlaeger

► един от шестимата водещи банкери, подписали протестния меморандум срещу действията на Драги. Останалите са Ерве Анун (бивш първи заместник-управител на Banque de France), Отмар Исинг (също бивш главен икономист на ЕЦБ при Дуйзенберг и Трише), Клаус Либшер (бивш управител на Австрийската централна банка), Хелмут Шлезингер (бивш управител на Deutsche Bundesbank) и Ноут Велинк (бивш управител на националната банка на Холандия). Позицията е подкрепена и от бившия управител на Banque de France Жак дьо Ларозиер.

"КАТО БИВШИ ЦЕНТРАЛНИ БАНКЕРИ и европейски граждани, ние наблюдаваме с растяща тревога продължаващите действия на ЕЦБ в кризисен режим", се казва в меморандума.

Според авторите му ЕЦБ оправдава "ултра разхлабената" си парична политика с риска от дефлация, който обаче никога не е съществувал реално, което и самата ЕЦБ отчита напоследък. "Излиза, че паричната политика на ЕЦБ е основана върху погрешна диагноза... Съществува широк консенсус, че след годините на количествени облекчения продължаването на политиката за изкупуване на държавни ценни книжа трудно ще произведе каквото и да било положителни ефекти върху растежа. Затова е трудно да се разбере логиката на възобновяването на тези покупки. Напротив, все по-основа-

телно изглежда подозрението, че зад тази мярка се крие желанието да се защитят тежко задлъжнели правителства от увеличаване на лихвените проценти. От икономическа гледна точка, ЕЦБ вече е навлязла в територията на парично финансиране на държавните разходи, което е строго забранено от Договора от Маастрихт", се казва в меморандума.

Според авторите му отдавна вече свръхниските лихвени проценти произвеждат повече негативни, отколкото позитивни ефекти. "Отрицателното им влияние се простира от банковата система, през застрахователните компании и пенсионните фондове, до целия финансов сектор. Преразпределянето в полза на притежателите на реални активи създава сериозни социални напрежения. Младите поколения се чувстват лишени от възможността да се погрижат за зрялата си възраст чрез надеждни носещи лихви инвестиции. Търсенето на доходност изкуствено помпа цената на активите до нива, които заплашват да предизвикат рязка пазарна корекция или дори дълбока криза", твърдят Шарк и колежите му.

ПОДОБНИ НАСТРОЕНИЯ вече се усещат навсякъде из Европа - но никъде не са толкова силни, колкото в Германия. Най-големият нетен донор на проекта за обединена Европа винаги е гледал с лошо око на раз-

хлабената парична политика (вероятно защото усеща, както се изрази професорът по икономика Майкъл Хелър, постоянния "натиск да се превърне в сговорчива дойна крава за блеещите стада от фалирала държава"). Но до момента Германия приемаше тази роля, най-вече по две причини. Едната е, че еврото бе част от цената, за да получи Хелмут Кол одобрението на Франция за германското Обединение. Втората причина бе обяснена най-добре от Йън Бремър през 2011, когато американският политолог разсъждаваше защо Берлин никога няма да напусне еврото. "На Германия се пада малко над 1 процент от световното население - но почти 9% от световния износ. Единната валута обвързва германската сила с относителната слабост на еврозоната. Тази споделена валута е чувствително по-слаба, отколкото би била самостоятелната германска валута. Това подпомага германския износ, като го прави по-гостъпен в международен план", писа Бремър в коментар за The Financial Times. И добави, че като финансира периферията на еврозоната, Берлин на практика си купува водещата роля в определянето на общоевропейската политика.

И ДВЕТЕ ПРИЧИНИ ОБАЧЕ днес изглеждат поразклатени. Съвременните германски политици вече не приемат Обединението като нещо, за което са били длъжни да плащат цена. За младото поколение германци то е даденост. В същото време "водещата роля" на Германия в европейските дела сякаш все повече ерозира напоследък, в резултат и на позагубения сговор с Париж. Германският износ страда, а автомобилната индустрия - този доскоро несъкрушим гръбнак на най-голямата европейска икономика - навлиза в период на небивали сътресения покрай електрификацията.

Целият континент се нуждае от огромни инвестиции - за справяне с ангажимента да понижи грастично парниковите си емисии; за преквалификация на милионите, които ще останат без работа заради автоматизацията; и за подмяна на основна инфраструктура (от електропреносните мрежи до изграждането на 5G връзка). В такава ситуация мнозина са склонни да оспорят 20-те милиарда евро месечно, което ЕЦБ влага в количествени облекчения.

НАВРЕМЕТО МАРИО ДРАГИ обяви, че ЕЦБ "ще направи каквото е нужно", за да спаси еврото. За наследничката му Кристин Лагард, която ще седне в президентското кресло във Франкфурт от 1 ноември, това "всичко" може и да означава отказ от политиката на предшественика ѝ. ■

Whatever It Takes

Once there was a common saying that the eurozone might collapse only if Germany leaves it. Nowadays, however, this does not sound so far-fetched

By KONSTANTIN TOMOV / Photography SHUTTERSTOCK

One of the influential European bankers said in the midst of the debates surrounding a potential Grexit back in 2009, that the euro will collapse when Germany leaves it, not Greece.

IN THE CONTEXT OF THE SITUATION AT THE TIME, this statement sounded rather comforting – something like “when pigs fly”. In today’s reality it seems like a warning, because the ever more controversial policy of the European Central Bank (ECB) is on its way to cause an unprecedented rift between itself and the most powerful country in the eurozone. Germany’s representative on the ECB’s Executive Board resigned two years before his term expires. Shortly thereafter, a group of six former central bankers, all recognizable names, published a memorandum accusing Mario Draghi in directly violating the Maastricht Treaty while attempting “to protect heavily indebted governments from a rise in interest rates” – clearly hinting at the ECB President’s home country of Italy.

GERMANY HAS NEVER APPROVED the relaxed monetary policy, even when the common European consensus was that only that could save the euro. Today, however, the consensus is rather in the opposite direction. “Unconventional monetary policy has played a role in the first part of the crisis to stabilize markets and has also played a role in reducing the euro breakup risk. But there’s a point at which monetary policy stops being effective and I think we’ve gotten to that level,” Spanish economist Daniel Lacalle, who is the main lecturer at The Next Big Thing conference in Sofia, told Bloomberg TV Bulgaria. “Once interest rates are already in negative territory, as we’re seeing in so many countries, and once we have continuous measures that are no longer exceptional but have become the new normal, the effectiveness of such monetary policy is failing dramatically,” Lacalle said.

IT SEEMS THIS OPINION WAS SHARED by Sabine Lautenschlaeger, Germany’s representative on the ECB’s Executive Board, who announced in September that she is stepping down two years before her eight-year term expires. Neither she nor the ECB gave an official

reason for her resignation, but according to observers the move is a direct consequence of the decisions directed by Draghi about a new wave of stimuli after the nine-months-long interruption, and about reducing the interest rates of deposits in the central bank to the record-low level of 0.5%.

It is indicative that Draghi officially thanked the German banker for her work on the development of the European Banking Authority, while failing to mention her work on the ECB’s board, where Lautenschlaeger was recently his main opposition.

JUST DAYS BEFORE SEPTEMBER 12, when a decision was made about a new wave of quantitative easing, Lautenschlaeger said in Munich that she sees no reason for such measures, after money printing had not helped in any way to achieve the formal goal, which is to stabilize inflation at around 2%. According to her, the ECB’s stimulus “buys time but does not heal the structural causes of a slack economic recovery.”

Daniel Lacalle also agrees with this. The theory behind the ECB taking away sovereign bonds from the balance sheets of banks is to allow them to lend more to small- and medium-sized enterprises, to households and corporations, thus making the economy flow. “It is not work-

ing, because the problem of the euro zone is not credit growth – it is doing quite good, actually much better than real GDP. The problem is not that the ECB’s policy is becoming very aggressive and very expansionary, when it should not be. And there’s absolutely no reason for that both in terms of sovereign bond yields, in terms of credit growth and excess liquidity in the ECB,” Lacalle noted.

LAUTENSCHLAEGEER IS THE THIRD German representative to leave the board early over disagreements with policy. The first one to step down in 2011 was Jurgen Stark, who at the time was the ECB’s chief economist. Stark is currently among the six leading bankers who signed the memorandum protesting Draghi’s actions. The remaining five are Herve Hannoun (former first deputy governor of the Bank of France), Otmar Issing (former member of the ECB’s Executive Board), Klaus Liebscher (former governor of the Austrian central bank), Helmut Schlesinger (former president of Germany’s Bundesbank) and Nout Wellink (former governor of the Dutch central bank). Their judgement was shared by former governor of the Bank of France, Jacques de Larosiere.

“AS FORMER CENTRAL BANKERS and as European citizens, we are witnessing the ECB’s ▶

Дори собственият Комитет по паричната политика към ЕЦБ е бил против новата вълна стимули, но Марио Драги е пренебрегнал мнението му, стана ясно в началото на октомври
Even the ECB's own monetary policy council was against the new wave of stimulus, but Mario Draghi ignored its' opinion

GLAMOROUS

2020

NEW YEAR'S
CELEBRATIONS
AT THE GRAND
OF BURGAS

TONI DIMITROVA GLORIA

Drago Draganov
Stefan Ilchev

Host

Warm up Party

PRIMÖRETZ
YEARS OF HOSPITALITY

NEW YEAR GALA DINNER with
6-course menu and open bar with drinks

Exclusive entertainment program ➡ Festive brunch on 01.01.2019
Children's entertainment ➡ 3800 m² SPA center

SPECIAL DISCOUNTS
for Early Booking

+359 56 8 12345

WWW.HOTELPRIMORETZ.BG

► ongoing crisis mode with growing concern," the memorandum's text reads. According to its authors, the ECB justifies its "ultra-loose" monetary policy by the threat of deflation, which has never existed in reality – something the ECB has acknowledged this recently. "The ECB's monetary policy is therefore based on a wrong diagnosis... There is broad consensus that, after years of quantitative easing, continued securities purchases by the ECB will hardly yield any positive effects on growth. This makes it difficult to understand the monetary policy logic of resuming net asset purchases. In contrast, the suspicion that behind this measure lies an intent to protect heavily indebted governments from a rise in interest rates is becoming increasingly well founded. From an economic point of view, the ECB has already entered the territory of monetary financing of government spending, which is strictly prohibited by the (Maastricht) Treaty," the memorandum reads.

According to its authors, the ultra-low interest rates have been producing more negative than positive effects for quite some time now. "The negative impact of the ultra-low interest environment extends from the banking system, through insurance companies and pension funds, to the entire financial sector. The re-distribution effects in favour of owners of real assets create serious social tensions. The young generations consider themselves deprived of the opportunity to provide for their old age through safe interest-bearing investments. The search for yield boosts artificially the price of assets to a level that ultimately threatens to result in an abrupt market correction or even in a deep crisis," Stark and his colleagues claim.

SIMILAR ATTITUDES can already be felt across Europe, but they are not as strong anywhere else as they are in Germany. The biggest net contributor to the united Europe project has always frowned upon loose monetary policy (likely because, as Economics Professor Michael Heller put it, "Germans resist pressure to become the docile financial milk cow to herds of bleating failed states"). Germany accepted this role until now for two main reasons. The first one is that the euro was part of the price for Helmut Kohl to get France's approval for German reunification. The second reason was best explained back in 2011 by American political scientist Ian Bremmer, when he was pondering over why Berlin would never abandon the euro. "Germany accounts for little more than one per cent of the world's population – and nearly nine per cent of its exports. A common currency ties Germany's strength to the eurozone's relative weakness. The shared single currency is significantly weaker than the standalone German currency would be. This subsidizes German exports, making them more affordable internationally," Bremmer wrote in a commentary for The Financial Times, adding that "financing the periphery buys Berlin a leading role recasting the eurozone governance framework".

BOTH REASONS, HOWEVER, seem a little shaken today. Contemporary German politicians no longer see the Union as something for which they had been forced to pay a price. It is a given for the young generation of Germans. Meanwhile, Germany's "leading role" in European affairs seems to be eroding lately as a result of the stagnating collusion with Paris. German exports are suffering, while its automotive industry, which was until recently the unyielding backbone of the biggest European economy, is entering a period of unprecedented shocks due to electrification. The whole continent needs huge investments in order to meet its commitments to drastically reduce green house gas emissions, to re-train the millions who will be left jobless due to automation, and to replace its main infrastructure (from electricity distribution to building the 5G network). Given this situation, many are willing to question the 20 billion euro the ECB invests in quantitative easing each month.

A WHILE AGO, MARIO DRAGHI said that the ECB will do everything necessary in order to save the euro. For his successor, Christine Lagarde, who will take his seat in Frankfurt on November 1, this "everything" may turn out to be abandoning her predecessor's policies. ■

ЕНЕРГИЯ ЗА ВАС!

ЧЕЗ ЕЛЕКТРО БЪЛГАРИЯ

РЕШЕНИЕТО ЗА ЕВРОТО Е СТРАТЕГИЧЕСКО, А НЕ КОНЮНКТУРНО

Димитър Радев, управител на Българската народна банка,
прег Bulgaria ON AIR

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография БНБ

Г-н Радев, как оценявате резултатите от прегледа на качеството на активите на шест български банки, проведен от ЕЦБ? Как се развива след него комуникацията с Франкфурт от гледна точка на целта за членство на лева в ERM II?

Резултатите не са изненадващи. Те съответстват на нашите собствени оценки. Комуникацията с ЕЦБ беше и остава отлична както в работата, свързана с прегледа на качеството на активите и стрес теста, така и в цялостния процес на подготовка за включването на лева в ERM II и присъединяването ни към Единния надзорен механизъм и Единния механизъм за преструктуриране.

По дефиниция параметрите при подобни стрес тестове са подчертано консервативни. Но в подхода на ЕЦБ имаше и някои доста невероятни допускания - например повишаване на корпоративния данък до 30% в близките три години. Това би могло да е негативен сценарий за страни като Гърция, с 28% данък, или Испания, с 25%, но изглежда направо фантастика за България с нейните 10%. Не беше ли логично методиката на Европейския банков орган, разработена за стрес теста на най-големите западноевропейски банки преди година, да бъде адаптирана към условията в България?

Техническите допускания в методологията при базовия

и негативния сценарий на стрес теста са еднакви с тези, прилагани за всички страни-членки в стрес теста на Европейския банков орган. В общия контекст на упражнението ефектът от конкретно цитираното допускане върху баланса на банките се оказа пренебрежимо малък и затова при разговорите ни с ЕЦБ не се наложи да търсим коригиращи действия.

При този преглед бе приложен и новият счетоводен стандарт МСФО 9. Според експерти като доц. Сарийски обаче този стандарт допуска повече субективни модели и не предвижда никакъв арбитраж, който да решава спорове между проверяващия и проверявания. Има ли основания за подобни критики?

Говорим за нов международен стандарт, който е изключителен за банките. Българските банки бяха добре подготвени за неговото въвеждане. Това беше и една от основните препоръки, които отправихме към тях след прегледа на качеството на активите през 2016 година. Има установени формати за обсъждане и променяне на съществуващи - както и за приемане на нови - международни счетоводни стандарти.

С евентуалното влизане в механизъм на "близко сътрудничество" БНБ ще трябва да започне да прилага мерките и препоръките на Единния надзорен механизъм. Какви практически промени би наложило това в работата на банковия надзор? ►

► Промените са от нормативен и административен характер. Голяма част от тях вече са подготвени и имаме готовност за тяхното въвеждане от датата на ефективно ни присъединяване. В условията на Единния надзорен механизъм ЕЦБ упражнява директен надзор върху най-големите банки и там БНБ ще бъде ангажирана с участието на наши експерти в надзорните екипи. По отношение на останалите банки, които ще останат под прекия надзор на БНБ, между нас и ЕЦБ ще бъде установен непрекъснат активен обмен на надзорна информация.

Страни като Унгария, Полша и особено Чехия подчертано не желаят присъединяване към еврозоната на този етап. Валутният борд ли е основната разлика между тях и България, обясняваща тази разлика в политиката, или има и други фактори?

Става въпрос преди всичко друго за политическо решение. Положителното в нашия случай е, че това решение е взето на основата на стратегически, а не конюнктурни съображения. На практика няма сериозен политически фактор в страната, който да не подкрепя това решение. На техническо равнище, паричният режим в страната дава възможност за неговото реализиране по-бързо и по-безпроблемно.

В едно интервю за Market News през пролетта казахте, че забавянето в Европа може и да се окаже временно, но ще трябва да изчакаме и да видим. Как оценявате развитието в последните месеци?

Несигурността се увеличава и много текущи данни дават индикации за продължаващо забавяне в икономиката на еврозоната. Това мотивира ЕЦБ да вземе решения за още по-стимулираща монетарна политика. Техническите детайли и степента, в която ЕЦБ реши да активизира своята политика са обект на коментари, но - погледнато по-принципно - базисната макроикономическа мотивация, стояща зад тези решения, е ясна.

В отговор на въпрос от Investor.bg БНБ заявява, че предвид фиксирания курс на лева "забавянето на членството в ERM II не може да създаде директни финансови и макроикономически рискове за българската икономика". Възможно ли е обаче обратното? Възможно ли е членството в ERM II, ако го иде в неблагоприятен за европейската икономика момент, да донесе негативи на България? Иначе казано, трябва ли на всяка цена да бързаме за еврозоната, или тази цел трябва да бъде съобразена и с момент-

ните условия и тенденции?

Трябва да следваме стратегическия си план с фокус върху качеството на процеса. Поради естеството на нашия паричен режим, базиран на фиксиран валутен курс, и твърдия ни ангажимент да не го променяме до влизането на страната в еврозоната, участието на нашата валута в ERM II, само по себе си, няма да доведе до промени в нашата макроикономическа позиция. Преките ефекти ще бъдат по-скоро положителни, например повишаване на кредитния рейтинг на България и подобряване на общата инвестиционна среда.

Испанският икономист Даниел Лакайе каза в интервю за Bloomberg TV Bulgaria, че според него политиката на стимулиране на ЕЦБ е изчерпила ефективността си отгавна, и че в момента единствено прехвърля средства от продуктивните сектори в икономиката към непроодуктивните. Лакайе напомня също, че отрицателните лихви според много изследвания са изиграли значителна роля за затрудненията на Япония с инфлацията и растежа. Какво мислите вие? Има ли реална заплаха еврозоната да тръгне по "японски" сценарий?

Глобалната икономическа среда е далече от това да бъде наречена конвенционална. В този смисъл, отговорът на ЕЦБ с неконвенционални мерки е напълно логичен. При прилагането на неконвенционални мерки е нормално да има различни виждания за техния ефект, включително възможността за "японски" сценарий. Ще бъде погрешно, обаче, ако акцентът се поставя единствено върху монетарната политика, без да се отчита това, което се прави или не се прави за разрешаване на глобалната икономическа несигурност, а също така в сферата на структурните реформи и фи-

скалната политика.

Неведнъж сте казвал, че за да са ефективни, опитите на политиките за стимулиране на икономиката трябва да са насочени към структурни области като пазара на труда, пенсионните реформи и образованието. Какво пространство за действие имат българските политики, когато става дума за тези три области? Смятате ли, че има неизползвани възможности?

Такива възможности има, но са свързани с комплексни и понякога продължителни за изпълнение мерки. Те включват не само пазара на труда, пенсионните реформи и образованието, но и сфери като здравеопазването, отбраната, модернизиранието на техническата и социалната инфраструктура. Някои стъпки в тези сфери ангажират сериозен публичен ресурс. Добър знак е, че те се реализират в една като цяло дисциплинирана фискална рамка.

Немалко икономисти изразяват мнение, че заложената от ЕЦБ цел от около 2% инфлация е вече отживелица в среда на застаряващо население и структурно преобразяващи технологии. Има ли основания според вас да се мисли за корекция в тази цел?

Това, за което има основание, е да се направи стратегически преглед на целите на монетарната политика. За последен път това беше направено през вече далечната 2003 г. Очакванията са, че новото ръководство на ЕЦБ ще иницира подобен преглед.

Какъв е ефектът от ниските лихви в българската икономика?

Непосредствения ефект е положителен. Увеличената кредитна активност е един от показателите в това отношение. Подобно развитие, обаче, е свързано и със сериозни предизвикателства, например за рентабилността на банките поради топящите се лихвени маржове. Трябва да посоча, че засега българските банки се справят добре с това предизвикателство. Акумулират се и циклични рискове, за неутрализиране на които БНБ активизира и след това повиши нивото на антицикличния капиталов буфер за банките.

В последните години станахме свидетели на няколко големи сделки в българската банкова система. Очаквате ли консолидацията да продължи и занапрег? Изцяло положително явление ли е тя?

Консолидацията е един от възможните отговори на предизвикателствата пред които са изправени банките. Очаквам, че този процес ще продължи. ■

DECISION ABOUT THE EURO IS STRATEGIC, NOT CONJUNCTURAL

Bulgarian National Bank Governor Dimitar Radev for Investor DIGEST

By KONSTANTIN TOMOV / Photography ARCHIVE

Mr. Radev, how would you assess the results of the asset quality review that the European Central Bank conducted on six Bulgarian banks? How is the subsequent communication with Frankfurt in view of the goal of entering ERM II?

The results are not surprising. They correspond to our own assessments. The communication with the ECB was and remains excellent both when it comes to the work related to the asset quality review and stress test, and when it comes to the overall process of preparing to join ERM II, the Single Supervisory Mechanism and the Single Resolution Mechanism.

By definition, the parameters of such stress tests are markedly conservative. The ECB's approach, however, included some quite unlikely scenarios, such as increasing corporate tax to 30% in the next three years. This could be a negative development for countries like Greece with its 28% tax, or Spain with its 25%, but it seems unrealistic for Bulgaria with its 10%. Wasn't it logical for the European Banking Authority's methodology, which was developed for the stress tests on the largest Western European banks a year ago, to be adapted to the conditions in Bulgaria?

The technical parameters in the methodology of the stress test's baseline and adverse scenario are the same as those applied across all the member states by the European Banking Authority. The effect of this specific scenario you are referring to on the balance of banks turned out to be negligible, which is why we did not have to seek corrective actions during our talks with the ECB.

The new IFRS 9 accounting standard was applied in this review. According to experts like Assoc. Prof. Sariyski, this standard allows for more subjective models and does not provide for any arbitration that could resolve disputes between appraisers and those evaluated. Are such criticisms founded?

We are talking about a new international standard that is mandatory for banks. Bulgarian banks were well-prepared for its introduction. This was also one of the main recommendations we made after the asset quality review in 2016. There are established platforms for discussing and amending existing, as well as adopting new international accounting standards.

BNB will have to start applying the measures and recommendations of the Single Supervisory Mechanism with the eventual entry into a "close cooperation" mechanism. What practical changes would this bring to the work of banking supervision?

The changes are of a regulatory and administrative nature. A large part of them have been prepared already and we are ready for their introduction on the date of our effective accession. Under the close cooperation mechanism the ECB exercises direct supervision over the largest banks and there the BNB will be involved with the participation of BNB's experts in the supervisory teams. An ongoing active exchange of supervisory information will be established between us and the ECB concerning the other banks that will remain under BNB's direct supervision.

Countries like Hungary, Poland and especially the Czech Republic are markedly against joining the eurozone at this point. Is the currency board the main difference between them and Bulgaria which explains this discrepancy between policies, or are there other factors at play?

This is a political decision, above all. What's positive in our case is that this decision is based on strategic and not conjunctural considerations. Practically, there isn't a serious political factor in our country that does not support this decision. On the technical level, the monetary regime in Bulgaria allows for its implementation to happen quicker and seamlessly.

You said in an interview for Market News this spring that the downturn in Europe could turn out to be temporary, but that would remain to be seen. How would you comment the developments in recent months?

Uncertainty is on the rise and a lot of current data indicates a continuing economic downturn in the eurozone. This motivates the ECB to make decisions for an even more stimulating monetary policy. The technical details and the degree to which the ECB decided to step up its policy are a subject of debate, but the basic macroeconomic motivation behind these decisions is clear, in principle.

Responding to a question by Investor.bg, BNB says that given the lev's fixed exchange rate, delaying the entry into ERM II cannot create direct financial and macroeconomic risks for the Bulgarian economy. Could the opposite happen, however? Is it possible ►

► for ERM II membership to be negative for Bulgaria if it comes during unfavourable times for the European economy? To put it in different words, should we be in a hurry for the eurozone or should this goal be consistent with the conditions and trends for the time being?

We should follow our strategic plan with a focus on the quality of the process. Due to the nature of our monetary regime, based on a fixed exchange rate, as well as our firm commitment to not change it until country's eurozone accession, our currency being part of ERM II will not lead to any changes in our macroeconomic position. The direct effects will be rather positive, such as increasing Bulgaria's credit rating and improving the overall investment environment.

Spanish economist Daniel Lacalle told Bloomberg TV Bulgaria in an interview that he believes the ECB's policy of stimulation has long exhausted its efficiency and the only thing it is currently doing is to transfer funds from productive to non-productive sectors of the economy. Lacalle also recalls that negative interest rates have played a significant role in Japan's difficulties with inflation and growth. What's your opinion? Is there a risk for the eurozone to get into the Japanese scenario?

The global economic environment is far from being conventional. In that sense, the ECB's response with unconventional measures is completely logical. When unconventional measures are applied, it is normal to have different views about their effect, including the possibility of a "Japanese" scenario. It would be wrong, however, to put the focus solely on monetary policy without taking into account what is being or not being done to address the global economic uncertainty, and also in the areas of structural reforms and fiscal policy.

You have said many times that in order to be effective, the politicians' attempts to stimulate the economy must be aimed at structural areas, like the labour market, pension reforms and education. What room for action do Bulgarian politicians have when these three areas are concerned? Do you believe that there are unused opportunities? Such opportunities exist, but they are associated with complex and sometimes time-consuming measures. They are not limited only to the labour market, pension reforms and education, but also extend to areas like health care, defence, the modernization of the technical and social infrastructure. Some steps in these fields require serious public resources. It is a good sign that they are implemented within an overall disciplined fiscal framework.

Quite a few economists say that the 2% inflation goal, set by the ECB, is a thing of the past given the ageing population and structurally transforming technologies. Do you believe there are grounds to correct this goal?

There are grounds to conduct a strategic review of the monetary policy's goals. The last time this was done was back in 2003. There are expectations that the new ECB leadership will initiate such a review.

What effect do the low interest rates have on the Bulgarian economy?

The immediate effect is positive. The increased credit activity is one of the indicators for this. Such a development, however, is connected with some serious challenges, for instance,

profitability of the banks as a result of the diminishing interest margins. I should say that so far the Bulgarian banks manage to deal with this challenge.

Cyclical risks are also accumulating, due to which BNB activated and subsequently increased the level of the countercyclical capital buffer for banks.

In recent years we have seen a few large deals in the Bulgarian banking system. Do you expect the consolidation to continue in the future? Is it a completely positive phenomenon?

Consolidation is one of the possible responses to the challenges facing the banks. I expect this process to continue. ■

ВРАЗВИТИЕ

новините от пазарите у нас и по света

Всеки делник | 12:00 | 18:00

**Bloomberg
TV Bulgaria**
bloombergtv.bg

НАЙ-ВИСОКО СЪДЪРЖАНИЕ НА КАКАО ЗА ИСТИНСКИ ЦЕНИТЕЛИ

ПРОГРАМАТА ЗА УСТОЙЧИВО ЗЕМЕДЕЛИЕ НА LINDT

*К*акаото е най-важната съставка на продуктите Lindt. Затова за Lindt & Sprüngli е голямо предизвикателство да гарантира, че тя ще бъде достъпна и в бъдеще в най-високото качество и количество, изисквано за производствения процес.

Важен ключов компонент е Програмата за устойчиво земеделие на Lindt & Sprüngli, която има за цел да повиши качеството на зърната и добива от реколтите и да гарантира сигурни доставки. За да се постигне това, се подпомага работата на производителите на какао, като се провеждат курсове за обучение или се субсидират инфраструктурни проекти. По този начин Lindt допринася за подобряването на условията на труд и живот на производителите на какао. Помага се за отглеждането на какао, така че то да остане привлекателно за фермерите и в бъдеще. За да защити бъдещето на какаото, Lindt & Sprüngli си сътрудничи от няколко години с местни партньори в страните, от които произхожда какаото.

Lindt & Sprüngli избира да работи в тясно сътрудничество със земеделските производители в най-добрите региони за отглеждане на какао в света.

Всичко започва в Гана - мястото, откъдето идва основният процент какао за шоколада Lindt, със специално разработен модел за сигурни поръчки и доставки. Програмата за устойчиво земеделие на Lindt & Sprüngli има за цел да подобри условията за земеделските стопани на местно ниво и в същото време да увеличи привлекателността на отглеждането на какао, така че какаото да остане на разположение в достатъчно количество и качество и в бъдеще.

Стабилното производство е ключът към гарантирането на устойчиви доставки на какао днес и в бъдеще, за да продължаваме да се наслаждаваме на превъзходния вкус на истинския тъмен шоколад Lindt EXCELLENCE.

EXCELLENCE
ТОЛКОВА ТЪНЪК. ТОЛКОВА НАСИТЕН.

БЪЛГАРИЯ ИМА ВЪЗМОЖНОСТ ДА ПОВИШАВА ДОХОДИТЕ

Прогнозата за 2020 показва кратка рецесия в промишлеността, която обаче няма да се пренесе към потреблението и домакинствата

Текст: КРИСТОФОР ПАВЛОВ / Фотография: SHUTTERSTOCK

Съществуват много страх и несигурност около близката перспектива на световната икономика. Увеличават се прогнозите за забавяне на растежа догодина. Нашият глобален сценарий също предвижда такава забавяне, което ще дойде най-вече от развитите икономики. Очакваме краткотрайна и плитка рецесия в САЩ през 2020 и допълнително забавяне в еврозоната спрямо нивата, които се очертават през тази година, от около 1.5%.

ТОВА ОЗНАЧАВА, ЧЕ ПРЕЗ ВЪНШНИ КАНАЛИ ще дойдат неблагоприятни ефекти и към българското стопанство. Това ни кара да предвиждаме известно забавяне на българската икономика - от очакваните 3.5% ръст през тази година до 2.9% през 2020.

Износът ще е основният канал, през който ще се пренасят тези негативни ефекти. Трябва обаче да отбележим, че българската икономика ще бъде засегната в много по-малка степен от другите икономики в Централна и Източна Европа, особено тези от Вишеградската четворка.

ПРИЧИНИТЕ СА НЯКОЛКО. Първо, българската икономика е много по-малко отворена в сравнение с тях, което означава, че външните ефекти ще са по-слаби. Освен това нашата икономика е в по-малка степен интегрирана към германската: Словакия и Чехия например имат износ към Германия, който е между 20 и 22 процента от брутния им вътрешен продукт. Нашият експорт към Германия е между 7 и 8% от БВП. Така че забавянето на германската икономика и проблемите, които се очертават в сектора на автомобилостроенето, ще тежат на българската икономика, но в много по-малка степен, отколкото в Централна Европа. Третото, което е може би най-важно, е Турция, за която се очаква догодина да излезе от рецесията и да отбележи растеж, макар и скромнен. Това ще е стимул за българската икономика, докато страните от Вишеградската четворка имат много по-малка търговия с Турция и ще спечелят по-

малко от това възстановяване.

В БЪЛГАРИЯ ОЧАКВАМЕ КРАТКОТРАЙНА и плитка рецесия в сектора на промишлеността, като не смятаме, че тя ще се пренесе върху потребителските разходи и сектора на домакинствата. Нека припомним, че потребителските разходи и домакинствата са около 70% от БВП, докато експортно ориентираната част от промишлеността и услугите е около 25-30%. И понеже потреблението и строителството са доста здрави в момента, предполагаме, че това ще позволи на нашата икономика да премине през този турбулентен период с по-малко забавяне от други страни в региона. Очакваме забавянето в Централна Европа да е между 1 и 1.5% от БВП, докато у нас предвиждаме 0.6%.

РАБОТОДАТЕЛИТЕ ОТ НЯКОИ експортно ориентирани сектори вероятно ще използват тези прогнози като инструмент в следващия кръг на договаряне на заплатите. В публичната сфера държавата е заложила увеличаване и трябва да продължи с тези структурни мерки за увеличаване на доходите и намаляване на неравенствата. Тази политика трябва да се случва поне със същото темпо, с което се движи в останалите страни от Централна и Източна Европа.

В Румъния и Полша през последните години сме свидетели на значително разслабване на фискалната политика, което има за цел да се увеличат трансферите към пенсионерите и към хората с ниски доходи.

Полското правителство смята през следващите пет години да удвои минималната работна заплата - която в момента, между другото, е малко по-ниска от средната заплата в България. Освен това иска да увеличи плащанията към пенсионерите със сума, съответстваща на 0.5% от БВП. И също да премахне изцяло тавана върху социалноосигурителните плащания, който сега е 30 минимални работни заплати - или около 30 000 лева. В България е 3000 лева.

ТОВА СА СТРУКТУРНИ МЕРКИ, които целят по-бързо нарастване на доходите и достигане на стандарта на развитите икономики. Примерът на Полша е много ценен, защото това е втората икономика след Южна Корея, най-бързо извървяла пътя от средните до високите доходи. Полша вече е икономика с високи доходи. Така че един поглед на българското правителство към политиките, които провежда полското през последните години, заслужава внимание.

ТУК СТАВА ВЪПРОС КАК НАШАТА СТРАНА да се предпази от негативните ефекти на глобализацията: намаляващо население заради голямата емиграция, голямо изтичане на мозъци, намаляване на раждаемостта. Страните от Централна и Източна Европа, които са изправени пред същите предизвикателства, имат един отговор: курс към нарастване на вътрешните доходи.

Включително в момента в Полша и Румъния се обсъжда прехвърляне на данъчна тежест от домакинствата към бизнеса. Мерки, чиято цел е да се редуцират стимулите за хората, особено тези с високи умения, да напускат страната. Да се създадат на хората причини да имат повече деца.

ЕДИН ПОСЛЕДЕН ЩРИХ: начинът да се провери дали има пространство за провеждане на подобни политики, е да се взгледате в балансите на публичния и частния сектор. Знаем какъв е балансът в публичния сектор в България: всяка година бюджетът произвежда около 1% дефицит.

Ако погледнете обаче текущата сметка, която на практика събира публичния и частния сектор, там имате около 5% излишък. Ако отчетем дефицита в публичния сектор, излиза, че в частния сектор излишъкът е 6%, спестяванията надхвърлят инвестициите с 6%. Това е един от най-високите подобни показатели в Централна и Източна Европа. Тоест финансовите възможности за провеждане на такава политика в България изглеждат налице. И съответно рисковете, пред които подобна политика може да ни изправи, изглеждат най-малки тук. ■

Bulgaria Has Financial Ability to Increase Income

The 2020 forecast indicates a short recession in the industry which will not move to consumption and households

By CHRISTOPHER PAVLOV / Photography SHUTTERSTOCK

The expectations for the near future of the world economy are surrounded by much fear and uncertainty. There is an increasing number of forecasts that growth will slow down next year. Our global scenario expects such a slowdown, too, and it is likely to come mostly from the developed economies. We expect a short and shallow recession in the USA in 2020, as well as an additional 1.5% slowdown in the euro zone in comparison to the levels expected for the current year.

THIS MEANS THAT THROUGH EXTERNAL CHANNELS the Bulgarian economy will feel some unfavourable effects, too. This makes us

forecast a certain deceleration of the Bulgarian economy - from the expected 3.5% growth in 2019 to 2.9% in 2020.

Export will be the main channel through which these negative effects will be transmitted. But we should note that the Bulgarian economy will be much less affected than the other economies in Central and Eastern Europe, especially the ones from the Visegrad Group.

THERE ARE SEVERAL REASONS for that. First, the Bulgarian economy is much less open compared to them, which means that the external effects will be much weaker. Besides, our economy is less integrated to the German one: Slovakia and the Czech repub-

lic, for example, have export to Germany which varies between 20 and 22% of their gross domestic product. Our export to Germany is between 7 and 8% of GDP. Therefore, the delay of the German economy and the problems expected in the car industry will weigh on the Bulgarian economy but to a much lesser degree than they will in Central Europe.

The third factor, probably the most important one, is Turkey which is expected to get out of the recession next year and report a growth, although a modest one. That will be an incentive for the economy of Bulgaria, whereas the Visegrad countries have much smaller trade exchange with Turkey and will gain less from its recovery.

IN BULGARIA WE EXPECT A SHORT and shallow recession in the industry, but we do not consider it will move towards the consumer expenses and the household sector. Let's remind that consumer costs and households account for 70% of GDP, whereas the export-oriented part of the industry and the services account for 25-30 per cent. And since consumption and construction are quite stable at the moment, we assume that this will allow our economy to pass through this turbulent period with less delay than other countries in the region. We expect the deceleration in Central Europe to be between 1 and 1.5% of GDP, and in Bulgaria - 0.6%.

EMPLOYERS FROM SEVERAL export-oriented sectors will probably use these forecasts as a tool in the next round of negotiations of the salaries. In the public sphere the state is planning a growth and must continue with these structural measures to increase the income and reduce the inequalities. This policy should be implemented with at least the same speed it is being conducted with in the other countries from Central and Eastern Europe.

In Romania and Poland we have been witnessing a significant loosening of the fiscal policy in recent years which aims at increasing the transfers to pensioners and people with low income.

The Polish government intends to double the lowest working salary in the next five years - which is currently slightly lower than the average salary in Bulgaria. Besides, it wants to increase the payments to pensioners with an amount corresponding to 0.5% of GDP. And also to remove entirely the limit on social insurance payments which is now 30 minimum working salaries (about 30,000 levs). In Bulgaria it is 3000 levs.

THESE ARE STRUCTURAL MEASURES which aim at faster increase of the income and reaching the standard of the developed economies. Poland's example is very precious since it is the second fastest economy following South Korea that walked the way from medium to high incomes. Poland is already an economy with high incomes. So the Bulgarian government should take a look at the policies its Polish counterpart has introduced in recent years.

THE POINT IS HOW BULGARIA could avoid the negative effects of globalization: a shrinking population because of the large emigration, a significant brain drain, a decline in the birth rate. The countries from Central and Eastern Europe facing the same kind of challenges have one response: a policy towards an increase of the internal income. Currently, Poland and Romania are discussing a transfer of some tax burden from the households to the business. These are measures which aim at reducing the incentives for people, especially the high-skilled ones, to leave the country. Measures that intend to give the people reasons to have more children.

ONE LAST STROKE: the way to check if there is space for such policies is to examine the balances of the public and the private sector. We know the public sector balance in Bulgaria: every year the budget generates a deficit of about 1%.

However, if you have a look at the current account which practically gathers the public and the private sector, we have a 5% surplus there. If we take into account the deficit in the public sector, it turns out that in the private sector the surplus is 6%, savings exceed investments with 6%. This is one of the highest indicators of this kind in Central and Eastern Europe. This means that the financial abilities for conducting such a policy in Bulgaria seem to exist. And the risks that we might face because of this policy seem to be the smallest here. ■

**“Great deals from
Europcar Bulgaria”**

moving *John's* way

from
€ **13**
per day*

N°1
IN EUROPE

Benefit from an exclusive
offer when you rent a car

Car & Van rental | Operational Leasing | Chauffeur Services

Discover Bulgaria with a rental car from Europcar. For reservations or further information on innovative leasing solutions please contact us at office@europcar.bg, by phone on +359(0)700 18 688, online at europcar.bg or through our Facebook page [EuropcarBulgaria](https://www.facebook.com/EuropcarBulgaria).

**daily rate for economy car group for 7+ day rental*

ЗАЩО VOLKSWAGEN ИЗБРА ТУРЦИЯ ПРЕД БЪЛГАРИЯ?

Размерите на вътрешния пазар се оказаха ключов фактор

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография АРХИВ

Мащабите на вътрешния пазар в Турция са били основната причина Volkswagen да предпочете страната пред България за строителството на новия си завод, отбелязва в свой анализ Automotive News Europe. Макар да не е оповестено официално, решението е окончателно и компанията дори регистрира свое дъщерно дружество за производство на автомобили в Турция. Заводът ще е край град Маниса, недалеч от Измир.

Фабриката ще произвежда следващото поколение на Volkswagen Passat и изградената върху същата платформа Skoda Superb. Инвестицията е на стойност 1 милиард евро, годишният капацитет е предвиден да достигне 300 000 автомобили, а създадените работни места ще са около 4 000, отбелязва Bloomberg. По план производството ще започне през 2022 година.

Според германски анализатори VW е предпочел Турция заради "положителни макро-

икономически условия", сред което водещо е големият и многообещаващ вътрешен пазар в страната. Турция има население от над 80 милиона души, и в същото време едно от най-ниските съотношения автомобили на глава от населението (около 150 на хиляда души, докато в България например е 506 на хиляда). Това отваря огромен потенциал за растеж.

В същото време VW го момента страда сериозно от обезценката на турската лира, която сви местния пазар от 480 000 продажби за първите седем месеца на 2017 до едва 212 000 продажби за същия период на тази година. Турция е основен пазар за Passat и производството му на местна почва ще намали негативния ефект от поевтинялата лира.

Друг коз на Турция е географската и политическа близост с ключови пазари като Русия и Иран. За разлика от страните в ЕС, чиито търговски обмен с Москва и Техеран

често е обект на санкции и политически ограничения, Анкара поддържа добри бизнес отношения с двете многомиллионни държави.

Друг аспект, който AN не коментира, е обещаната от турското правителство щедра държавна подкрепа за проекта. Заради изключително строгите ограничения за държавна помощ в ЕС страните от общността не биха могли да предложат подобни условия, или пък биха станали обект на санкции, както на няколко пъти се случи на Словакия.

Изграждането на турския завод ще позволи на VW да прекрати производството на Passat в Емген и да преоборудва германската си фабрика изцяло за електромобили. Преместването на Superb пък ще освободи малко капацитет в изключително претоварения завод на Skoda в Квасини, където се правят бестселърите Skoda Karoq и Seat Ateca. ■

Why Volkswagen Picked Turkey over Bulgaria?

The domestic market's size was a key factor

The scale of Turkey's domestic market was the main reason Volkswagen Group picked that country over Bulgaria to build its new plant, Automotive News Europe notes in an analysis. Although not officially announced, the decision is final and VW has even registered a daughter company in Turkey to manufacture the cars. The plant will be in the city of Manisa, located near Izmir.

The new factory will build the next generation VW Passat and Skoda Superb, which are based on the same platform. The investment is worth one billion euro, while the factory's annual production capacity is planned to reach 300,000 vehicles. Around 4,000 new jobs will be created, Bloomberg notes. Production is set to start in 2022.

According to German analysts, VW has chosen Turkey as the location for its plant because of "positive macroeconomic conditions", with the main factor being the country's big and promising domestic market. Turkey has a population of over 80 million people, while having one of the lowest cars per capita ratios (around 150 cars per 1,000 inhabitants, compared to Bulgaria's 506 per 1,000). This offers a huge growth potential. Meanwhile, VW has been suffering from the

Политикът от ЕНП Манфред Вебер поиска ЕВРОКОМИСИЯТА да провери дали турската инвестиция на VW не нарушава правилата на ЕС за държавната помощ. European People's Party Manfred Weber has asked the European Commission to check whether VW's Turkish investment doesn't break the EU rules on state aid.

Turkish lira's devaluation, which shrank the domestic market from 480,000 vehicles sold in the first seven months of 2018, down to 212,000 in the same period of this year. Turkey is a big market for the Passat and manufacturing it locally will mitigate the negative

impact of the lira's plunge.

In the first seven months, Turkey's domestic car market dropped by nearly half to 212,605 vehicles. Two years earlier 481,982 vehicles were sold over the same period.

Another card up Turkey's sleeve is its geographic and political proximity to key markets, like Russia and Iran. Unlike the EU countries, whose trade with Moscow and Tehran often falls under sanctions and political restrictions, Ankara maintains good business relations with the two big nations.

Another aspect, which Automotive News Europe did not comment, was the generous state support promised for the project. Because of the exceptionally strict state aid regulations in the EU, its member states could not offer such conditions or would face sanctions, as was the case with Slovakia on a few occasions.

Building the factory in Turkey will allow VW to move the Passat's production from Emden and redirect the German plant to building electric cars only. Moving the Superb's production to Turkey will free up Skoda's overloaded plant in Kvasiny, where the best-selling Skoda Karoq and SEAT Ateca are currently built. ■

STARTRADE
your gateway to Bulgaria!

StarTrade is a key partner for companies, willing to import or export through Bulgaria at low tax.

We offer cross-border trade solutions that meets customer's needs thanks to our:

- in-depth knowledge about the local market
- international experience
- online commercial platform
- personalized support in your language

ENJOY A FAVORABLE TAX REGIME

RELOCATE PARTIALLY YOUR
BUSINESS TO BULGARIA

SUPPLIER
RESEARCH

COMPANY
REGISTRATION

TAX &
AUDITING

ТАПАСИ? СИЕСТА?

МАДРИД | от € 78 еднопосочна цена | от € 159 двупосочна цена

Цената е крайна и включва: всички такси, 1 бр. ръчен багаж до 10 кг + 1 бр. дамска чанта/лаптоп, кетъринг на борда, безплатен check-in. Чекиран багаж може да се заплати преди полет на летище или в офис на издателя на билета. Цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро на посока. Авиокомпанията предлага цени и с включен чекиран багаж. Виж всички предложения и резервирай на www.air.bg

5 500 000
passengers in 2018

Together we make it happen!

СВРЪХРЕГУЛИРАНИТЕ ЦЕНИ ВОДЯТ ДО ЛИПСА НА ЛЕКАРСТВА

Д-р Мила Елисеева, управител на "Пфайзер"
за България и Украйна, пред Bulgaria ON AIR

Текст КАЛИН НИКОЛОВ / Фотография ИВАЙЛО ПЕТРОВ

Д-р Елисеева, България е страна със застаряващо и намаляващо население. Как се отразява това на пазара на лекарства? Какви резултати очаквате през 2019?

Факт е, че България е сред водещите европейски страни по застаряващо население, а също и по заболяемост - и то от сериозни заболявания като сърдечно-съдовите, неврологичните и онкологичните.

Ако говорим за фармацевтичния пазар и конкретно за Пфайзер, миналата година беше поредната успешна за нас. Запазихме лидерските си позиции и в двете основни бизнес направления – „Утвърдени продукти“ и „Иновативни продукти“, прилагани за лечение в областта на кардиология, неврология, психиатрия, онкология, редки болести, възпалителни заболявания, имунология, ваксинипрофилактика и офталмология. Запазваме стабилното си присъствие на пазара с представителства в над 125 държави, 40 собствени завода и над 90 000 служители.

Вярваме, че въпреки сериозните предизвикателства, които имаме в средата и в нашето здравеопазване, ще съхраним постигнатото и през тази година.

На много пазари ръстът в цените на лекарствата предизвиква растяща тревога. Наскоро конгресът на САЩ организира изслушване на водещи фигури от фармацевтичния сектор, след като се оказа, че за осем години цената на лекарствата е пораснала с почти 60%, а на лекарствата без генерични алтернативи - със 140%. Доколко такава тенденция може да се пренесе на силно регулирани пазари като българския?

Системата на здравеопазването в България и в Европейския съюз е коренно различна от тази в САЩ. Там цените се договарят с регулаторните власти, и се допускат както повишаване, така и понижаване - разбира се, със съответната аргументация. Докато в България ценовата регулация е изключително рестриктивна и не позволява увеличение на цените на лекарствата, които се изписват с рецепта. На практика цените у нас се определят на база цените в другите страни от ЕС, като законодателството ни изисква у нас цената да бъде най-ниската съществуваща в Европа. И въпреки явната заявка на управляващите в България цените на лекарствата да се поддържат на най-ниските нива ►

► В Европа, законодателят е въвел една от най-високите данъчни ставки в ЕС за лекарствата - 20%.

Здравната каса използва едновременно два механизма за регулиране на цените - споменатата от вас външна съпоставка, и така наречената "оценка на здравните технологии". Доста мениджъри от сектора възразяват срещу това и напомнят, че повечето страни в съюза ползват само единия от двата механизма. Какво е вашето мнение? Къде е балансът между ограничаването на бюджетния дефицит на касата и осигуряването на достъп за пациентите до най-новите лекарства?

Заради демографските фактори, които споменахте, здравните системи в България и в Европейския съюз като цяло са изправени пред сериозни предизвикателства. Със застаряването на населението както и благодарение на подобрената диагностика и достъп до иновативни терапии, се увеличи и средната продължителност на живота, а това изисква по-продължително лечение и контрол на заболяванията... Разходите за здравеопазване нарастват с темпове, изпреварващи значително ръста на Брутният вътрешен продукт. Това е особено характерно за източноевропейските страни, включително и България.

Тази тенденция към нарастване на разходите - и като нетна стойност, и като относителен дял - създава необходимостта от механизми за по-ефективно управление на публичните средства. Оценката на здравните технологии е един от тези механизми, който позволява наистина обективно сравнение на различни терапевтични алтернативи, отчитайки всички аспекти - медицински, икономически и социални, както и вземане на обосновано решение до колко едно или друго лекарство да се плаща от НЗОК и за каква специфична група пациенти. Но когато върху него се добавя и стриктна ценова регулация, това вече води до свръхрегулиран пазар.

В много сектори по-изгодните цени, предлагани от производителите за не толкова платежпособен пазар като българския, поражда изкушения за реекспорт. Автомобилният пазар е добър пример. Доколко това важи за пазара на лекарства?

И при лекарствата съществува такова изкушение, и всъщност това е сериозен проблем, който води до липси на пазара дори на някои животоспасяващи медикаменти.

Именно свръхрегулацията и ниските цени, които се поддържат на българския пазар, правят редица лекарства обект на реекспорт. Адмираме усилията на правител-

ството, на здравното министерство и на Агенцията по лекарствата да предложат законови промени за ограничаване на износа, когато той застрашава достъпа на българските пациенти до необходимото им лечение.

При кои типове лекарства наблюдавате растящо търсене?

Това отново е обусловено от демографските тенденции. България е сред страните с изключително висок процент на сърдечно-съдовите заболявания, и сме на едно от първите места в Европейския съюз по честота на инсултите. Нарастват също онкологичните и неврологичните заболявания. Това са трите терапевтични области, в които потреблението на лекарства расте най-много.

В световен мащаб Pfizer е в процес на отделяне на по-страничните си предприятия и препозициониране като по-малка, съсредоточена върху иновациите компания. Отразява ли се това на българския ѝ бизнес?

Пфайзер и сега е един от най-големите

фармацевтични компании. Инвестициите в тази област са значителни и това ще се запази като тенденция, въпреки предизвикателствата - немалко от проектите спират още в ранна фаза на клиничните проучвания. Конкретно в онкологията усилията на Пфайзер са в разработване на прицелни терапии за рак на белия дроб, гърдата, яйчниците и злокачествените заболявания на кръвта, като имаме и няколко продукта в последни фази на клинични проучвания.

Колкото до България, през миналата година успяхме да осигурим достъп на пациентите до един иновативен продукт именно за лечение на рак на гърдата.

Борбата с рака като цяло има сериозни постижения напоследък. Средната преживяемост на пациентите се увеличава всяка година. Въпреки проблемите с липсата на финансиране ранната диагностика в България безспорно е сериозно подобрена. Значителен напредък има и в лъчелечението, и в някои иновативни хирургически подходи. За съжаление нашите власти продължават да възприемат здравеопазването като разход

"Разходите за здравеопазване нарастват с темпове, изпреварващи значително ръста на Брутният вътрешен продукт"

инвеститори в развойна дейност в световен мащаб с над 180 научни колаборации през 2018 г. и през следващите години ще продължим да бъдем активни в това направление. Изключително възбуждащи са и проектите, свързани с генните терапии, представляващи съвсем ново поколение лечение.

Анонсираното на скоро намерение да се отдели портфолиото ни от утвърдени продукти е ясен знак за фокуса на компанията в открития, който променят живота на пациентите.

Конкретно за България не виждам да има някакво отражение, по-скоро се надявам тези иновативни продукти, които се очакват в следващите пет години, да могат достатъчно бързо да стигнат и до българските пациенти.

Основен фокус в изследователската дейност на Pfizer е лечението на ракови заболявания. Какъв е напредъкът в тази област? Можем ли да очакваме големи новини в близките години?

Смятам, че можем. В последните години бяха одобрени различни нови индикации и лекарства в областта на онкологията - не само на Пфайзер, но и на други водещи

на средства, а не като инвестиция.

Pfizer е и сред пионерите в използването на изкуствен интелект във фармацевтиката. Какви са ползите, и в кои области можем да очакваме най-бърз и забележим ефект?

Факт е, че Пфайзер е сред водещите фармацевтични компании в използването не само на изкуствен интелект, но и като цяло в областта на напредналите технологии. В последните няколко години работим активно във всички области на дигиталната трансформация, като се проучват и внедряват най-съвременните технологични решения и подходи.

Основният ни фокус към момента е в дигитализиране на процеса по откриване и разработване на нови лекарствени молекули, оптимизиране на логистиката и доставките, внедряване на нови приложения за проследяване на състоянието на пациентите и подобряване на диагностиката, както и автоматизиране на производствените ни процеси.

Силно се надявам в скоро време и в България да имаме възможност да бъдем свидетели на по-активното използване на тези най-нови дигитални решения.

България имаше една от най-високите концентрации на аптеки спрямо броя на населението. Как се отразява това пре-насищане на пазара, и забелязвате ли положителна промяна в последните години? И сега сме страната с един от най-високите проценти аптеки на глава от населението, особено в големите градове. В последните години все пак има някаква тенденция към намаляване.

Специално за Пфайзер като иновативна компания с продукти, които се изписват по рецепта, по-съществен проблем е броят на аптеките, които работят със здравната каса, както и липсата им в отдалечените и труднодостъпни райони. Там все още има сериозен недостиг и необходимост от ефективни решения от страна на здравните власти.

Една от най-тревожните тенденции в последните десетилетия бе броят на лекарите и медицинските сестри, напускащи страната. Има ли промяна напоследък?

Това наистина е много сериозен проблем. По данни на Българския лекарски съюз средно между 300 и 500 медицински специалисти напускат страната всяка година. Водещите проблеми за младите лекари са

свързани с професионалното им развитие - специализация, квалификация и кариерно израстване, както и с работата им в неустойчива здравна система. Хубавото е, че в последните години вече се мисли как това изтичане на интелектуален потенциал да приключи. Министерството на здравеопазването въведе промени в наредбата за специализациите. Лекарският съюз вече поредна година предоставя стипендии за млади специалисти и студенти по медицина. Проектът се реализира с финансовата подкрепа на фармацевтични компании в България, една от които е и Пфайзер. Гордеем се с нашия принос за задържане на младите лекари в България. Съзнаваме, разбира се, че една стипендия няма да промени коренно нещата, но все пак е някакъв сигнал, че тези млади специалисти са ценни за нас, и че може да има промяна в ситуацията.

Управлявате и бизнеса на Pfizer в Украйна - географски близък, но в същото време много различен пазар. Какви са основните разлики всъщност?

Така е, от началото на годината съм отговорна и за бизнеса в Украйна. За мен това все още е нов и необятен пазар. Бих казала,

че за момента основната разлика е в достъпа на пациентите до иновации. В Украйна сега този достъп е значително по-ограничен, отколкото в България.

Като член на управата на Българската стопанска камара, как оценявате бизнес средата в България?

Адмирам и подкрепям последователността на правителствата ни в последните години по отношение на стабилната данъчна политика. Тя безспорно е една от предпоставките за инвестиции в тази страна.

От друга страна, сериозни предизвикателства за бизнеса са динамичната - и това нееднократно е отбелязвано и от председателя на БСК - нормативна уредба, и изключително усложнените процедури. През последните години има засилваща се тенденция ключови закони да се променят през преходни и заключителни разпоредби на други закони, без тези промени да са подложени на сериозно обществено обсъждане. За мен като представител на мултинационална компания наистина е важно българските политици да осъзнаят, че предвидимостта на средата е водещ фактор за присъствието на такъв тип компании на малък пазар като нашия. ■

OVER-REGULATED PRICES LEAD TO A LACK OF MEDICINES

Dr. Mila Eliseeva, Pfizer Country Manager for Bulgaria and Ukraine,
talks to Bulgaria ON AIR

By KALIN NIKOLOV / Photography IVAYLO PETROV

Dr. Eliseeva, Bulgaria is a country with an aging and shrinking population. How does this affect the drug market? What results do you expect in 2019?

The fact is that Bulgaria is among Europe's leaders in terms of an aging population and morbidity from serious diseases such as the cardiovascular, neurological and oncological ones.

Speaking of the pharmaceutical market and Pfizer in particular, last year was another success for us. We maintained our leadership positions in both core business units - "Established Medicines" and "Innovative Medicines", applied for treatment in cardiology, neurology, psychiatry, oncology, rare diseases, inflammatory diseases, immunology, vaccine prophylaxis and ophthalmology. We maintain our strong presence on the market with over 125 countries in which Pfizer sells products, 40 own manufacturing sites and over 90,000 employees.

We believe that, despite the serious challenges we face in the environment and in Bulgarian healthcare, we will continue to achieve this year.

In many markets, rising drug prices are a growing concern. The US Congress has recently organized a hearing of leading figures in the pharmaceutical sector, after it turned out that in eight years the price of drugs had risen by nearly 60% and that of drugs without generic alternatives by 140%. To what extent can such a trend be transferred to highly regulated markets like the Bulgarian one?

The health care system in Bulgaria and in the European Union is completely different from that in the USA. There, prices are negotiated with the regulatory authorities, and both increases and decreases are allowed, certainly, with appropriate reasoning. While in Bulgaria the price regulation is extremely restrictive and does not allow for an increase in the prices of prescription medicines. In practice, prices in Bulgaria are determined on the basis of prices in other EU countries, and our legislation requires the price in Bulgaria to be the lowest available in Europe. And despite the explicit request by the government to keep medicine prices in Bulgaria at the lowest levels in Eu-

rope, the legislator has introduced one of the highest tax rates in the EU on medicines - 20%.

The Health Fund uses two price regulation mechanisms at the same time - the external comparison mentioned by you, and the so-called "Health Technology Assessment". Quite a few sectorial managers object to this saying that most countries in the Union use only one of the two mechanisms. What is your opinion? Where is the balance between limiting the Fund's budget deficit and providing patients with access to the latest medicines?

Due to the demographic factors you mentioned, the health systems in Bulgaria and in the European Union as a whole face a serious challenge. With the aging of the population, and thanks to improved diagnostics and access to innovative therapies, the average life expectancy has increased, and this requires longer treatment and disease control ... Health expenditures are rising at a rate well ahead of the GDP. This is especially true for Eastern European countries, including Bulgaria.

This upward trend in spending - both in net worth and in relative terms - creates the need for mechanisms to manage public funds more effectively. Health technology assessment is one such mechanism that allows a truly objective comparison of different therapeutic alternatives, taking into account all aspects - medical, economic and social, as well as making informed decisions about to what extent a given drug should be covered by the National Health Insurance Fund and for what specific group of patients. But when strict price regulation is added to it, it already leads to an over-regulated market.

In many sectors, the lower prices offered by manufacturers for a less solvent market like the one in Bulgaria give rise to the temptation to re-export. The car market is a good example. To what extent does this apply to the drug market?

There is such a temptation for medicines as well, and in fact it is a serious problem which leads to the lack of even some life-saving medicines on the market.

Excessive regulation and low prices, which are maintained on the Bulgarian market, make a number of drugs subject to re-export. We are hailing the efforts of the government, the health ministry and the Bulgarian Drug Agency to propose legal amendments to limit exports when the access of Bulgarian patients to the treatment they need is threatened.

What types of medicines do you see a growing demand for?

This is again driven by demographic trends. Bulgaria is among the countries with an extremely high rate of cardiovascular disease, and we are among the first in the European Union in terms of stroke rates. Oncological and neurological diseases are also on the rise. These are the three therapeutic areas in which drug consumption has been growing the most.

Globally, Pfizer is in the process of unbundling its subsidiaries and repositioning itself as a smaller, innovation-focused company. Does this affect its Bulgarian business?

Globally, Pfizer is still one of the largest R&D investors with over 180 new Research and Development collaborations in 2018, and in the coming years we will continue to be active in this area. Gene therapy projects that represent a whole new generation of treatment are also very exciting.

The recently announced intention to separate our portfolio of established products is a clear sign of the company's focus on breakthroughs that change patient lives.

As far as Bulgaria is concerned, I do not see any specific impact, I rather hope that these innovative products expected in the next five years, will be able to reach Bulgarian patients ►

► soon enough.

A major focus in Pfizer's research is the treatment of cancer. What is the progress in this area? Can we expect big news in the coming years?

I think we can. In recent years, various new indications and medicines in the field of oncology have been approved - not only by Pfizer but also by other leading pharmaceutical companies. Investments in this area are significant and this will continue to be a trend, despite the challenges - many projects come to a standstill at an early stage of clinical trials. In oncology, Pfizer works towards the development of targeted therapies for lung, breast, ovarian and malignant blood cancers, and we have several products at the last stage of clinical trials.

As for Bulgaria, last year we were able to provide patients with access to an innovative product specifically for the treatment of breast cancer.

The fight against cancer in general has been a major achievement recently. Patients' average survival is increasing by the year. Despite the problems with the lack of funding, the early diagnosis in Bulgaria has undoubtedly seriously improved. Significant advances have been made in both radiation and in some innovative surgical approaches. Unfortunately, the Bulgarian authorities continue to view health care as a cost rather than an investment.

Pfizer is also one of the pioneers in the use of artificial intelligence in pharmaceuticals. What are the benefits and in what areas can we expect the fastest and most noticeable effect?

It is a fact that Pfizer is one of the leading pharmaceutical companies in the use of not only artificial intelligence, but also in the field of advanced technology in general. In the last few years, we have been actively working in all areas of digital transformation, exploring and implementing state-of-the-art technological solutions and approaches.

Right now, our main focus is to digitize the process of discovering and developing new drug molecules, optimizing logistics and supply, implementing new applications to monitor patient health status and improve diagnostics, as well as automating our manufacturing processes.

I very much hope that we will soon be able to witness a more active use in Bulgaria of these latest digital solutions.

Bulgaria had one of the highest concentrations of pharmacies in terms of population.

"Unfortunately, the Bulgarian authorities continue to view health care as a cost rather than an investment"

What is the impact of this oversaturation of the market and have you noticed a positive change in recent years?

We are still a country with one of the highest rates of pharmacies per capita, especially in big cities. In recent years, however, there has been some downward trend.

Pfizer, as an innovative prescription drug company, considers the number of pharmacies that work with the Health Fund and the lack of pharmacies in remote and inaccessible areas as a more serious problem. There is still a serious shortage and demand for effective solutions by the health authorities.

One of the most worrying trends in recent decades has been the number of physicians and nurses leaving the country. Has there been any change lately?

This is a very serious problem indeed. According to the Bulgarian Medical Association,

between 300 and 500 medical professionals on average leave the country every year. The major problems for young doctors are related to their professional development - specialization, qualification and career advancement, as well as their work in an unstable health system. It is good that in recent years it has already been considered how this leakage of intellectual potential will end. The Ministry of Health has amended the specialization ordinance. The Medical Association has been providing scholarships for young professionals and medical students for a number of years. The project is being implemented with the financial support of pharmaceutical companies in Bulgaria, one of which is Pfizer. We are proud of our contribution to retaining young doctors in Bulgaria. We are aware, of course, that a scholarship will not fundamentally change things, but it is still a sign that these young professionals are valuable to us and that there may be a change in the situation.

You also operate the Pfizer business in Ukraine - geographically close but at the same time a very different market. What are the main differences?

That's right, since the beginning of the year I am also in charge of the business in Ukraine. To me, this is still a new and vast market. I would say that for the time being, the main difference is patients' access to innovation. In Ukraine, this access is currently much more restricted than in Bulgaria.

As a member of the Board of the Bulgarian Chamber of Commerce, how do you evaluate the business climate in Bulgaria?

I admire and support the consistency of our governments in recent years with regard to a sound tax policy. It is undoubtedly one of the prerequisites for investment in this country.

On the other hand, businesses face serious challenges - the dynamic regulatory framework, and this has been repeatedly noted by the Board Chairman, as well as the extremely complicated procedures. In recent years, there has been an increasing tendency for key laws to be amended through transitional and final provisions of other laws, without the amendments being subject to serious public scrutiny. For me as a representative of a multinational company it is really important for Bulgarian politicians to realize that the predictability of the environment is a leading factor for the presence of such a type of companies in a small market like ours. ■

ЦКБ Сила
пенсионноосигурително
акционерно дружество

С грижа за вас!

ИЗБЕРИ ПОАД „ЦКБ-СИЛА“: **ПЪРВОТО РЕГИСТРИРАНО В БЪЛГАРИЯ ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ПРЕЗ ФЕВРУАРИ 1994 Г. КЪМ 30.06.2019 Г. – С НАД 418 ХИЛЯДИ КЛИЕНТИ И НАД 1.3 МИЛИАРДА ЛЕВА УПРАВЛЯВАНИ НЕТНИ АКТИВИ В ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ (ДАННИ НА КФН: WWW.FSC.BG). ИЗПЛАЩА ПЕНСИИ ОТ ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ОТ МАРТ 1996 Г.**

*Посочените резултати нямат по необходимост връзка с бъдещи резултати.

1113 София, бул. Цариградско шосе 87
Клиентски център - тел.: 0700 11 322, e-mail: office@ccb-sila.com
www.ccb-sila.com

МУЛТИМЕДИЯ

*предаване за съвременна култура
с Даниел Ненчев*

**ON
AIR**
bgonair.bg

*събота и неделя
11:00 - 12:30*

52 |

НАЙ-ДОБРИТЕ СНИМКИ НА 2019

WORLD PHOTOGRAPHY AWARDS

60 | АКО НА СЦЕНАТА ИМА ПУШКА...
IF THERE'S A RIFLE ON THE STAGE...

48 | МЕЧТИ БЕЗ ОРЪЖИЕ
DREAMS WITHOUT WEAPONS

ЕВРОПА СРЕЩУ ДВИГАТЕЛЯ С ВЪТРЕШНО ГОРЕНЕ?

Дания, подкрепена от още 10 държави-членки, призова Европейския съюз да приеме стратегия, която да забрани продажбата на автомобили с двигатели с вътрешно горене навсякъде на територията му от 2030 година. Подобна мярка би засегнала и България. Ако предложението не получи достатъчно подкрепа, което е почти сигурно, датчаните искат поне на правителствата да се разреши да налагат подобни забрани на национално равнище.

"Трябва да осъзнаем, че нямаме време за губене", коментира датският министър на климата и енергетиката Дан Йоргенсен пред Reuters след срещата на екоминистрите от общността в Люксембург в петък. "План А би бил да въведем такава забрана на общоевропейско ниво", коментира Йоргенсен и добави, че ако това не се случи, трябва поне отделните страни-членки да имат подобно право. Датското правителство още преди година обяви планове да забрани бензиновите и дизеловите автомобили от 2030 година, но после бе принудена да ги отмени, защото

противоречат на европейските принципи за свободно движение на стоки.

Представителите на България, Словения, Литва и Латвия обаче са настояли Еврокомисията първо да помисли за мерки, ограничаващи износа на стари и замърсяващи автомобили към по-бедните членки на съюза. Страни като България не могат директно да забранят вноса на стари коли по същата причина - това би нарушило принципа за свободно движение на стоки. В същото време за по-развитите пазари от Западна Европа е по-изгодно да продават автомобилните си отпадъци на Изток, отколкото да харчат пари за задължителното им рециклиране.

Предложението на датското правителство вероятно ще предизвика интереса на новия президент на Еврокомисията Урсула фон дер Лайен. Тя вече обяви като приоритет на комисията си мащабен план, според който целият Европейски съюз да стане въглеродно неутрален до 2050 година. Утвърдената в момента цел е общността да намали въглеродните си емисии с 40% до 2020 година. ■

EUROPE AGAINST THE INTERNAL COMBUSTION ENGINE

Denmark, supported by 10 more Member States, called on the European Union to adopt a strategy, which is to prohibit the sale of automobiles with internal combustion engines everywhere on its territory from the year 2030 onwards. Such a measure would affect Bulgaria as well. If the proposal does not receive enough support, which is almost certain, the Danes want at least the governments to be permitted to impose such prohibitions at a national level.

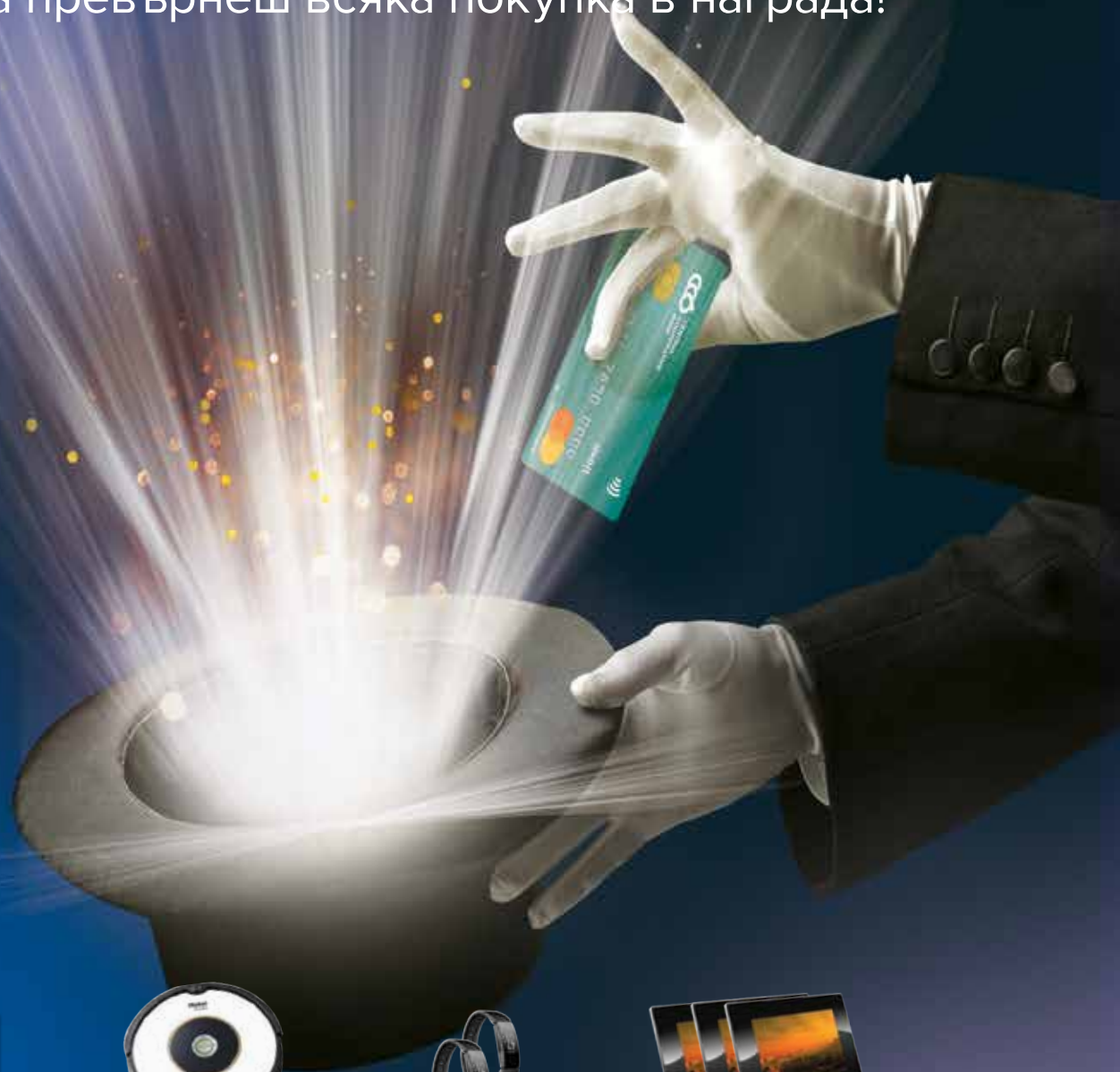
"We must realize that we do not have any time to lose", the Danish minister of climate and energy Dan Jørgensen commented in front of Reuters after the meeting of the Ministers of Ecology of the Community in Luxembourg last Friday.

"Plan A would be to introduce such a ban at a pan-European level", Jørgensen commented and added that if this does not happen, at least the separate Member States must have such a right. As early as one year ago the Danish Government announced plans on banning the petrol and diesel automobiles starting as of the year 2030 onward, but was then forced to cancel them, because they are contrary to the European principles of free movement of goods.

The representatives of Bulgaria, Slovenia, Lithuania and Latvia however have insisted that the European Commission first think of measures, restricting the export of old and polluting automobiles, aimed at the poorer Member States of the Union. Countries such as Bulgaria cannot directly prohibit the imports of old cars due to the same reason - this would infringe the principle of free movement of goods. At the same time it is more profitable to the better developed markets from Western Europe to sell their automotive waste in the East, rather than spending money on its obligatory recycling. The proposal of the Danish government will probably arouse the interest of the new President of the European Commission Ursula von der Leyen. She has already announced as a priority of her Commission a large-scale plan, according to which the entire European Union will become carbon neutral up until 2050. The approved goal at the moment is for the community to reduce its carbon emissions by 40% up until 2020. ■

БИЛЕТЪТ ЗА КИНО МОЖЕ ДА СТАНЕ НАГРАДА

Плащай с Mastercard® от ЦКБ
и може да превърнеш всяка покупка в награда!

1 ВАУЧЕР ЗА ПОЧИВКА

10 РОБОТА

20 ФИТНЕС ГРИВНИ
FITBIT

30 ДИГИТАЛНИ
ФОТОРАМКИ

В кампанията участват регистрирани плащания, извършени в периода от 21.10.2019 г. до 29.12.2019 г. с карти Mastercard® от ЦКБ, издадени преди 21.10.2019 г. Транзакциите за теглене на пари в брой и парични преводи не участват в кампанията.

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050

www.ccbank.bg

МЕЧТИ БЕЗ ОРЪЖИЕ

150 години след рождението на Ганди идеята за съпротивата без насилие изглежда едновременно все по-близка и по-далечна

Текст БОЙКО ВАСИЛЕВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Времето не е лупа, а снимачен грон. Представете си го как бавно-бавно се вдига от земята с включена камера. Десетилетията увеличават мащаба и размиват подробностите. Остава голямото, важното, без нюанси и драматични противоречия. Така светът отбелязва 150-годишнината на великия индиец Махатма Ганди, пророка на съпротивата без насилие. Днес той ни изглежда светец.

НЕГОВИТЕ СЪВРЕМЕННИЦИ и, разбира се, историците имат някои съмнения. Учени като Пол Джонсън подчертават противоречията - не само в идеите, но и в личността на Ганди. Достатъчно е да разгледаме детайлите, за да се замислим и ние. Самият Ганди се бие във войната на Британската империя срещу бурите в Южна Африка, после набира индийци за Първата световна. Обяснението му сякаш подригва основанията на неговата доктрина за ахимса и сатяграха, ненасилието и ненасилствената съпротива: "Когато избираш между подлостта и насилието, трябва да избереш насилието". Но Махатма, "великата гуша", не избира насилието тъкмо за най-страшната война, Втората световна.

ЗА НЕЯ ТОЙ ДАВА ЧУДНОВАТИ съвети. Да пуснем хер Хитлер и синьор Мусолини в земята си. Да им позволим да ни избият, ако трябва. Евреите да не се съпротивляват, а да извършат колективно самоубийство. Това щяло да бъде морална победа. На швейцарците Ганди дал ясни инструкции: не се бойте от война. Стройте армията в обръчи по границите без оръжие и чакайте. Врагът ще избие първия обръч, после втория. Накрая ще се стресне от толкова много лесна смърт и ще се разкае. Добре, че нито съюзниците, нито швейцарците го послушаха. Не го послушаха и 2.5 милиона индийци, които се сражаваха срещу фашизма във Втората световна война.

КАКВО ПРОИЗВЕДОХА ИДЕИТЕ за съпротивата без насилие? Неговата Индия се освободи от Британската империя, но не избегна разделението и кървавата война. Първи пострадаха умерените – такава е зловещата логика на вътрешния конфликт, в който винаги ще се намери по-голям радикал от теб. В ника на своя триумф Ганди

трябваше да загине, застрелян с три куршума в гърдите. Дори неговата смърт не спря братоубийствата в това, което днес е Индия, Пакистан и Бангладеш.

НО ДРОНЪТ НА ВРЕМЕТО бавно се вдигна от земята. И колкото повече приближаваше висините, толкова повече изглеждаше, че идеята за ненасилието побеждава – така говореха Мартин Лутър Кинг и Нелсън Мандела. Помня обаче "косовския Ганди", Ибрахим Ругова. В началото на 90-те той избра пасивната съпротива за косовските албанци, опълчили се на сръбската държава. Въпреки мощната подкрепа, не постигна много. Трябваше да гоиде Армията за освобождение на Косово, после самолетите на НАТО. Ругова почина неразбран – и едва днес партията му се връща на сцената, в главната роля.

ЩЕ КАЖЕТЕ, НАСИЛИЕТО по света се сви. Ще ми го доказвате с числа и вероятно ще бъдете прави. Войните намаляват. Смъртното наказание изчезва. Толерантността тържествува. Цялата философия на формация като Европейския съюз отрича насилието и войната.

И все пак моите съмнения ще останат. Вижте качеството на световния разговор. Насилието се оттегля от бойните полета, но се заселва в световните мрежи. Там властват обидата, закана, радикалният възглед. Омразата задвижва интимния механизъм на алгоритмите, които произвеждат "лайкването", "постването", "препостването". Колкото повече вербално насилие, толкова повече clickbait и интернет трафик. Печели агресивният, крайният, лошият. Него слушат глобалните дигитални мнозинства. Сякаш светът извади на показ своето подсъзнание и оттам блъвна отрова.

КАКЪВ Е ИЗХОДЪТ? Дали огънят може да се бори само с огън, насилието с насилие? Не знам. Мога само да кажа, че отговорът не винаги е в големите идеи. Животът е прекалено сложен, за да го поверим на мечтателите. Даже Ганди казва "Няма такова нещо като гангизъм, и не искам да оставям секта след себе си... Просто опитам да приложа по свой начин вечните истини към всекидневния ни живот и проблеми." Може би затова е велик. ■

DREAMS WITHOUT WEAPONS

150 years after Gandhi's birth, the idea of non-violent resistance seems both closer and farther away

Time is not a magnifying glass, but a shooting drone. Imagine it slowly rising from the ground with its camera on. The decades are broadening the scale and blurring the details. The big and the important remains, without nuances and dramatic contradictions. Thus, the world commemorates the 150th anniversary of great Indian Mahatma Gandhi, the prophet of resistance without violence. Today he looks like a saint to us.

HIS CONTEMPORARIES and, of course, historians have their doubts. Scholars like Paul Johnson highlight the contradictions - not only in the ideas but also in Gandhi's personality. It is enough to look at the details for us to think about it. Gandhi fought in the war of the British Empire against the Boers in South Africa, then recruited Indians for WWI. His explanation seemed to undermine the grounds of his doctrine of ahimsa and satyagraha, nonviolence and nonviolent resistance: "When choosing between meanness and violence, you must choose violence." But Mahatma, the "great soul," did not choose violence for WWII, the worst war ever.

HE GAVE SOME ODD ADVICE for it. Let Herr Hitler and Signor Mussolini in our land. Let them kill us if they have to. Jews should not resist, but commit collective suicide. It would be a moral victory. Gandhi clearly instructed the Swiss: do not fear war. Line up the armless army in rings round the

borders and wait. The enemy will kill the first ring, then the second. In the end, it will be startled by so much easy death and repent. Well, it is good that neither the Allies nor the Swiss listened to him. Nor did the 2.5 million Indians who fought against fascism in WWII.

WHAT DID THE IDEAS for non-violent resistance bring? His India freed itself from the British Empire, but did not evade division and a bloody war. The moderates were the first to suffer - such is the sinister logic of internal conflict, in which a greater radical than you will always be found. In the height of his triumph, Gandhi was to die, shot dead with three bullets in the chest. Even his death did not stop the fratricides in what are today India, Pakistan and Bangladesh.

BUT THE TIME DRONE slowly rose from the ground. And as the heights neared, the more the idea of nonviolence seemed to triumph, as Martin Luther King King and Nelson Mandela used to say. However, I remember the "Kosovo Gandhi", Ibrahim Rugova. In the early 1990s, he chose passive resistance for Kosovo Albanians who opposed the Serbian state. Despite the strong support for it, it did little. The Kosovo Liberation Army had to come, then the NATO fighters. Rugova died misunderstood - and only today his party returns to the stage, in the lead role.

By BOYKO VASILEV / Photography SHUTTERSTOCK

YOU MAY ARGUE THAT VIOLENCE around the world has shrunk. You will prove it to me with numbers and you will probably be right. The wars have been curtailed. The death penalty has been vanishing. Tolerance triumphs. The whole philosophy of a formation like the European Union denies violence and war.

Yet my doubts will remain. Look at the quality of global discourse. Violence is receding from battlefields, but is settling in the global networks. It is ruled by the abuse, the condemnation and the radical outlook. Hatred drives the inner mechanism of algorithms that produce "liking", "posting", "reposting". The more verbal abuse, the more clickbait and internet traffic. The aggressive, the extreme, the bad guy wins. He is listened to by the global digital majorities. As if the world has brought out its subconsciousness and venom has leaked out.

WHAT IS THE OUTCOME? Can fire be fought only with fire and violence with violence? I do not know. I can only say that the answer does not always lie in big ideas. Life is too complicated for us to consign it to the dreamers. Even Gandhi says: "There is no such thing as Gandhism, and I don't want to leave a sect behind ... I just tried to apply the eternal truths to our daily lives and problems in my own way." Maybe that's why he is great. ■

World Luxury
Spa
Awards
WINNER 2015

RAMADA
BY WYNDHAM
SOFIA CITY CENTRE

VICTORIA SPA

THE REAL ASIAN SPA

www.victoria-spa.com

Victoria spa is the biggest spa in Sofia, situated in Ramada Princess hotel on 3500 sm.

There are on your disposal:

INDOOR SWIMMING POOL ; CHILDREN POOL;
VITAMIN BAR; FITNESS CENTER & SPORTS HALL
FOR GROUP CLASSES; FINNISH SAUNA, SALTED
SAUNA, STEAM BATH; TURKISH BATH HAMMAM
WITH ORIENTAL PEELING / kese /; 8 LUXURY
MASSAGE ROOMS WITH JAKUZZIES; COSMETICS;
V.I.P SPA APARTMENT; HAIR DRESSERS SALOON
WITH MANICURE & PEDICURE; SUN BED; MORE
THEN 150 DIFFERENT MASSAGES AND SPA
RITUALS; INTERNATIONAL SPA TEAM FROM BALI,
THAILAND AND THE PHILIPPINES;
5 STARS SERVICE

tel.: 0895 79 29 38

СВЕТЪТ В СНИМКИ

PHOTOGRAPHING THE WORLD

Продуциран от Световната организация на фотографите, всяка година конкурсът Sony World Photography Awards събира някои от най-добрите майстори на изкуството със светлина – професионалисти и любители. Носителите на наградите за 2020 ще бъдат определени напролет, но вече са достъпни някои от кадрите, които журито избра за финалния етап.

Produced by the World Photography Organisation, every year Sony World Photography Awards gather some of the best masters of the light-and-shadows art – both professionals and enthusiasts. 2020 winners will be announced next spring, but we already have a glimpse at some of the finalists.

Светлина и сянка
Фотограф: Ф. Дилек Юар
Light & Shadow
Photographer Name: F. Dilek Uyar

Знак за победа
Фотограф: Франческо Фантини
Flicking the v's
Photographer Name: Francesco Fantini

Макове
Фотограф: Фредерик Доминику Мартин
Poppy's
Photographer Name: Frédéric Dominiqu MARTIN

Златни очи
Фотограф: Валентин Малинов
Golden Eyes
Photographer Name: Valentin Malinov

Ароматна работа
Фотограф: Хан Фан
Incensing work 1
Photographer Name: Khanh Phan

Златният прах
Фотограф: Рандал Клиф
The Golden Dust
Photographer Name: Randall Cliff

Мариински парк в Киев
 Фотограф: Валерий Мелник
 Maryinsky Park in Kiev
 Photographer Name: Valeriy Melnyk

Прозорец към нашата душа
 Фотограф: Хардижанто Будиман
 The Window Of Our Soul.jpg
 Photographer Name: Hardijanto Budyman

В разцвет
 Фотограф: Кристина Венедикт
 Felt in bloom
 Photographer Name: Cristina Venedict

Улица "Риволц"
Фотограф: Мартина Бичери
Rue Rivoli
Photographer Name: Martina Biccheri

Без заглавие
Фотограф: Андреа Торей
Untitled
Photographer Name: Andrea Torrei

Началото на деня
Фотограф: Роналд Алекс Еспиноса Марон
The beginning of the day
Photographer Name: Ronald Alex Espinoza Maron

Медузи
Фотограф: Юн-сен Ву
Jellyfish
Photographer Name: Yung-sen Wu

Муха
Фотограф: Слава Сахалински
A fly
Photographer Name: Slava Sahalinski

Мечтанието на коня
Фотограф: Пьотр Дерда
Horse longing
Photographer Name: Piotr Derda

Рибар
Фотограф: Мариа Инес Гомес
Fisherman
Photographer Name: Maria Ines Gomez

АКО НА СЦЕНАТА ИМА ПУШКА...

Въпросът за забраната на личните оръжия е черната дупка на американската политика. Какви са поуки те от това за страни като България?

Текст ВАЛЕРИ ЦЕНКОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Кое е по-опасно: пистолетът, или бананът?

Това звучи като шега, но всъщност имаме всички основания да зададем този въпрос: В света има седем пъти повече регулации за търговията с банани, отколкото за търговията с ръчно оръжие.

И да има случаи на загинали от употреба на банан, статистиката мълчи за тях. Но загиналите от огнестрелно оръжие в мирно време са около половин милион души всяка година.

НАЙ-МНОГО УБИТИ ИМА В САЩ. По една случайност това е и страната с най-голям брой притежавани лични оръжия, средно над едно на глава от населението. По друга

случайност броят на убийствата в Щатите е 25 пъти по-голям от този във всички други развити страни, взети заедно. За последните десет години 310 000 американци са пострадали при използване на лично огнестрелно оръжие - 4250 пъти повече от всички жертви на терористични атаки в историята на страната. По данни на Pew Research Center всеки ден от огнестрелно оръжие след домашно насилие умират по 5 американски жени. Рискът от фатален изход при семейните скандали се увеличава с 500%, ако в дома има оръжие.

НИМА НАИСТИНА ТОВА МОЖЕ ДА СА СЪВПАДЕНИЯ? След зачестилите случаи на масови убийства от въоръжени психопати все по-малко хора вярват в това. ►

► Милиони американци излизат по улиците да протестират и да настояват за контрол над личните оръжия или дори за пълната им забрана. Но и милиони американци настояват за правото си да имат оръжие, и са готови на всичко, за да го запазят. Това е и най-видимият разделител в американската политика: 91% от привържениците на Демократическата партия са за контрол върху личните оръжия, но само 37% от републиканците мислят по същия начин. Все пак общественото мнение сякаш се променя напоследък. Преди пет години Pew измери, че 46% искат оръжеен контрол, а 52% настояват да се запази правото за притежаване на оръжие. Преди година друго проучване показа 57% за забрана, 34% за запазване на статуквото. След поредния масов разстрел през май Quinpiac измери 61% за контрол срещу 34% за свободно притежание.

НО ДОРИ И ИНИЦИАТИВИТЕ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ на оръжията всъщност водят до разцвет на оръжейния пазар. През август например, след кампанията на демократите за задължително обратно изкупуване на полуавтоматичните пушки от типа AR-15, продажбите скочиха с 15.5% - явно почитателите им се запасяваха. Вестник Washington Examiner иронично отбеляза, че "привържениците на оръжейния контрол са най-добрите търговци на оръжие на планетата".

Според относително актуална статистика в Съединените щати днес има 393.34 милиона ствола лично огнестрелно оръжие. При население от 329 милиона души това прави по 1.2 оръжия на човек. Всеки пети има по повече от едно.

Нито една друга страна в света не достига дори половината от американското съотношение. Нещо повече: останалите държави в топ 10 по брой на личните оръжия са най-вече държави, преминали или преминаващи през войни или вътрешни конфликти (изключението е Финландия, където оръжията са нужни най-вече срещу арктическите хищници). Впрочем българите, когато обикалят с туристическа цел съседите си, трябва да имат едно наум - в Сърбия и Черна гора има почти по 40 оръжия на 100 души население, срещу едва 8 на 100 у нас.

ЗАЩО САЩ ИЗПЪКВАТ ТАКА РЯЗКО в тази статистика? Привържениците на оръжията я обясняват с колониалната история на страната, постоянното разширяване на границите и прословутата Втора поправка на Конституцията от 1791 година, която между другото казва: "Доколкото добре организираната милиция е необходима за безопасността на

свободната държава, правото на хората да притежават и носят оръжия не трябва да бъде нарушавано".

Големият въпрос, разбира се, е дали реалностите от 1791 година напомнят поне малко тези от 2019, и дали в наши дни страната с най-могъщата професионална армия в света се нуждае от свикването на граждански милиции.

Между другото рекордният брой убийства не е единствена последица от масовото притежание на оръжия. Всъщност около 60% от смъртните случаи, причинени от огнестрелно оръжие, са квалифицирани като самоубийства. "Около 100 души умират всеки ден в тази страна от оръжеен изстрел. Ако забраните и отнемете оръжията, много от тези животи може да бъдат спасени", твърди психиатърът проф. Джефри Суонсън от Университета Дюк в Северна Каролина.

На тези аргументи привържениците на личните оръжия отговарят така: забраната не би премахнала оръжията, само ще създаде процъфтяващ черен пазар за тях. Престъпниците пак ще намерят начин да

се въоръжат - особено днес, когато можеш да се снабдиш с оръжие чрез интернет или дори да си го произведеш на собствен 3D принтер в гаража. Само спазващите закона граждани ще бъдат оставени без средства за защита. Социологът от Университета Уейк Форест проф. Дейвид Ямане напомня за геноцида в Руанда, когато между половин и един милион етнически тутси бяха избити от управляващата народност хуту - в повечето случаи без огнестрелно оръжие, с мачете и бухалки. Можеха ли тези тутси да се защитят, ако сами имаха достъп до оръжие?

ИМА ОЩЕ ЕДИН НЕГЛАСЕН, НО МОЩЕН АРГУМЕНТ в подкрепа на сегашната ситуация: търговията с лични оръжия е огромен бизнес. Bloomberg изчислява, че евентуална забрана на огнестрелното оръжие в САЩ ще причини икономически загуби за над 80 милиарда долара - доста повече от Брутният вътрешен продукт на България. На фона на колосалната американска икономика това не е чак толкова много. Но в оръжейната индустрия са заети 1.2 милиона америка-

**БРОЙ ЛИЧНИ ОРЪЖИЯ
НА 100 ДУШИ НАСЕЛЕНИЕ**
Civilian-held firearms per
100 population

1. САЩ / US	120.5
2. Йемен / Yemen	52.8
3. Черна гора / Montenegro	39.1
4. Сърбия / Serbia	39.1
5. Канада / Canada	34.7
6. Уругвай / Uruguay	34.7
7. Кипър / Cyprus	34.0
8. Финландия / Finland	32.4
9. Ливан / Lebanon	31.9
10. Исландия / Iceland	31.7
13. Сев. Македония / N Macedonia	29.8
25. Германия / Germany	19.6
33. Гърция / Greece	17.6
42. Турция / Turkey	16.5
65. Русия / Russia	12.3
92. БЪЛГАРИЯ / BULGARIA	8.4
214. Япония / Japan	0.3
215. Северна Корея / North Korea	0.3
223. Индонезия / Indonesia	0.0

Данни / Data: Small Arms Survey 2017

нци, а инвеститори в нея са не само най-големите акули от Уолстрийт (Blackrock например държи 7.4% от акциите на Smith & Wesson и 14.6% от Sturm Ruger, а Goldman Sachs има 8.3% от Vista Outdoor), но и пенсионният фонд на щата Калифорния, и милиони обикновени американци.

От друга страна, забраната би спестила огромните загуби от убийства и самоубийства. Преките щети при жертвите на огнестрелно оръжие се оценяват на 10 млрд. долара, а косвените достигат до 200 милиарда годишно, твърди криминологът и социолог Том Габор в своята книга „Лице в лице с въоръженото насилие в САЩ“ (Confronting Gun Violence in America). „Ако разгледаме финансови загуби от оръжейното насилие, те включват не само директните медицински разходи и рехабилитацията на ранените жертви, но също така и разходите за правосъдната система, пропуснатите ползи от доходите на жертвите и дори загубите в качеството на живота“, пише Габор.

НО ДАЛИ ЕДИНСТВЕНО ЛЕСНИЯТ ДОСТЪП

до оръжие обяснява фразиращите разлики между САЩ и другите развити страни? Швейцария например е една от държавите с най-много огнестрелно оръжие в домакинствата: около 3.4 млн. пистолета и пушки. Но въоръжената престъпност там е съвсем малка.

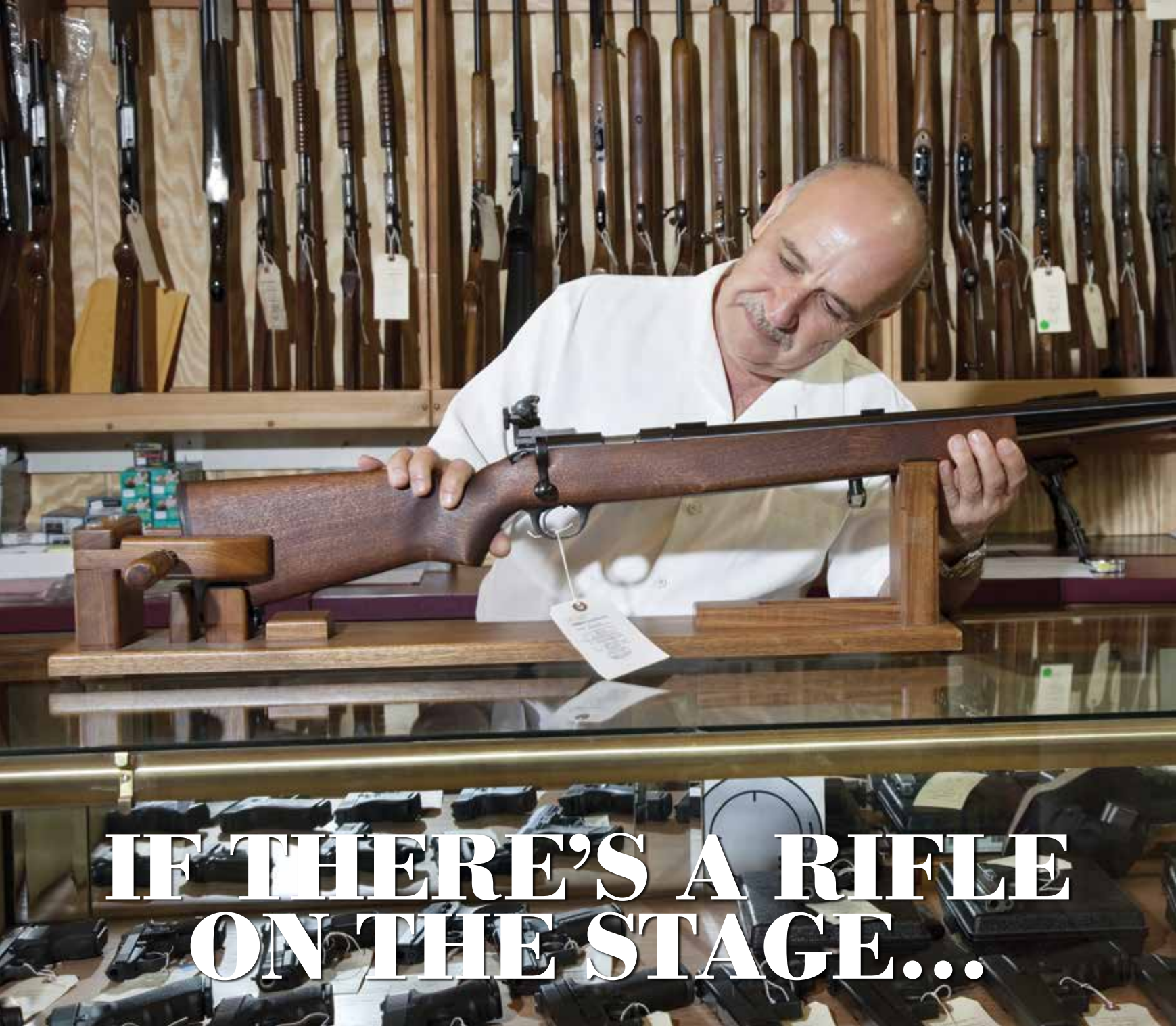
Притежаването на оръжие е традиция в конфедерацията, след като преди три века кантони като Берн и Шафхаузен въвеждат изискването всеки мъж, който иска да се ожени, първо да докаже, че е въоръжен и готов за военна повинност. В края на краищата говорим за страната на Вилхелм Тел, в която оръжието е символ на свободата. Но швейцарците не се избиват с него по молове и училища. В Австрия, Португалия, дори Гърция също има милиони пистолети и пушки в ръцете на обикновените граждани, без това да проличава от полицейските хроники.

НО ИМА И АРГУМЕНТИ В ОБРАТНАТА ПОСОКА. Япония е предпочитаният пример на американските демократи - там личните оръжия са изцяло забранени и броят на нападенията е нищожен. Но личните оръжия

са напълно забранени и в Северна Корея. А също и във Великобритания, където обаче броят на нападенията, особено в големите градове, постоянно расте. Просто престъпниците използват ножове. Парламентът реагира и прие изключително строги закони срещу носене на ножове. Но това не намалява забележимо нападенията. Най-новата мода е осакатяване на жертвите с киселина.

Мексико има едни от най-строгите закони за оръжеен контрол в света и там пращат в затвора за незаконното притежание дори само на един патрон. Законът изисква всеки купувач на оръжие в магазина да представи редовна лична карта, да мине през метален детектор, с изключен мобилен телефон и под наблюдението на дигитални камери. При покупката клиентът трябва да докаже сигурен доход, да представи поне две препоръки, да има документ за чисто криминално досие, да има документ за служба в армията, да даде пръстови отпечатъци и да представи актуална снимка. Дори да покрие всички изисквания, той може да си купи оръжие с максимален калибър .38, и не повече от една кутия патрони. Въпреки това страната е сред най-опасните в света - с 32 079 регистрирани убийства през 2017 (или 24.8 убийства на 100 000 души, срещу 5.3 в САЩ, 2.5 в Унгария, 1.5 в България, 0.2 в Япония).

РОНАЛД РЕЙГЪН БЕ КАЗАЛ навремето, че "не оръжията убиват хора, хората го правят". Въпросът е в чии ръце са тези оръжия. По данни на неправителствената организация Mental Health America, 44 милиона души, или 18.7% от американците, страдат от психически проблеми. Милиони американци злоупотребяват с психоактивни вещества, 9.6 млн. проявяват самоубийствени мании, 17.3 млн. страдат от депресия. Голяма част от тези хора не получават нужната психиатрична помощ, защото компаниите от здравното застраховане използват всякакви хитрини, за да не плащат, настояват от организацията Cohen Veterans Network. Според Американската психологическа асоциация от нерешени психически проблеми икономиката на САЩ губи между 79 и 105 милиарда долара всяка година. Очевидно забраната на личните оръжия е част от решението на проблема. Но има и още доста други парчета, преди този пъзел да се нареди. Дотогава американският опит би трябвало да е достатъчно ясно предупреждение за онези, които спекулират с възможните ползи от личното въоръжаване - дори и в България.■

IF THERE'S A RIFLE ON THE STAGE...

The issue of banning gun ownership is the black hole in US politics. What lessons could be learned from this by countries like Bulgaria?

What is more dangerous – the gun or the banana? This may sound like a joke, but it is a plausible question. There are seven times more regulations in the global banana trade than there are in the arms trade. Even if there are cases of people who have died as a result of using bananas, the statistics on this are slim to none. On the other hand, around 500,000 people are killed by firearms in times of peace every year.

THE HIGHEST NUMBER OF DEATHS ARE IN THE US. Coincidentally, this is the country with the highest gun ownership rate in the

world, which exceeds one gun per capita. Also coincidental may be the fact that the homicide rate in the US is 25 times higher than that of all the other developed nations combined. Some 310,000 Americans have been injured by guns in the past ten years, which is 4,250 times more than all the victims of terrorist attacks in the country's history. According to Pew Research Center's data, five American women are killed daily by guns in domestic violence incidents. The risk of family quarrels having a fatal outcome increases by 500% if there is a gun in the home.

COULD ALL OF THIS BE COINCIDENTAL?

Fewer and fewer people tend to believe this after the growing number of mass shootings by armed psychopaths. Millions of Americans come out to protest and demand gun control or an outright ban. There are also millions of other Americans who insist on having the right to bear arms and are ready to do anything to protect it. This is the most visible divisive line in US politics: 91% of Democratic Party supporters are in favour of gun control, compared to just 37% of Republicans. The public opinion seems to be shifting recently, after all. Five years ago, a Pew survey showed that 46% want gun control, while 52% of respondents said they would like to retain the right to bear arms. Another

ЖЕРТВИ НА ПРЕДУМИШЛЕНИ УБИЙСТВА (ЗА 100 000 ДУШИ НАСЕЛЕНИЕ) INTENTIONAL HOMICIDE VICTIMS PER 100,000 INHABITANTS

1. Салвадор / El Salvador	61.80
2. Ямайка / Jamaica	57.00
3. Венесуела / Venezuela	56.33
4. Хондурас / Honduras	41.70
5. Лесото / Lesotho	41.25
6. Белиз / Belize	37.90
7. Сейнт Винсент / St Vincent	36.46
8. ЮАР / South Africa	35.90
9. Сейнт Китс и Невис / St Kitts and Nevis	34.23
10. Бахами / Bahamas	30.90
18. Мексико / Mexico	24.80
45. Ирак / Iraq	9.85
50. Русия / Russia	9.20
71. Афганистан / Afghanistan	7.10
88. САЩ / US	5.30
127. Унгария / Hungary	2.50
150. Канада / Canada	1.80
159. БЪЛГАРИЯ / BULGARIA	1.50
170. Франция / France	1.30
183. Германия / Germany	1.00
195. Гърция / Greece	0.70
210. Швейцария / Switzerland	0.50
223. Ангора / Andorra	0.00

Данни / Data: UNODC

poll, conducted a year ago, revealed that 57% of respondents were in favour of a gun ban, while 34% wanted the status quo to remain. Quinnipiac conducted a poll after yet another mass shooting, which showed that 61% wanted gun control, compared to 34% of respondents favouring unrestricted ownership.

EVEN THE GUN RESTRICTION INITIATIVES lead to a boom on the arms market. One example would be that after the Democrats' semiautomatic weapons buy back campaign in August, sales of such weapons soared by 15.5% - obviously their fans were stocking up. The Washington Examiner ironically noted that "It's become evident that gun control authoritarians are the best gun salespeople on the planet". According to relatively current statistics, there are 393.34 million firearms in civilian posses-

sion in the US. This adds up to 1.2 firearms per person, given the US population of 329 million people. One in five people own more than one firearm. No other country in the world gets even close to half of this ratio. What's even more is that the remaining countries from the top 10 gun ownership list are mostly countries that are or have been at war or internal conflicts (Finland is the exception, where firearms are needed mostly for protection against arctic predators). It would actually be wise for Bulgarians travelling to neighboring countries to keep in mind that in Serbia and Montenegro there are almost 40 firearms per 100 persons, which pales in comparison to Bulgaria's 8 per 100.

WHY DOES THE US STAND OUT so much in these statistics. Gun enthusiasts explain this with the country's colonial history, its constant

territorial expansion and the US Constitution's infamous Second Amendment from 1791, which by the way reads: "A well regulated militia, being necessary to the security of a free State, the right of the people to keep and bear Arms shall not be infringed."

The big question here is whether the realities of 1791 are comparable at all with those of 2019, and whether the country with the most powerful professional Army in the world would ever need to call forth militias made up of citizen-soldiers. The record number of homicides is not the only consequence of the widespread gun ownership. Around 60% of deaths caused by firearms are qualified as suicides. "About 100 people in this country die every day as a result of a gunshot. If you ban and take away the guns, lots and lots of those lives will be saved," says Jeffrey Swanson, a professor of psychiatry at Duke University School of Medicine in North Carolina. Gun enthusiasts would respond by arguing that a weapons ban would not get rid of the weapons, but merely create a black market. Criminals will still find a way to arm themselves, especially in today's world when one can procure firearms on the Internet or even make them with 3D printers in their garage. Only the law-abiding citizens will be left without means to protect themselves. The sociologist from Wake Forest University, Prof. David Yamane, recalls the genocide in Rwanda, where between five hundred thousand and one million ethnic Tutsis were killed by the ethnic Hutu that were in power - in most cases without the use of firearms, but with machetes and baseball bats. Could the Tutsi have defended themselves if they had access to weapons?

THERE IS ONE MORE UNSPOKEN BUT POWERFUL ARGUMENT in support of the current situation: the firearms trade is a huge business. Bloomberg calculates that banning firearms in the US would lead to losses in the excess of USD 80 billion - much more than Bulgaria's GDP. Compared to the colossal American economy this figure is not that big. Nevertheless, the weapons industry employs 1.2 million Americans, while investors in the sector are not just limited to the big Wall Street sharks (Blackrock, for example, owns 7.4% of Smith & Wesson's shares and 14% of Sturm Ruger, while Goldman Sachs has 8.3% of Vista Outdoor), but also include the state of California's pension fund, along with millions of Americans. On the other hand, a ban would prevent the huge losses from homicides and suicides. The direct damages resulting from victims of gun violence are valued at USD 10 billion, while indirect damages reach up to USD 200 billion annually, says sociologist and criminologist Thomas Gabor in his book *Confronting* ▶

► Gun Violence in America. “If you look at all the financial costs of gun violence, it’s not just direct medical costs and rehabilitation for people who are shot, but costs to the justice system and lost income of victims, and even quality of life costs,” Gabor says.

CAN THE EASY GUN ACCESS ALONE explain the drastic differences between the US and other developed nations? Switzerland, for example, is among the countries with the highest number of firearms in households – around 3.4 million guns.

Crimes involving guns, however, are very rare there. Gun ownership became a tradition in the Swiss Confederation after, some three centuries ago, cantons like Bern and Schaffhausen introduced the requirement for every male who wishes to get married first to prove that he is armed and ready for conscription. After all, this is Wilhelm Tell’s country, where weapons are a symbol of freedom. The Swiss, however, are not killing each other at shopping malls and schools. There are millions of guns in the hands of citizens in Austria, Portugal and even Greece, but this is not obvious from the crime statistics.

THERE ARE ARGUMENTS in the other extreme. Japan is the preferred example by

American Democrats, where gun ownership is completely banned and the number of shootings is negligible. It would be worth noting here that guns are also banned in North Korea. Britain is no exception when it comes to gun bans, but the number of violent attacks is constantly increasing there, especially in big cities, as criminals have resorted to using knives. Parliament responded by adopting very strict laws against carrying knives. This, however, did not lead to a significant reducing of the number of attacks. The latest trend there is to disfigure victims with acid.

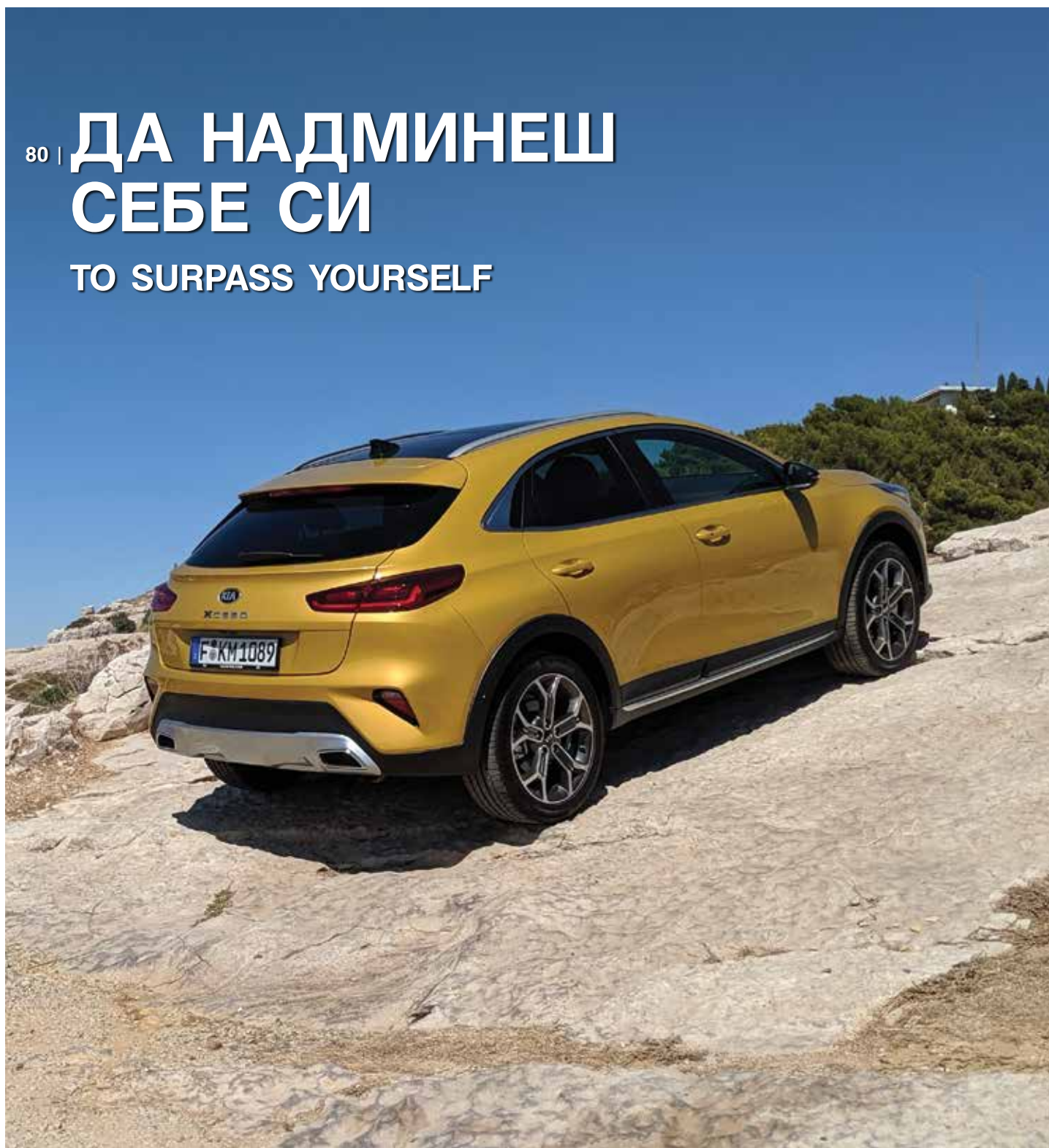
Mexico is also among the countries with the strictest gun control in the world, where the illegal possession of a single bullet could land you in jail. The law requires every gun buyer to present a regular ID in the store, pass a metal detector with their mobile phone switched off while being under camera surveillance. During the purchase, the buyer has to prove a regular source of income, present at least two recommendations, a document proving they have no criminal history, a military service document, provide fingerprints and present a current photo. Even if they meet all the requirements, the buyer is allowed to purchase a firearm with a maximum caliber of .38 and no more than a single box of ammunition. Despite all of this, Mexico is among the most

dangerous countries in the world with 32,079 registered homicides in 2017 (or 24.8 homicides per 100,000 people, compared to 5.3 in the US, 2.5 in Hungary, 1.5 in Bulgaria and 0.2 in Japan).

RONALD REAGAN ONCE SAID: “Guns don’t kill people, people kill people”. The question is in whose hands the weapons will find themselves. According to data from the Mental Health America NGO, some 44 million people or 18.7% of Americans suffer from mental conditions. Millions of Americans abuse psychoactive substances, 9.6% exhibit suicidal tendencies, while 17.3 million suffer from depression. A large part of these people do not get the psychiatric help they need, because health insurance companies resort to all types of tricks in order to avoid payment, the Cohen Veterans Network claims. According to the American Psychological Association, the US economy loses somewhere between USD 79 billion and USD 105 billion each year from untreated mental conditions. Obviously, banning guns is a partial solution to the problem, but there are quite a lot of other pieces in the puzzle that must be put together. Until then, the situation in America should serve as a clear warning to those who speculate with the possible benefits of gun ownership, even in Bulgaria. ■

80 | ДА НАДМИНЕШ СЕБЕ СИ

TO SURPASS YOURSELF

72 | КОЙ ЩЕ ЗАСТРАХОВА ЗАСТРАХОВАТЕЛИТЕ
WHO WILL INSURE THE INSURERS?

68 | ОПАСНИ ЛИ СА LED СВЕТЛИНИТЕ
DO LED LIGHTS LEAD TO MADNESS?

ВОДЯТ ЛИ LED СВЕТЛИНИТЕ ДО ЛУДОСТ?

Технологията става все по-популярна в автомобилите и градовете, но не е безвредна

Светодиодите са на път окончателно да изместят старите електрически крушки като основен източник на осветление за човечеството - и в автомобилите, и в домовете, и по градските улици. Като цяло те са по-ефективни, потребяват по-малко енергия, светят по-добре и траят значително по-дълго. Все повече психолози обаче предупреждават, че светлината им се отразява негативно на психическото ни здраве.

Негативният ефект при автомобилите е сравнително по-малък, отколкото този при битовото или уличното осветление, но и той не е за пренебрегване.

Светоизлъчващите диоди (light-emitting diodes, LED) са по същество полупроводници, които при протичане на електрически ток преподреждат електроните си и отделят енергия под формата на фотони - или, по-просто казано, излъчват светлина. Цветът на тази светлина е различен в зависимост от използваните материали и вложената енергия. Технологията е позната от много десетилетия, но едва в началото на 90-те с изобретения от японца Шуджи Накамура ярък излъчващ синя светлина диод тя стана годна да замени традиционните крушки (по-късно Накамура спечели Нобелова награда). Комбиниран с други цветове диоди и обвит във фосфорен слой, синият LED позволява създаването на светлина, която човешкото око възприема като бяла.

Проблемът е, че тази светлина всъщност не е бяла. Тя е несравнимо по-студена и остра от жълтата светлина на ста-

ромодните крушки, и има забележим ефект върху ритъма на бодрстване и сън при човека. Тази пролет в престижния World Journal of Biological Psychiatry бе публикувано и изследване на водещи психиатри, които откриват директна връзка между светодиодите и ръста на психическите заболявания.

"Отдавна сме забелязали, че терапията с ярка светлина има положителен ефект върху пациенти с депресия", коментира Джон Готлиб, професор по психиатрия и поведенчески науки от Чикагския университет. "Но едва сега разбираме, че прекалено честото и ненавременно излагане на ярка светлина има обратен, подчертано негативен ефект".

Проблемът се усложнява от нарастващата популярност на смартфоните, които също излъчват ярка светлина с голям дял на синия спектър. "Смартфоните са най-голямата заплаха за общественото здраве, просто защото са най-разпространени", твърди Готлиб. Останалите форми като улично осветление и автомобилни фарове обаче също не бива да се пренебрегват, предупреждава професорът.

Ярката светлина със син компонент доказано пречи на отделянето на мелатонин - т. нар. хормон на съня - и може да влоши и физическото, и психическото здраве. Има и достатъчно доказателства за връзка между честата употреба на устройства със светещи екрани, и разстройствата в съня. Учените препоръчват да не се ползват смартфони и други такива устройства по-късно от 30 минути преди лягане. ■

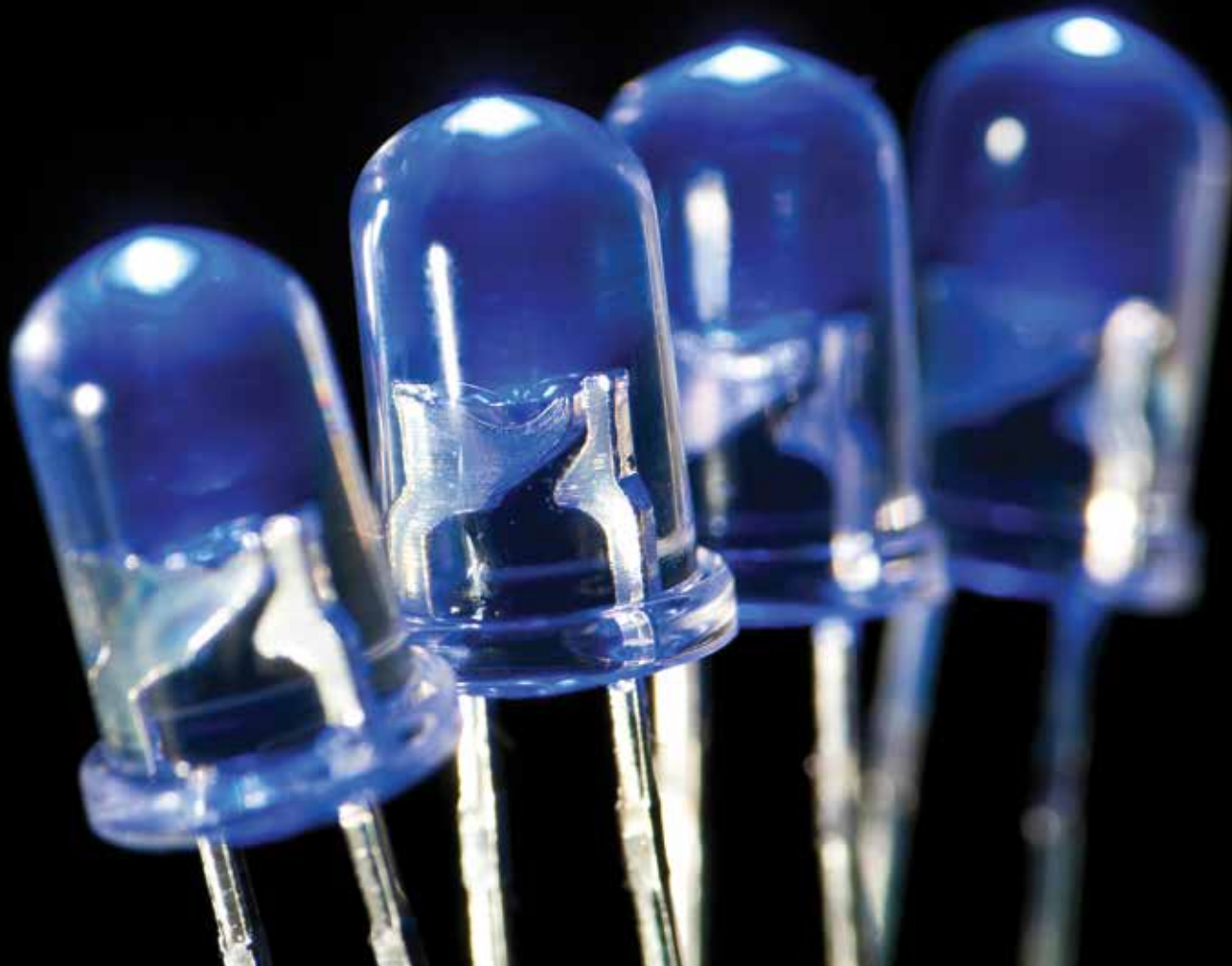
В СКЛАДА Ви посреща креативен екип, който улавя моменти, тенденции и брандове, с чувствителност към всеки детайл, за да предложи най-добрите интериорни решения.

Винаги резултат на проучване и изследване, те са изготвени от нас и реализирани в колаборация с нашите партньори.

СКЛАДА

интериорен дизайн, обзавеждане, аксесоари

София, ул. Цар Калоян 10
тел: 02 981 6988 www.sklada.bg

DO LED LIGHTS LEAD TO MADNESS?

The technology is becoming ever more popular with automobiles and cities, but it is not harmless.

LEDs are on their way of definitively displacing the old light bulbs as mankind's main light source - both in the automobiles, and in the homes, as well as on the city streets. In general they are more efficient, have lower energy consumption, illuminate better and last significantly longer. An ever larger number of psychologists, however, are warning that their light is having a negative influence on our mental health.

The negative effect with automobiles is smaller, as compared with that with domestic or street lighting, but it is not insignificant as well.

Light-emitting diodes (LED) are essentially semiconductors, which with the passing of an electric current are reordering their electrons and are emitting energy in the form of photons - or, simply put, giving off light. The colour of this light is different, depending on the materials used and the energy input. The technology is known since many decades, but only at the beginning of the 90s with the invention by the Japanese Shuji Nakamura bright blue light-emitting diode it became capable of replacing the traditional bulbs (later Nakamura won a Nobel Prize). Combined with other colour diodes and covered in a phosphorus layer, the blue LED permits the creation of light, which the human eye perceives as being white.

The problem is that this light is actually not white. It is incomparably colder and sharper than the yellow light of old-fashioned bulbs, and has a noticeable effect on the daytime function and sleep rhythm of

humans. This spring a study by leading psychiatrists was published in the prestigious World Journal of Biological Psychiatry, who are discovering a direct link between LEDs and the growth of mental illness.

"We have noticed a long time ago that the therapy with bright light may have a positive effect on patients with depression", John Gottlieb, Professor of Psychiatry and Behavioral Sciences from the University of Chicago, comments. "But it is only now that we are becoming aware of the fact that the excessive and untimely exposure to bright light has an adverse, markedly negative effect."

The problem is becoming more complicated from the growing popularity of smartphones, which are also emitting bright light with a large portion of the blue spectrum. "Smartphones are the greatest threat to public health, simply because they are most common" Gottlieb maintains. The other forms such as street lighting and car headlights are also not to be neglected, the professor is warning.

There is evidence that the bright light with a blue component is hampering melatonin secretion - the so-called sleep hormone - and may worsen both the physical and the mental health. Sufficient evidence exists as well for a connection between the frequent use of devices with illuminating displays, and sleep disorders. The scientists are recommending not to use smartphones and other such devices later than 30 minutes before going to bed. ■

С поглед към твоето бъдеще

Пенсионно осигуряване

Животозастраховане

Общо и здравно застраховане

КОЙ ЩЕ ЗАСТРАХОВА ЗАСТРАХОВАТЕЛИТЕ?

Изкуственият интелект и новите технологии ще преобърнат застрахователния сектор в близките години - и ще го отворят за външни натрапници

Технологичните компании и стартапи вече дръзко нахлуха в света на банките, и по всичко личи, че следващият обект на тези сътресения ще бъдат застрахователите. Както и в банковия сектор, тук доминират гиганти, прекалено тровави, за да бъдат на гребена на вълната в новите технологии. Това отваря вакуум, който технологичните компании са готови да запълнят, прогнозира The Economist. Всъщност липсата на задълбочени познания и нововъведения е симптом за повечето застрахователи. Презастрахователните дружества и азиатските компании изглежда са почти единствените иноватори в сектор, който се развива с прекалено ниска скорост.

СЪЩЕВРЕМЕННО РИСКОВЕТЕ, КОИТО за-

страхователи трябва да покрият, стават все по-сериозни и непредвидими. От 80-те години насам годишните щети от природни бедствия са нараснали над шест пъти в реални измерения. Други рискове са всъщност нови версии на познати проблеми, като например пандемии или пък последиците от нарастващия протекционизъм. Има и нови, разбира се – застаряващото население в редица държави, включително България, изстрелва нагоре разходите за здравеопазване. Кибератаки може да блокират електроцентрали и фирми, а и да източат състояния от банки.

Активите, които подлежат на застраховане, стават по-трудни за оценяване. Продуктите и процесите в застрахователните компании губят връзка с XXI век, а поколението, родено и израснало в бума на ▶

WHO WILL INSURE THE INSURERS?

Artificial intelligence and new technologies will reshape this sector completely in the coming years and open for newcomers.

By RADINA KOLEVA / Photography SHUTTERSTOCK

The tech companies and startups already stormed into the banking world and the insurance sector seems to be their next target. Just like banking, the insurance sector is dominated by giants who are too ponderous to stay on the crest of the new technologies wave. This creates a vacuum the tech companies are ready to fill, The Economist projects. The lack of deeper knowledge and innovations is symptomatic of most insurers. The reinsurance and Asian companies seem to be the only innovators in a sector whose pace of development is too slow.

MEANWHILE, THE RISKS WHICH insurers must cover are becoming ever more serious and unpredictable. Since the 1980s, annual

damages caused by natural disasters have increased more than six-fold in real terms. Other risks are new versions of already familiar problems, like pandemics or the consequences of the growing protectionism. Of course, there are new ones as well - the ageing population in a number of countries, including Bulgaria, has led to skyrocketing healthcare expenditures. Cyber-attacks could block power plants and companies, as well as syphon fortunes from banks. The insurable assets are becoming ever more difficult to appraise. Insurance companies' products and processes are losing their connection with the 21st century, while the generation born and raised during the digital era boom, expects speed and style that are alien to the hitherto business models.

AND THAT'S JUST THE BEGINNING. "The medical devices we can constantly wear on our bodies, the artificial intelligence, the machines that will learn by themselves will surely change the world we live in, and this will impact the insurance world drastically," UNIQA Bulgaria CEO Nikolai Genchev told Bloomberg TV Bulgaria. Companies in the sector claim to have taken note of this. AXA, the second-largest insurance company in the world in terms of premiums, has invested millions in technological improvements. According to the BCG consulting firm, however, in general the sector ranks second to last in innovations. There are no insurers among the top 1,000 public companies investing in research and development. Insurance companies spend an average of 3.6% of their revenue on comput-

insuretech companies cannot deal with the complexity of the status quo in the field. The Economist recalls that the administrative costs swallow between 20% and 50% of premiums. The fear of being punished by regulators for too big of a risk is at the root of insurers' cautiousness. This leads to an approach where companies are avoiding changing anything in order not to break something.

THE INSURERS' APATHY stimulates reinsurers to seek innovations. Reinsurance companies are facing much less bureaucracy. Munich Re, for example, has conducted an internal training of over 100 experts and is gathering ideas from its employees, with the best ones being reviewed on a priority basis. In September of last year, Munich Re acquired for 250 million euro the Relayr tech company, which uses sensors to extract data from industrial machinery.

Reinsurers have the potential to change the market even more, according to analysts. Big pension and other funds have been investing heavily in the reinsurance markets in recent years. This makes companies create money management platforms, where investors can view and select various risk categories.

The Ping An insurance company in China has appointed 23,000 people to work on studies, sets aside 1% for innovations and has submitted documents for over 12,000 patents. Thus, the risk assessment process and calculating fees has been reduced from an average of five days to five minutes. Ping An uses artificial intelligence in order to hire train all of its 1.5 million agents.

AS FOR THE INSURERS in the West, the risks could be coming from within, because according to The Economist, the big tech giants are eyeing the sector. Amazon, Apple and Google have huge quantities of data and unspent capital. They lack the skills to calculate the risk and fees, but can easily attract talents.

In Bulgaria, where the market is incomparably smaller, digitalization is also expected to change the insurance sector. Nikolai Genchev believes that the significant change will occur very soon - in the next five to 20 years. The new technologies and artificial intelligence will shake the insurance world to the core, UNIQA Bulgaria's CEO says. According to him, the current changes in that direction in the insurance sector in Bulgaria could be described as baby steps. "The digital and online solutions in the US and Britain are used on a much broader scale. There are many startups and fintech companies in the US, which offer very fast innovative solutions that allow people who want insurance to get an individual price offer with just a few clicks, and all of this is based on an unimaginable quantity of statistics and factors. This is the reality," Genchev underscores. ■

er technologies, which is twice less than banks, for example.

Another consultancy, Ninety, has conducted a study of 500 innovation topics across 250 firms, which found that many insurers are working on the same set of narrow ideas and some of the noisiest, such as blockchain, turn out to be the least productive.

DIGITAL ENTREPRENEURS see an emerging niche. The most ambitious innovators in that respect are trying to offer insurance coverage for the new risks in line with the modern lifestyle and do much more than just pay out compensations. The Brooklyn, New York-based company Trupo, for example, offers special insurance to "gig" workers, ranging from make-up artists

to Uber drivers. The British startup Bought by Many is focusing on potential customers with niche interests and property - from model railways to exotic pets. A consortium led by the London-based Beazley offers a special policy that covers reputational damage. It is triggered by a stock price drop and includes compensation and a crisis management package. The risk is assessed based on information from social media and impact analyses of past crises.

THESE IMPRESSIVE INNOVATIONS here and there, however, cannot compensate for the stagnation in the sector's core. In theory, the startups should be able to offer valuable additions to insurers' main products. According to many veterans from the sector, the so called

► талната ера, очаква бързина и стил, които не са присъщи на досегашните търговски модели.

И ТОВА Е САМО НАЧАЛОТО. "Със сигурност медицинските изделия, които непрестанно можем да носим върху тялото си, изкуственият интелект, машините, които сами се учат ще променят света, в който живеем, и това ще се окаже драстично за света на застраховането", казва Николай Генчев, главен изпълнителен директор на „УНИКА България“, пред Bloomberg TV Bulgaria.

Компаниите в сектора твърдят, че са си взели бележка. АХА, втората най-голяма застрахователна компания в света по премии, вложи милиони в технологични подобрения. Според консултантската фирма BCG обаче секторът като цяло е предпоследен в класацията за иновациите. В световния топ 1000 на публичните компании, инвестирани в развойна дейност, няма застрахователи. Тези фирми заделят средно 3.6% от приходите си за компютърни технологии - двойно по-малко от банките например.

Друга консултантска компания, Ninety, провежда проучване на 500 иновационни сфери сред 250 компании. Изследването заключава, че много застрахователни фирми работят по един и същи тесен спектър от идеи, като най-популярната – блокчейн, се оказва и най-малко продуктивна.

ДИГИТАЛНИТЕ ПРЕДПРИЕМАЧИ забелязват отварящата се ниша. Най-амбициозните иноватори в това отношение опитват да предложат застраховане, което покрива новите рискове в съответствие със съвременния начин на живот, както и да правят повече от това просто да изплащат компенсации.

Американската компания от Бруклин Тгиро например предлага специална застраховка за работещи в динамичната сценична индустрия – от гримьори до шофьори на Uber. Британският стартъп Bought by Manu пък се насочва към потенциални клиенти, които притежават специфично имущество – от колекционерски модели на влакове до екзотични домашни любимци. Консорциум начело с британската Beazly е въвел полица, която покрива вреди по репутацията. Тя се активира от спад в цената на акциите и включва компенсация и пакет за управление на риска. А самият риск се оценява въз основа на информация от социалните мрежи и чрез анализ на последиците от предишни кризи.

ВПЕЧАТЛЯВАЩИТЕ ИНОВАЦИИ тук-там обаче не могат да компенсират стагнацията в ядрото на сектора. На теория

"В САЩ и във Великобритания дигиталните и онлайн решения са застъпени в много по-широки граници. Вече доста години над две трети от автомобилните застраховки в Обединеното кралство се продават онлайн"
Николай Генчев

стартирните би трябвало да предоставят ценни допълнения към основните продукти на застрахователите. Мнозина ветерани в индустрията обаче твърдят, че т.нар. insurtech фирми не успяват да се справят със сложността на статуквото в тази сфера. The Economist припомня, че административните разходи поглъщат между 20 и 50% от премията.

В основата на предпазливостта на застрахователите стои страхът, че регулаторите ще ги накажат за прекалено големи рискове. Това води до подход, при който фирмите се стремят да не променят нищо, за да не повредят нещо.

АПАТИЯТА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛИТЕ дава стимул на презастрахователите да търсят иновации. Презастрахователните дружества се сблъскват с по-малко бюрокрация. Munich Re например е провела вътрешно обучение на над 100 експерти и

събира идеи от служителите си, като най-добрите предложения се разглеждат с предимство. През септември миналата година Munich Re купи за 250 млн. долара технологичната компания telaut, която използва сензори, за да извлича данни от промишлени машини.

Презастрахователите имат потенциал да променят още повече пазара, прогнозиран анализаторите. През последните години големи пенсионни и други фондове влагат големи суми в презастрахователните пазари. Това кара фирмите да създават платформи за управление на пари, където инвеститорите могат да разглеждат и избират различните класове риск.

В Китай застрахователното дружество Ping An е назначило 23 000 души, които се занимават с проучвания, заделя 1% за иновации и има подадени документи за над 12 000 патента. Така процесът на анализиране на риска и определяне на тарифните ставки е намалал от средно пет дни до пет минути. Ping An използва изкуствен интелект, за да наема и обучава всичките си 1.5 млн. агенти.

КОЛКОТО ДО ЗАСТРАХОВАТЕЛИТЕ на Запад, рисковете всъщност може да идват от вътре, защото според The Economist големите технологични компании хвърлят око и на този сектор. Amazon, Apple и Google имат огромни количества данни и неизразходен капитал. Наистина те нямат уменията за определяне на риска и ставките, но пък могат много лесно да привличат таланти.

В България, където пазарът е несравнимо по-малък, също се очаква дигитализацията да промени застраховането. Николай Генчев смята, че съществената промяна ще настъпи съвсем скоро - между 5 и 20 години. Новите технологии и изкуственият интелект ще разтърсят застрахователния свят, казва изпълнителният директор на "УНИКА България". Според него за момента в застрахователния сектор в България се правят по-скоро бебешки стъпки в тази насока. „В САЩ и във Великобритания дигиталните и онлайн решения са застъпени в много по-широки граници. Вече доста години над две трети от автомобилните застраховки в Обединеното кралство се продават онлайн. В САЩ има много стартири и нови финтех компании, които предлагат много бързи иновативни решения, с помощта на които човек, като му хрумне да се застрахова, буквално с няколко клика успява да получи индивидуална тарифа, индивидуална цена на база на невъобразимо количество статистики и фактори. Това е реалността“, подчертава Генчев. ■

horizont

HOTEL•RESTAURANT•TERRACE BAR•CLUB

АКО ПОСРЕЩАШ УТРОТО
С КАФЕ В ГРАДИНА,

COMPLEX HORIZONT

SEA GARDEN / PRIMORSKI PARK

9000 VARNA, BULGARIA

TEL.: +359 884 75 40 75

HORIZONT.BG

IF YOU GREET THE MORNING
DRINKING COFFEE IN A GARDEN

ЕСЛИ ВЫ ПРИВЕТСТВУЕТЕ УТРО
С ЧАШЕЧКОЙ КОФЕ В САДУ

ЗАЛЕЗА ИЗПРАЩАШ С ЧАША ВИНО
И ПРЕСНИ МОРСКИ ИЗКУШЕНИЯ

ENJOY THE SUNSET WITH A GLASS OF
WINE AND FRESH SEA DELIGHTS

ЛЮБУЕТЕСЬ ЗАКАТОМ С
БОКАЛОМ ВИНА И СВЕЖИМИ
МОРСКИМИ ИСКУШЕНИЯМИ

club horizont

А НОЩТА СИ ПРЕКАРВАШ В ТАНЦИ,
ТВОЙ Е ЦЕЛИЯТ ХОРИЗОНТ.

AND SPEND THE NIGHT IN DANCING
YOURS IS THE HORIZONT.

А НОЧЬ ПРОВОДИТЕ В ТАНЦАХ
ТОГДА ВЕСЬ ГОРИЗОНТ ВАШ.

INVESTOR FINANCE FORUM

8th annual investment and forex conference

29.11.19

INTER EXPO CENTER

Основни теми:

- Преглед на инвестиционната екосистема
- Макропоглед към инвестициите
- Очаквания от финансовите пазари на глобално ниво
- Регулации на финансовите пазари
- FX стратегии
- Блокчейн
- Криптовалути
- Взаимни фондове и ETF-и
- Капиталови пазари
- Алтернативни инвестиции
- Финтех
- Практическа психология за инвеститори
- ESG инвестиране

За повече детайли, програма и лектори, моля, посетете
financeforum.investor.bg

Организатор:

Основни партньори:

С подкрепата на:

**FUND OF
FUNDS**
FUND MANAGER OF
FINANCIAL INSTRUMENTS
IN BULGARIA

Ипотечен кредит **ДОМ ЗА ТЕБ**

*От Вкъщи
по-хубаво няма!*

- Ниска лихва
- Честен подход и прозрачни условия
- Безплатна имуществена застраховка

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050

www.ccbank.bg

ДА НАДМИНЕШ СЕБЕ СИ

Kia XCeed: ето една кола с чара на малък SUV, но без основните му минуси

Само преди двайсетина години корейска кола означаваше нещо неузледно, евтино и купено само защото не си успял да събереш пари за по-прилична марка. Днес Hyundai-Kia е един от петте най-големи производителя в света, и покрива всички важни умения на модерния автомобилен гигант - от луксозните модели през състезателните коли до електрическото и водородното задвижване. Всъщност трябва да се поправим - отмята всички, освен едно.

АКО ИМА НЕЩО, В КОЕТО корейците не ги

бива особено, това е измислянето на имена. Спомнете си за Sephia, Actyon, Terracan, Musso или Korando. Даже Ceed, най-важният модел на Kia за Европа, е всъщност съкращение от абсолютно нелепото "Community Europe - European Design". Но сега в Kia най-после са налучкали правилния подход.

Добавили са само една буква, и са получили XCeed - като английската дума за "надминавам". Без съмнение звучи много по-добре. Единственият въпрос е дали името отговаря и на съдържанието.

Ако се интересувате с какво точно XCeed

надминава Ceed, отговорът е - с три пръста. Разликата между тази кола и обикновения хечбек е по-малко от пет сантиметра на височина. И половината от това всъщност идва от по-големите колела. Задвижване на четирите колела няма и не се предвижда да има. Защо тогава е цялото усилие?

ОБЯСНЕНИЕТО Е МНОГО ПРОСТО и идва от едно проучване каква е най-важната причина за клиентите да си купят автомобил в този клас. Няколко процента посочват динамиката, няколко държат на

Kia XCeed 1.4
T-GDI

1353

см работен обем (l6)
cc inline-6

140

к. с. максимална мощност
hp max power

242

Нм максимален въртящ момент
Nm max torque

9.4

секунди 0-100 km/h
seconds 0-100 km/h

практичността и на надеждността. За 62 на сто от запитаните основният фактор за избор на автомобил е дизайнът. Тъкмо това е XCeed - упражнение по дизайн, което да превърне и без това симпатичния хечбек в истински обект на желанието. Всички задължителни елементи са налице - по-агресивни очертания, по-големи джанти, пластмасови укрепители по праговете за приключенска нотка... На практика от Kia са направили автомобил с чара на малък SUV, но без минусите - драстично по-висока цена и влошено пътно поведение.

КАКТО КАЗАХМЕ, XCEED идва само с предно предаване, така че няма да заплени лъвните дружинки. От друга страна обаче, максималният просвет от 184 милиметра е доста над средното за сегмента и ще ви даде повече увереност в борбата с Агенцията пътища. По-големите джанти обикновено означават доста повече друсане. Инженерите на Kia обаче са се справили с това, като са заменили гумите тампони на предното окачване с хидравлични амортизатори. В резултат XCeed е достатъчно твърд, за да се държи нахакан в завоите, но и

достатъчно комфортен дори и при легнали полицаи и дупки.

НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ТЕСТ в Марсилия успяхме да покараме три от четирите варианта за задвижване. Дизел с обем 1.6 и със 136 коня е послушно и пестеливо работно конче, но му липсва рафинираност. Върховият 1.6 турбобензин ни се струва твърде скъп, а 204-те му коня - голяма степен излишни. Много повече ни допадна по-достъпният 1.4 бензин със 140 коня. С него колата е приятно пъргава и в същото време може да ви вози гладко и тихо по магистралата. Освен това се комбинира със 7-степенния автоматик с двоен съединител на Kia, който се представя съвсем прилично.

Въпреки това очакваме най-голям интерес да предизвика тъкмо моторът, който не успяхме да тестваме - еднolitровият турбобензин със 120 конски сили и 172 нютонметра въртящ момент. Като съотношение между цена, динамика и икономия това е най-разумният избор.

XCEED Е НА СЪЩАТА ПЛАТФОРМА и със същото междуосие като Ceed, но е по-дълъг с почти 9 сантиметра. Разликата идва почти изцяло за сметка на задницата, което обяснява и доста порасналия багажник - почти 430 литра. Заради почти равния под задната седалка спокойно ще побере три-ма души.

Интериорът е типичният за Kia напоследък: ергономичен и с качествени материали, но малко консервативен. За да го раздвижат, корейците предлагат доста опции - като например жълтите елементи и шевове в нашия тестов автомобил. Високите версии имат дигитално табло и 10-инчова навигация с гласов асистент и всякакви възможности за свързване.

Камерата за задно виждане е серийна за всички нива, както и светодиодните светлини. Изобщо богатото стандартно оборудване и тук си остава основен коз за Kia, както и седемгодишната гаранция.

ОЩЕ НЯМАМЕ ОФИЦИАЛНИТЕ ЦЕНИ за България, но очакваме те да са с около две-три хиляди лева над тези на Ceed. Това значи около 36 000 лева за еднolitровия турбобензин и някъде около 55 000 за най-високо оборудваните и най-мощни модели. Дали по-ефективният дизайн и повишената практичност си заслужават разликата? Пазарът ще покаже. Но от Kia са убедени, че ще продадат повече XCeed, отколкото Ceed хечбек, комби и Proseed, взети заедно. ■

TO SURPASS YOURSELF

Kia XCeed a car with the charm of a compact SUV, but without its main cons

Amere twenty years ago, Korean cars had the reputation of being plain, cheap and bought by those who just couldn't afford a more decent vehicle. Today, Hyundai-Kia ranks among the five biggest manufacturers in the world and has all the key skills of a modern automotive giant, offering a range of models from luxury through race cars, electric and hydrogen vehicles. We beg to differ, however, because it fails in one aspect.

IF THERE IS SOMETHING where the Koreans are not excelling, it is coming up with names. Remember the Sephia, Actyon, Terracan, Musso or the Korando. Even the Ceed – Kia's most important model in Europe, is actually an abbreviation of "Community Europe-European Design". However, Kia finally managed to find the right approach. They have added one letter, thus getting the XCeed, which is a reference to the word "exceed". Without a doubt, it sounds much better. The only question is whether this name fits the car's substance as well. If you're interested in finding out how the XCeed precisely "exceeds" the Ceed, the answer would be by a few centimeters. The difference between this car and the regular hatchback is a little less than five centimeters in height. Half of this comes from the bigger wheels. There is no AWD and such isn't planned either. Then why all this effort, you might ask?

THE EXPLANATION IS QUITE SIMPLE and it comes from a survey about the most important reason for customers to buy a car in this class. A few per cent of respondents note the dynamics, a few other per cent bet on practicality and reliability. The majority of respondents, 62 per cent, say the design is the main factor for them when choosing a car.

This is precisely what the XCeed has – a design that turns the cute hatchback into a true object of desire. All the mandatory features are present – a more aggressive outline, larger wheels, plastic doorsteps that give it an adventurous tone... But in reality, Kia has managed to make a car with the charm of an SUV, but without the cons – the drastically higher price and poor handling.

AS WE SAID, XCEED comes only with a FWD, so it won't captivate the outdoorsmen. On the other hand, however, its maximum clearance is 184 mm, which is quite above the average in its class and gives drivers confidence in their struggle with the bumpy roads. The larger wheels usually mean a much rougher ride. The engineers at Kia, however, have dealt with this issue by introducing hydraulic rebound stoppers on the front axle, giving the XCeed a sufficiently firm suspension to handle sharper turns appropriately, while at the same time comfortably going over speed bumps.

THE INTERNATIONAL TEST in Marseille allowed us to drive three of the four engine configurations. The 1.6-litre diesel with 136 hp is an obedient and efficient work horse, but lacks refinement. The superb 1.6-litre turbocharged petrol engine seems too expensive, while its 204 horses – unnecessary. We very much liked the more affordable 1.4-litre petrol engine with 140 hp, which is sufficient to make the car pleasantly agile, while offering a smooth and quiet ride on the motorway. In addition to that, it comes with a pretty decent 7 speed dual clutch Kia automatic transmission. Despite of this, we believe that the one engine we did not get a chance to test, will be in high-

est demand – the 1.0 turbo-charged petrol with 120 hp and 172 Nm of torque. The price-to-dynamics and -fuel efficiency ratio makes it the most reasonable choice.

XCEED SHARES THE SAME PLATFORM and wheelbase as the Ceed, but is almost 9 cm longer. The difference is almost solely found in the back, which explains the larger luggage space – close to 430 litres. The almost flat floor allows the rear seat to comfortably fit three people.

The interior is typical for Kia – ergonomic, of high-quality materials but a little conservative. In order to remedy this, the Koreans offer a wide range of options, such as the yellow elements and stitching we found in our test car. The higher-end options include a digital driver's display and a 10-inch navigation system with voice control and all kinds of connectivity options.

The rear-view camera and LED headlights come standard in all trim levels. Overall, the plentiful standard options remain one of Kia's trump cards, together with the seven-year warranty, of course.

THERE ARE NO OFFICIAL PRICES for Bulgaria yet, but we are expecting them to be a two to three thousand leva higher than the Ceed, which roughly translates into 36,000 leva for the 1.0-litre turbocharged engine and somewhere around 55,000 leva for the most powerful and best-equipped models. Will the more spectacular design and improved practicality make the price difference worth it? The market will show. Kia is convinced, however, that XCeed's sales will exceed those of the Ceed hatchback, station wagon and Proceed all added together. ■

ТОМИЧОВИЯТ
ПСАЛТИР В СОФИЯTHE TOMIC
PSALTER IN SOFIA

След повече от век един от най-забележителните писмени паметници на българската литература отново е достъпен за българска публика, макар и за кратко.

През ноември и декември в Националния археологически музей в София гостува Томичовият псалтир - уникален илюстриран ръкопис, създаден вероятно някъде около 1360 в някой от великотърновските манастири. От 1901 насам ръкописът се намира в Държавния исторически музей в Москва.

MORE THAN A CENTURY LATER, one of the most remarkable written monuments of Bulgarian literature has again been made available to Bulgarian audience, albeit briefly.

In November and December, the National Archaeological Museum in Sofia hosts the Tomic Psalter, a unique illustrated manuscript created probably around 1360 in one of the Veliko Turnovo monasteries. Since 1901, the manuscript has been housed in the Moscow State History Museum.

АФИШ

Събитията
и нещата, за
които ще се
говори през
октомври

ФЕСТИВАЛ

ПЛОВДИВ ДЖАЗ ФЕСТИ // Трите фестивални вечери събират в Града под тепетата някои от най-големите имена в съвременния джаз. Безспорен акцент тази година е легендарният китарист Джон Скофийлд, който ще излезе на сцената заедно с блус пианиста Джон Клиъри. Сред останалите са ексцентричната певица Мария Жоао, басистката Линда Мей Хан О и китаристът Кърт Розенуинкъл. Джаз фестивалът е част от програмата на Пловдив - Европейска столица на културата.

31 октомври – 2 ноември, Дом на културата, Пловдив

КЛАСИКА

SARAH BRIGHTMAN // Единственият изпълнител, който е успявал да бъде едновременно начело на класациите на Billboard за класическа и за танцувална музика, пристига за втория си концерт в България. Бившата съпруга на Андрю Лоуи Уебър е и единственият артист, изпълнявал химните на две олимпиади (1992 и 2008). Брайтман, която свързваме също с дуета ѝ с Андреа Бочели „Time to Say Goodbye“, ще представи песни от последния си студийен албум Hymn.

20 октомври, Зала 1 на НДК, София

КИНО

JOKER // От момента, в който стана ясно, че Хоакин Финикс ще играе Жокера във филма, посветен на злодея от Батман, сме с големи очаквания. Доколкото виждаме от трейлъра и ласкавите отзиви на международните кинофестивали, филмът на Тод Филипс е далеч от комиксова история за добро и зло. По-скоро психологическа драма, той проследява пътя, който извървява Артур Флек, за да се превърне в Жокера.

От 4 октомври по кината

EN

FESTIVAL

PLOVDIV JAZZ FEST // The three festival nights are bringing together in the City under the hills some of the biggest names in modern jazz. An indisputable highlight this year is the legendary guitarist John Scofield, who will go out on the stage along with the blues pianist Jon Cleary. The eccentric singer Maria João, the bassist Linda May Han Oh and the guitarist Kurt Rosenwinkel are among the others. The jazz festival is a part of the programme of Plovdiv - European Capital of Culture.

31st of October – 2nd of November, House of Culture, Plovdiv

CLASSIC

SARAH BRIGHTMAN // The only performer who has managed to be at the top of Billboard's rankings of classic and dance music, is coming for her second concert in Bulgaria. The former wife of Andrew Lloyd Webber is also the only artist, having performed the anthems at two Olympic games (1992 and 2008). Brightman, whom we are also associating with her duet with Andrea Bocelli „Time to Say Goodbye“, will present songs from her latest studio album Hymn.

20th of October, Hall 1 of the National Palace of Culture, Sofia

CINEMA

JOKER // Since the moment in which we became aware of the fact that Joaquin Phoenix will be playing the part of the Joker in the film, dedicated to the villain from Batman, we are having high expectations. As far as we can see from the trailer and the flattering reviews at the international film festivals, Todd Phillips's film is far removed from a cartoon story of good and evil. Rather a psychological drama, it retraces the path that Arthur Fleck follows, in order to transform into the Joker.

In cinemas October 4th

Events and
things that
will be
discussed in
October

POSTER

КНИГА

ИСТОРИЯТА НА МОЯ ЖИВОТ // Заг добре познатия образ на непоправим женкар Джакомо Казанова всъщност е един забележителен представител на европейския 18 век. Автобиографията му е портрет на една променяща се епоха, в която старите догми падат, а това да се наслаждаваш на всеки миг от живота си става правило за просветените европейци. Освен любовните си похождения, книгата на Казанова описва и срещите му с видни личности и владетели от Просвещението.

Издателство „Колибри“

КОНЦЕРТ

МАРИО БИОНДИ // Сицилианецът, когото по чувственост и лиричност често сравняват с Бари Уайт, идва за втори концерт в България. Роден като Марио Ранно, той дълги години е беквокалист на естрадни звезди като Пепино Ди Капри, преди да успее да се отърси от попа в полза на соула и джаза. Бионди има издадени 9 албума, като последният се нарича Brasil и излезе през 2018. Публиката в НДК ще чуе песни и от него, както и класиките This Is What You Are и Lowdown.

18 октомври, Зала 1 на НДК, София

ПАРТИ

CHEMICAL BROTHERS // Една от най-знаковите групи на 90-те години пристига в София, за да представи последния си студийен албум No Geography, малко след като бяха хедлайнери на фестивала в Гласътънбъри. Масштабното 3D визуално шоу, заради което Том Роуълънс и Ед Саймънс пристигат с цели седем камиона техника, включва както нови парчета, така и класики като Hey Girl Hey Boy, Block Rockin' Beats, Galvanize.

10 октомври, „Арена Армеец“, София

EN

BOOK

THE STORY OF MY LIFE // The person behind the well-known image of an incorrigible woman-chaser Giacomo Casanova is in fact a noteworthy representative of the European 18th century. His autobiography is a portrait of a changing age, in which the old dogmas are falling down, and enjoying every moment of one's life becomes a rule for the enlightened Europeans. Besides his love adventures, Casanova's book is also describing his meetings with prominent personalities and rulers from the Enlightenment.

„Colibri“ publishing house

CONCERT

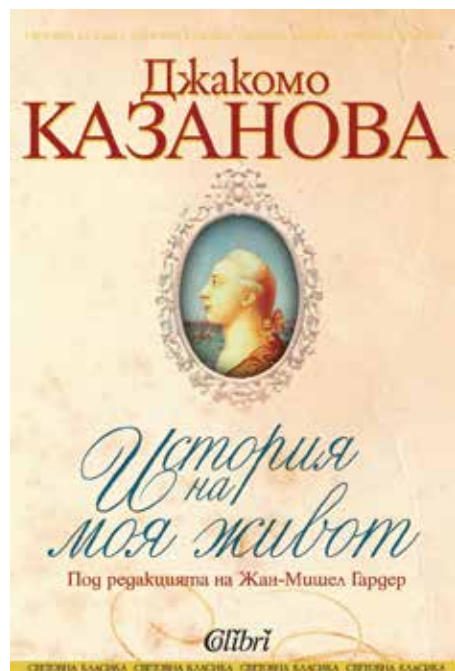
MARIO BIONDI // The Sicilian, who is often compared in terms of sensuality and lyricism with Barry White, is coming to Bulgaria for a second concert. Born Mario Ranno, for many years he was a backing vocalist of pop stars such as Peppino di Capri, before managing to rid himself of pop in favour of soul and jazz. Biondi has 9 albums released, the last one named Brasil and having come out in 2018. The audience in the National palace of culture will hear songs both from it, as well as the classics This Is What You Are and Lowdown.

18th of October, Hall 1 of the National Palace of Culture, Sofia

PARTY

CHEMICAL BROTHERS // One of the most eminent bands of the 90s is coming to Sofia, in order to present its last studio album No Geography, shortly after they were headliners of the Glastonbury Festival. The large-scale 3D visual show, due to which Tom Rowlands and Ed Simons are arriving with an entire seven trucks full of equipment, is including both new tracks and classics such as Hey Girl Hey Boy, Block Rockin' Beats, Galvanize.

10th of October, „Arena Armeec“, Sofia

Текст: КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фото: КРИСТИНА НИГОХОСЯН

AUTUMN AT ASTOR GARDEN HOTEL AND VILLA CHINKA

Prices from

65 BGN

per person per night

**BASED ON
BED AND BREAKFAST**

+359 52 817 700

Prices from

580 BGN

per apartment per day

Special SPA & Wellness package
in Astor Garden Hotel

+359 52 817 760

www.villachinka.com

www.astorgardenhotel.com

Sts. Constantine and Helena Resort / Varna

HOTEL PRIMORSKI

Your Wellness getaway in October

Prices from 105 BGN per person
one overnight for two persons /breakfast not included/
at Hotel Primorski and a full day visit at Aqua Area
of Aquahouse Thermal & Beach

the offer is valid from 1st till 30th October 2019

+359 52 810 300

reservations@hotelprimorski.com

www.hotelprimorski.com

Sts. Constantine and Helena Resort, Varna

Graffiti Gallery

бул.Княз Борис I, 65, Варна www.graffitigallery.com

exhibition

изложба

**MICHALIS
GAROUDIS**

**МИХАЛИС
ГАРУДИС**

**14.11-02.12
2019г.**

С ПОДКРЕПАТА НА
WITH THE KIND SUPPORT OF

ЧЕЗ ЕЛЕКТРО БЪЛГАРИЯ

ЗАЯВИ СВОЯТА Е-ФАКТУРА!

- Достъп от всякъде по всяко време
- Фактури за всичките Ви имоти на едно място
- Персонален онлайн архив
- Валиден данъчен документ
- Сигурна и бърза доставка

в център за
клиенти на ЧЕЗ

на www.cez.bg

на каса
на Изипей

РИМ В 10 НЕОБИЧАЙНИ СТЪПКИ

Забравете за най-популярните знаменитости и изживейте своята
собствена любовна история с Вечния град

Текст ДОНИКА РИЗОВА / Фотография SHUTTERSTOCK

Типична уютна уличка в Трастевере
Cozy old street in Trastevere

А а пишеш за Рим, без да затънеш в клишетата, е почти толкова трудно, колкото и да сведеш смайващото разнообразие на този град само до 10 точки. Някои от клишетата са забържителни, разбира се - какво ще е вашият Instagram без селфи на Испанските стълби, във Ватикана или пред Колизеума. Но щом отмените този свещен дълг на туриста, моят съвет е да излезете от коловозите и да се постараете да изживеете своя собствена, различна римска история.

И още един съвет: направете го през есента, когато пътниците с пътеводители в ръце вече са си заминали. Октомври и ноември обикновено са меки и температурите рядко падат под 10 градуса. Това е времето за дълги разходки. А също и за спокойни часове в някои от безбройните кафенета, докато обмисляте своите 10 стъпки.

РИМ И ФОНТАНИТЕ. Това е градът с най-много фонтани в света - над 2000. Всяка година местната управа събира над 1.5 милиона евро само от монетите, които туристите хвърлят в тях (парите после отиват за благотворителност). Впрочем тази традиция води началото си от XVIII век, когато германските интелектуалци, пътешествашки из древната столица на света, хвърляли зад гърба си монета като почит към божествата на водата. Този обичай придобил световна известност през 50-те години на миналия век чрез филма "Three coins in the fountain" и едноименната песен, изпълнявана от Франк Синатра. Така че спазете традицията и си помечтайте да се върнете тук. Или да видите и Париж. Показателно е, че двата града са побратимени под многозначителния девиз: "Само Рим е достоен за Париж и само Париж е достоен за Рим". ►

► **РИМ И ФИЛМИТЕ.** Ето ви го съвършения декор: без значение дали става дума за всепоглъщаща трагедия в стил "Гладиатор" или за най-романтичната любовна история като в "Римска ваканция" с Огри Хепбърн и Грегъри Пек. Всичко в този шумен, цветен и изпълнен с живот град може да бъде първи кадър на запомняща се лента. Да си спомним сцената с фонтана в "Сладък живот" на Фредерико Фелини, да отгледим дължимото и на Паоло Сорентино, заснел тук "Великата красота". Най-големите творци на кино са вдъхновени от този град, включително и Уди Алън, който му посвети "На Рим с любов". Една бърза справка в интернет ще ви позволи да се докоснете до местата, където са заснети любимите ви сцени.

РИМ НА МАЛКИТЕ ЧУДЕСА. През 2013 година едно мъжко списание посочи като най-добре облечен мъж на планетата папа Франциск. И това ако не е малко чудо! Ватиканът всъщност е изпълнен с чудеса: от по-закътаните галерии на музеите му до шанса да се сдобие с рядка монета евро с лика на папата. През 2000 година Ватиканът и Италия сключват договор, според който папската държава може да използва еврото като официална валута. Ако не успеете да сложите ръка на такъв сувенир, изпратете картичка. Пощата във Ватикана е с репутацията на най- сигурната в света. Не можем да кажем същото за местната банка, която зли езици постоянно свързват със скандали. Но едно не може да ѝ се отрече: държи на традициите. При ползване на банкоматите на територията на Ватикана можете да изберете опцията "латински език".

РИМ И МОДАТА. Макар че Милано отгавна е откраднал короната на Рим като европейска модна столица, и Вечният град има своя собствена вълнуваща история с брандовете. Докато Милано само ги консумира, Рим ги превръща в компании с кауза. Италианските марки не спират да се надпреварват в грижата за културното наследство. Vivagari наскоро реставрира Испанските стълби по проект с мото "138-те любими стълба на Рим". Бижутерияният гигант инвестира 1.5 милиона евро за възстановяването, като с този жест отбелязва и своя 130-годишен юбилей. Впечатляващият спектакъл, с който бяха открити освежените стълби, се превърна в арт събитие от световен мащаб. Освен това марката финансира и почистването на мозайките в Баните на Каракала, както и премахването на графитите от редица културни забележителности. Модната къща Fendi отдели 2 милиона за спасяването на Фонтана ги Треви, а Tod's инвестираха значителна сума за връщане-

то на блясъка на Колизеума. И докато сме на модна вълна...

РИМ И ШОПИНГЪТ. Ако не знаете, в Рим е открит първият мол в света, построен още от император Траян. Траяновият пазар е на няколко етажа и все още можете да видите останките му.

Обратно в съвременността, без съмнение най-легендарното място за пазаруване е Saddler's Union (Via Margutta 11). Тук се предлагат най-висококачествени кожени чанти, стоки и аксесоари. Магазинът е отворен през 1957, а сред редовните му клиенти са Огри Хепбърн, Джак Лемън, Джани Аниели, Жаклин Онасис.

Най-известните марки във висшата мода и лукса могат да бъдат намерени в Tridente. Продължете обиколката си покрай витрините на Via Condotti, където има най-висока концентрация на водещи марки, след това по малките магазини на Via Borgognona, Via della Vite, Via Frattina, Via Vittoria и финиш-райта на Via del Babuino, известна със своите гилъри на антики.

РИМ И ХРАНАТА. Във филма "Яж, моли се и обичай" Джулия Робъртс казваше: "Всеки град си има дума. За Рим думата е секс". Но всъщност във филма Рим бе сцена именно на частта с "Яж". Вероятно защото за римляните храната е удоволствие, което на моменти дори надминава секса.

Разнообразието е зашеметяващо и се простира в целия спектър от трите звезди Michelin (на ресторант La Pergola) до най-старото място за вегетарианска храна в цяла Италия (Il Margutta на едноименната улица).

Но вместо тези храмове на вкуса бихме ви препоръчали някое семейно ресторантче в Трестевере, в които бабата готви, а внучката е на касата.

Бившият работнически квартал днес е Мека за кулинарните туристи. Тесни каменни улчички и кокетни площадчета, малки ресторанчета с кариран покривки, до които достига музиката на уличните музиканти. Какво повече му трябва на един уморен от дълга разходка турист, освен чаша с приятно местно вино и маса, от която да гледа как светът преминава край него.

Но Трестевере не е само храм на спагетите карбонара. Покрай баровете и ресторанчетата тук има и няколко световноизвестни културни паметници. На ъгъла на западната страна на Piazza di Santa Maria е изумителната базилика "Санта Мария" от XII век, с мозайки на Пиетро Кавалини. На Piazza de Santa Cecilia е базиликата "Санта Чечилия". Според преданието светицата оживяла, след като е била изгорена заради Христовата вяра, и днес е смятана за патрон на музикантите.

РИМ И ВЛЮБЕНИТЕ. Уж Париж минава за най-романтичният град в света, но всъщност милиони двойки избират тъкмо италианската столица, за да си кажат "да" или да прекарат мегдения си месец. Улиците, площадите и парковете са били свидетели на любовта на знаменити двойки. А също и мостовете. Един от тях - всъщност най-старият запазен, Milvio - е популярен с традицията двойки от цял свят да "заклучват" любовта си с катинар". Момичето заключва катинара, момчето хвърля ключа във водите на Тибер. Според легендата водите на точно тази река са донесли кошницата с близнаците Ромул и Рем.

РИМ И МОСТОВЕТЕ. Мостът Сант'Анджело е един от най-красивите в Рим. Историята му е пленителна и води началото си от 136 г. след Христа, когато император Адриан издава заповед за строежа му. Съоръжението е трябвало да свързва левия бряг на реката с императорската гробница.

Днес мостът е сред най-известните пътни съоръжения в света - не само заради ключовата му роля по пътя на поклонниците от Рим към Ватикана, а и заради 10-те статуи на ангели, дело на самия Бернини. Всяка от статуите държи предмет, свързан с разпването на Христос.

РИМ И ОБЕЛИСКИТЕ. Символ на власт, част от звездна карта, военен трофей или тайна, свързана с масоните? Това са само част от многобройните легенди за обелиските на Рим. Повечето от тях са пренесени по вода от Египет, но има и пет, създадени в самия град. В началото на века мълния удари един от най-известните, този от Аксум, пренесен от Етиопия през 1937 година. Инцидентът бе в основата на редица конспиративни теории. Защо мълнията го е поразила непосредствено след решение на италианското правителство да го върне на властите в Агис Абеба? Защо точно в полунощ, има ли връзка този инцидент с кортежа на висши генерали от НАТО и Русия, които били в Рим за подписване на важно споразумение? Вероятно и вие ще си зададете доста въпроси, ако си падате по мистиката в стила на Дан Браун (също горещ почитател на Рим).

РИМ И INSTAGRAM. Според една статистика Рим е най-сниманият град в Европа, и вторият най-сниман в света след Ню Йорк. Смело му помогнете в опита да стане първи. И използвайте повода, за да опитате gelato, легендарния италиански сладолед. Още нямате снимка от Рим с фунийка сладолед? Или с пица, спагети, моторче Vespa или шапка Борсалино? Бяхте ли изобщо там? ■

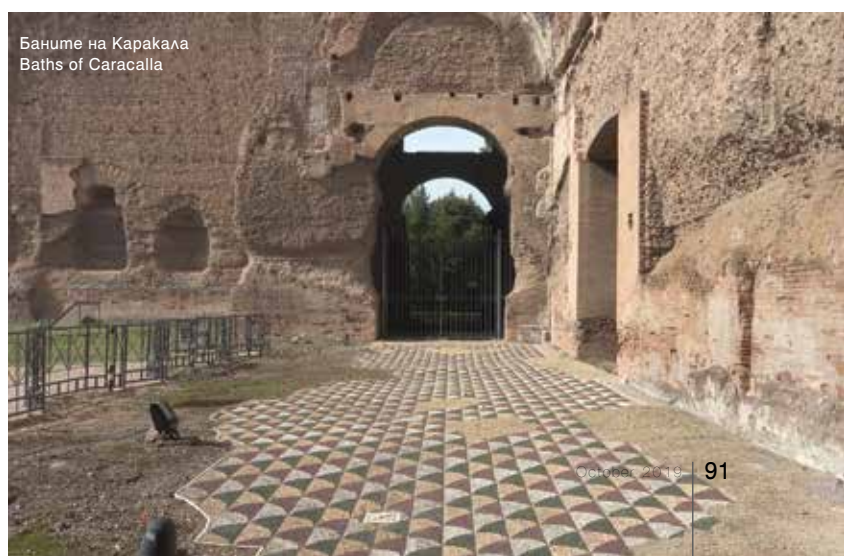
Сикстинската капела
The Sistine chapel

Испанските стъпки
The Spanish steps

Мостът Сант'Анжело
The Sant'Angelo bridge

Баните на Каракала
Baths of Caracalla

ROME IN 10 UNUSUAL STEPS

Forget about the celebrities and live your own love story with the Eternal City

Writing about Rome without becoming swamped with clichés is almost as difficult as squeezing the amazing variety of this city into a list of merely 10 points. Some of the clichés are must-do's, of course: what would your Instagram look like without that selfie of you on the Spanish Steps, in the Vatican, or in front of the Colosseum. But as soon as you tick off this sacred item on the list of every tourist, my advice to you is to take a different road and try to live your own Roman story.

And remember: do it in autumn, when the hordes with tourist guides in hands have already gone home. October and November are usually mild and temperatures rarely fall below 10 degrees. This is the time you can go on long walks and spend relaxing hours in the countless cafes while planning your own 10 steps.

ROME AND THE FOUNTAINS. This is the city with the biggest number of fountains in the world - there are more than 2000 in it. Each year the local municipality collects over 1.5 mln

euro only due to the coins that tourists throw in them (afterwards the money goes for charity). In fact, this is a tradition that dates back to the early 18th century when the German intellectuals travelling around the ancient capital of the world used to throw a coin behind their backs paying tribute to the gods of water. That custom gained world popularity in the 1950s due to the movie *Three coins in the fountain* and the song with the same name sang by Frank Sinatra. So respect the tradition and dream about coming back. Or about visiting Paris as well. It is not by chance that the two cities have become twins under the slogan: "Only Paris is worthy of Rome; only Rome is worthy of Paris."

ROME AND THE MOVIES. It is the perfect set-scene: whether we are talking about a tragedy like *Gladiator* or the most romantic love story as the one in *Roman Holiday* starring Audrey Hepburn and Gregory Peck. Everything in this noisy, colourful and vibrant city could be the first frame of a memorable movie. Just remember the scene with the fountain in Fell-

ini's *Dolce Vita* or Paolo Sorrentino's *The Great Beauty*. Rome has been an inspiration to cinema's biggest artists, including Woody Allen who dedicated his *To Rome with Love* to the city. A quick check in the Internet will help you touch the places where your favourite scenes were shot.

ROME OF THE SMALL WONDERS. In 2013, a men's magazine named Pope Francis the best dressed man on the planet. Isn't that a small wonder! The Vatican is in fact full of miracles: from the sheltered galleries of its museums to the chance of getting a rare coin with the face of the pope. In 2000 the Vatican and Italy signed an agreement according to which the Pope's country became allowed to use the euro as its official currency. If you fail to take a souvenir of this kind, send a post card. The post office in the Vatican is known as being the safest in the world. We couldn't easily say the same for the local bank which has almost always been associated with scandals. However, there's one thing that is certain: the Vatican re-

spects the traditions. When using ATMs there, you are free to choose Latin as a language option.

ROME AND FASHION. Although Milan has long ago taken away Rome's crown as Europe's capital of fashion, the Eternal City has its own exciting history that involves fashion's top brands. Whereas Milan is merely consuming them, Rome is turning them into companies with a cause. The Italian brands are constantly competing to prove that they care for the cultural heritage. Recently, Bvlgari restored the Spanish Steps under a project called Rome's 138 favourite steps. The giant jeweller invested 1.5 mln euro in the restoration, which also marked the 130th anniversary of the company. The impressive show that celebrated the end of the repair works became an art event of world scale. Besides, the brand financed the cleaning of the Baths of Caracalla, as well as the removal of the graffiti from a number of cultural landmarks. Fendi, the fashion house, paid 2 mln euro to

save the Trevi Fountain and Tod's invested a significant amount in restoring the Colosseum. And speaking about fashion...

ROME AND THE SHOPPING. In case you don't know that, Rome is where the first shopping mall in the world was opened. It was built by Trajan, a Roman emperor. Trajan's market was located on several floors and you can still see its remains.

Back to reality, Saddler's Union (Via Margutta 11) is probably the most legendary shopping location. Leather bags, goods and accessories of the highest quality are sold here. The store was opened in 1957, and Audrey Hepburn, Jack Lemon, Gianni Agnelli, Jacqueline Onassis were among its frequent clients.

Fashion's top brands can be found in Tridente. Keep your walk along the shop windows on Via Condotti, where most of the leading brands are located, then enter the small shops on Via Borgognona, Via della Vite, Via Frattina, Via Vittoria, and finish on Via del Babuino, known for its sellers of antiquities.

ROME AND THE FOOD. As Julia Roberts said in the movie *Eat, Pray, Love*: "Every city has its own word. For Rome it is sex." But in fact, in the film Rome was the scene for the "eat" part. Maybe because to the Romans food is a pleasure sometimes bigger than sex.

The variety is stunning and goes in the entire spectrum from the three Michelin stars (La Pergola restaurant) to the oldest vegetarian restaurant in Italy (Il Margutta on the street with the same name). But instead of these temples of taste we'd rather recommend that you visit any of the small family restaurants in Trastevere where grandma is cooking and the granddaughter is staying at the cash-desk. The former workers quarter is now the Mecca for the culinary tourists. Narrow stone streets and neat little squares, small restaurants with checked covers, and the music of the street musicians. What else does a tourist tired of a long walk would need than a glass of nice local wine and a table to watch the world passing by.

But Trastevere is not just a temple of the spaghetti carbonara. Among the bars and restaurants there ►

СТЪЛБИЩЕТО НА БРАМАНТЕ

THE 'BRAMANTE' STAIRCASE

Противно на името си, Стълбището на Браманте във Ватикана всъщност не е дело на гениалния ренесансов архитект Донато Браманте. Неговата собствена творба, малко по-скромна като мащаб, се намира в съседство в музея Pio-Clementino. Новото стълбище, което е доста по-популярно, е създадено през 1932 от Джузепе Момо в чест на стария майстор

Contrary to its name, the Bramante staircase in the Vatican city was not build by the Renaissance genius Donato Bramante. His own work, slightly smaller in scale, is to be found nearby in the Pio-Clementine Museum. The new (and rather more famous) staircase was build in 1932 by Guiseppe Momo to honour the old master

► are also a few world famous cultural monuments. Santa Maria, the breath-taking basilica from the 12th century with mosaic by Pietro Cavallini, is at the corner of the western part of Piazza di Santa Maria. Santa Cecilia basilica is on Piazza di Santa Cecilia. According to the legend, the saint survived after being burned because of the Christian faith and is today considered a patron of the musicians.

ROME AND THE LOVERS. Even though Paris is usually mentioned as the most romantic city in the world, millions of couples choose Rome for their wedding vows and honeymoons. The streets, the squares and the parks have witnessed the love of glorious couples. And the bridges have, too. One of them, actually the oldest one that is preserved, Milvio, is popular for the tradition of having couples from all over the world "lock their love with a padlock". The girl locks the padlock and the boy throws the key in the Tiber river. Legend has it that the water of this same river brought the basket with the twin brothers Romulus and Remus.

ROME AND THE BRIDGES. The Sant'Angelo bridge is one of the most beautiful bridges in Rome. It has a charming history and dates back to 136 AD when Emperor Hadrian issued an ordinance for its construction. According to the plans, the facility had to connect the left bank with the Emperor's tomb. Today the bridge is among the most famous road facilities in the world - not just because of its key role on the way of the pilgrims from Rome to the Vatican, but also due to the 10 statues of angels made by Bernini himself. Each statue holds an object associated with the crucifixion of Jesus.

ROME AND THE OBELISKS. A symbol of power, a part of a star map, a military trophy, or a secret of the Masons? These are only part of the many legends told about the obelisks of Rome. Most of them have been brought by water from Egypt, but there are also five made in Rome. At the beginning of the century a lightning hit one of the most famous ones, that of Aksum, brought from

Ethiopia in 1937. The incident laid in the basis of a number of conspiratorial theories. Why did the lightning hit the obelisk as soon as the Italian government decided to send it back to the authorities in Addis Ababa? Why did it happen at midnight, was it somehow related to the procession of senior generals of NATO and Russia who were in Rome to sign an important agreement? Maybe you too would ask yourself a lot of questions, if you like the mystics in the style of Dan Brown (a great admirer of Rome himself).

ROME AND INSTAGRAM. According to one study, Rome is the most photographed city in Europe and the second most photographed one in the world, following New York. Don't wait and help it rank first. While doing so, don't miss to taste gelato, the legendary Italian ice-cream. You don't have a photo of yourself eating a cornet of ice-cream in Rome? Or a selfie with pizza, spaghetti, a Vespa, or a Borsalino hat? Did you visit Rome at all? ■

NEW SUSHI MENU

DOSTAVKA.HAPPY.BG

ДА ОТКРИЕШ КОЛЕЛОТО

Най-разпространената храна в света има богато родословие и роднини от много континенти. Ето най-популярните видове италианска пица и историите около създаването им

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

Както почти всеки сдобил се с легендарен статут специалистът, и историята на пицата не е съвсем ясна. Скорошни археологически разкопки твърдят, че подобна на пица храна вече съществувала през Бронзовата ера в район Венето. По-сигурни от това обаче са сведенията от Средните векове, според които простолодието подпращало тесто с подправки и зехтин за вечеря. Нещата добили по-весели краски, когато в Италия започнали да отглеждат индийски водни биволи и да произвеждат първата моцарела. Мекомто сирене станало толкова неразривно свързано с пицата, че днес италианците се отнасят твърде скептично към такава, в която сиренето не е моцарела и, не дай си боже, се слага върху ѝ в насипно състояние от пликче. Развитието на кръглия деликатес достигнало зенита си, когато през XVIII век някакви селяни решили да опитат домати – растение, което се смятало за силно отровно и се отглеждало само с декоративна цел. Благодарение на смелостта (или глада им), популярността на пицата започнала да расте с главоломни темпове и първата истинска пицария Antica Pizzeria Port'Alba отворила врати в Неапол през 1830. Работи и до днес.

Napoletana

Роден град: Неапол

Всички знаят легендарната история за майстор Рафаеле Еспозито, който създал „Маргерита“ в чест на кралица Маргерита в цветовете на новия италиански флаг – зелено (босилек), бяло (моцарела) и червено (домати). Маргерита е разновидност на неаполитаната – най-известната представителка на пиците, която трябва да отговаря на толкова стриктни стандарти, че се е сдобила със собствена асоциация – Associazione Verace Pizza Napoletana. Според нея правите

истинска неаполитана, ако тестото съдържа 80% брашно тип 00 и 20% брашно тип 0. Добавете към него вода, морска сол и малко мая, оставете да втаса за два часа, оформете топки от около 250 грама, и оставете за още 4-6 часа. След това разстелете на ръка, като центърът трябва да е не по-дебел от 0.4 см, а краищата да са максимум 2 см. Пече се между минута и минута и половина на фурна на дърва, а в топинга винаги присъстват моцарела, доматиен сос и малко зехтин. Двете разновидности на неаполитана са маринара (домати, зехтин, риган и чесън) и маргерита (домати, зехтин, моцарела, настъргано твърдо сирене и пресен босилек). Ако пицарията, в която решите да я хапнете, не е одобрена от Associazione Verace Pizza Napoletana, може да очаквате и изненади в съставките.

Sardenara

Роден край: Лигурия

Твърди се, че лигурийската пица е предшественик не само на неаполитанската, но и на откриването на Америка. Коемо обяснява и липсата на „чуждоземни“ съставки като домати например. Вместо тях включва скромни, но горди местни продукти – гребни маслини, лук, морска сол, аншоа или сардини. Само гребната риба и малко чесън са достатъчни, за да кажете, че сте приготвили сардинска пица. Няма да ви се разсърдят обаче, ако добавите още лук, маслини и риган. Или ако просто намажете тестото с босилеково песто. Забравете обаче за доматиения сос – това е от малкото видове пици, в които червеният плод не е на почит.

Sfincione

Роден град: Палермо

Свободно преведено, sfincione означава ►

PIZZA STORY

The most common food in the world has a rich history and relatives in many continents. Here are the most popular types of Italian pizza and the stories of their creation

By CRISTINA NIGOHOSIAN / Photography SHUTTERSTOCK

Like the history of almost any legendary speciality, that of pizza is not quite clear either. Recent archaeological discoveries evidence that pizza-like food existed even in the Bronze Age in the Veneto region. More reliable reports date from the Middle Ages when the common people seasoned dough with olive oil and herbs for their dinner. Things gained another dimension when the Indian Water Buffalo was introduced in Italy and production of mozzarella started. The soft cheese became such an integral part of pizzas that Italians today tend to be sceptical of any pizza topped with anything but mozzarella. And, God forbid, no Italian would ever use a dried shredded type of cheese straight from the packet. The development of the round delicacy reached a turning point in the 18th century when some villagers decided to try tomatoes – a plant that

was considered highly poisonous and grown only for decorative purposes. Thanks to their courage (or hunger), the popularity of pizza grew at breakneck speed and the first true pizzeria, the Antica Pizzeria Port'Alba, opened in Naples in 1830. It is still working today.

Napoletana

Origin: Naples

We all know the legendary story of master Raffaele Esposito, who created pizza Margherita in honour of Queen Margherita in the colours of the new Italian flag: green (basil), white (mozzarella) and red (tomatoes). Margherita is a variation of napoletana – the best known pizza, which must conform to the strict standards set by its own association, the Associazione Verace Pizza Napoletana. According to it, the dough of a true napoletana must be made with 80% type 00 flour and 20% type 0 flour. Add

water, sea salt and some yeast, let rise for two hours, form little balls of about 250 grams, and leave to rise again for another four to six hours. The fermented dough balls are then flattened by hand, with a middle no thicker than 0.4 cm and thicker borders of up to 2 cm. It is baked for 60 to 90 seconds in a wood-fired oven, and the topping always includes mozzarella, tomato sauce and a drizzle of olive oil. The two varieties of the napoletana are marinara (tomatoes, olive oil, oregano and garlic) and margherita (tomatoes, olive oil, mozzarella, grated hard cheese and fresh basil). If the pizzeria where you decide to eat it is not approved by the Associazione Verace Pizza Napoletana, you may well expect surprise ingredients.

Sardenara

Origin: Liguria

The Ligurian pizza is claimed to be a precursor ►

► „гъбест“. Което подсказва и основната разлика на сицилианската пица със северните ѝ посестрими – тя е госта пухкава. Пълнежът се състои основно от домати, лук, аншоа, овче сирене от рода на качокавало, хлебни трохи. Сфинчоне може и да не е типичната пица, но влиянието ѝ върху редица тестени специалитети в САЩ е неоспоримо – от нея произлизат чикагската deer dish пица, филаделфийският доматиен пай и американската сицилиана.

Pizzolo

Роден град: Сортино

Макар със скромен произход (от малко сицилианско градче по поречието на Анапо), пицоло е особено щедра пица – може да се яде с най-разнообразни, солени или сладки, пълнежи. Разточената кръгла кора се пече за кратко, разделя се на два слоя и се пълни с прошуто, моцарела, домати, наденички и каквото друго ви хрумне, след което се допича. Коричката се намазва със зехтин и поръсва с риган или мащерка, както и с настърган пармезан. Десертното пицоло пък се пълни с шам фъстък, сирене и мед. Не можете да решите кой вид да пробвате? Помолете за pizzolo doppia farcitura – половинки с различна пълнка.

Scaccia

Роден град: Рагуза

Сицилия допринесе сериозно за обогатяване на видовете пици, макар тази тук да не прилича много на класическа пица. Разточеното много тънко тесто се покрива с доматиен сос и сирене качокавало, след което се навива на руло и се пече. След това се реже на филии и се хавва гореща, докато сиренето все още се точи на конци. Макар да е специалитет от Рагуза, този тип пица има своите разновидности из цялата провинция: в Соларино ще го опитате със зеленчуци и дори с картофи, докато в подножието на планината – с домашно сирене и наденички.

Pizzelle Napoletane

Роден град: Неапол

Пицелe е бедният роднина на неаполитаната. Продава се навсякъде по улиците като бърза храна и е споменат в началото на XIX век от Александър Дюма като храната на бедняците. Представлява подобно на поничка печиво, намазано с доматиен сос и покрито с резен моцарела и листо босилек. Историата разказва, че пицелe е изобретено от жените на пицарите, които оползотворили останалото от гения тесто.

Panzerotto

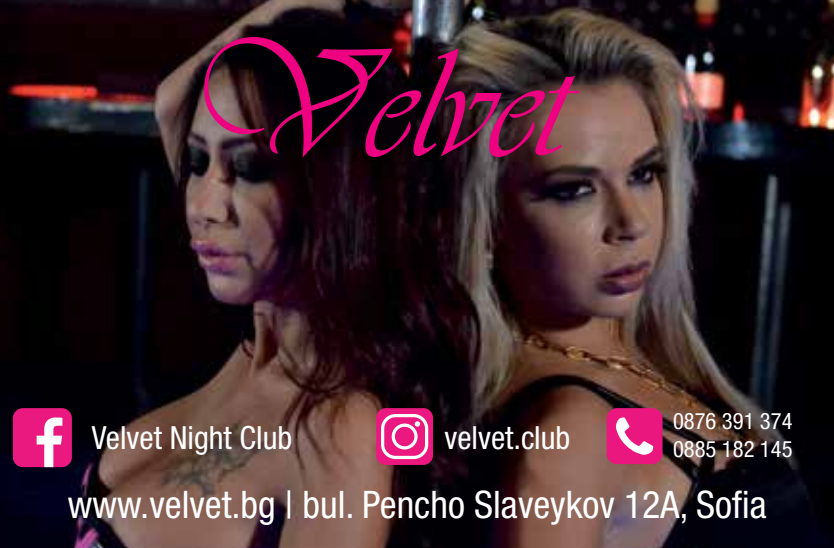
Роден град: Бари, Пулия

Шегобийците твърдят, че в Милано създали модна версия на калцоне – мини пици-джобчета, с които да заситите глада си по време на седмицата на модата. Истинската история на панцерото обаче е друга – произлиза от Пулия, където се приготвя в началото на традиционния карнавал. Дама на име Джузепина Луини пренася рецептата си в Милано през 1949 и оттогава специалитетът е популярен и там. Пицата-джоб се прави от тестото на калцоне и има подобна форма. Но приликите са дотук, защото панцерото се пържи. Пълнежът варира от класическите домати и моцарела до спанак, гъби, шунка, царевица, чушки.

Pizzata di Recco

Роден град: Реко

„Фокачата от Реко“ е толкова специфична (и гениално проста), че има защитено географско наименование. Представлява сирене страчино между два листа тесто без набухвател. Резултатът е хрупкаво печиво, което ще засити глада ви по всяко време на деня. Добавете ли отгоре му доматиен сос, маслини, аншоа или нещо различно от страчино, фокачата от Реко се превръща в Pizzata di Recco – пица, в чието тесто ви очаква приятна изненада от сирене. ■

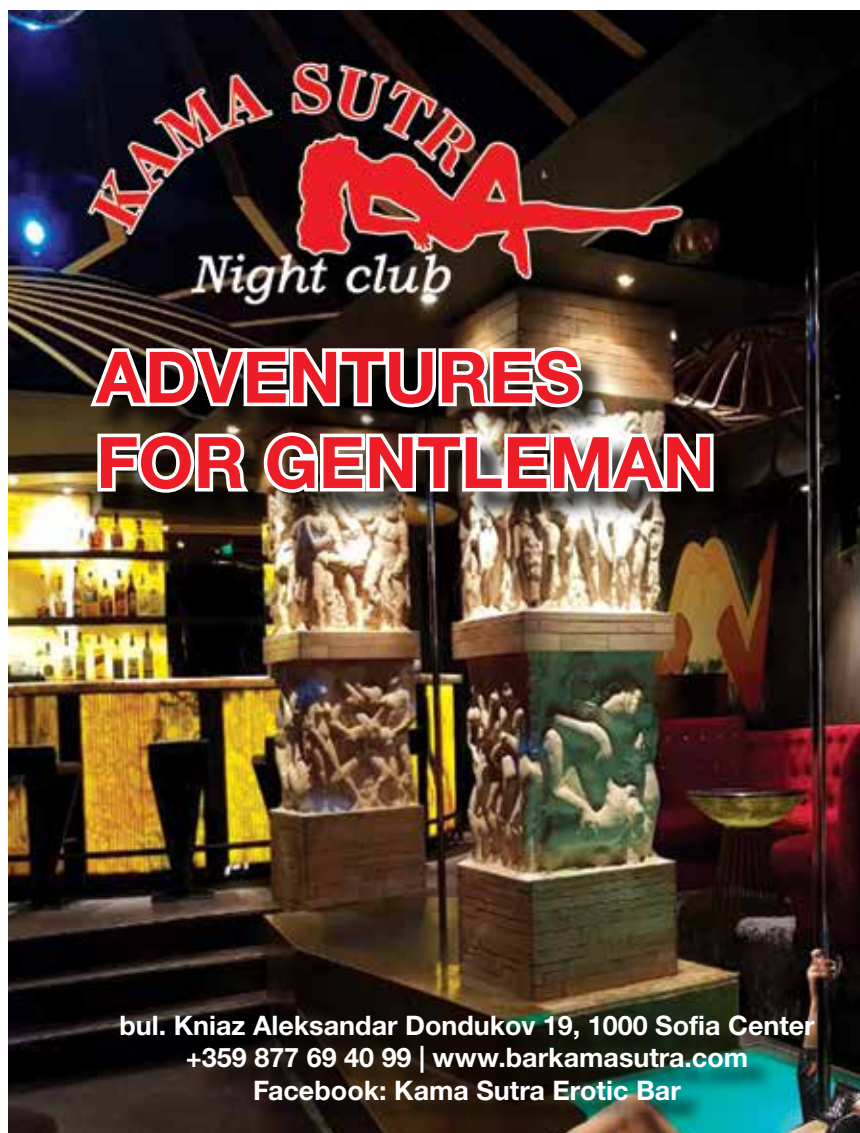
Velvet

f Velvet Night Club **ig** velvet.club **tel** 0876 391 374
0885 182 145

www.velvet.bg | bul. Pencho Slaveykov 12A, Sofia

Бъди различен, дори в сферата на забавленията! Излез от стереотипите! Стани част от проекта стриптийз клуб VELVET... Еротични вечери с красиви и запомнящи се момичета! Нощен клуб и стриптийз бар VELVET София е мястото, където удоволствието никога не свършва. Сам избираш как да продължи партито! Нашите момичета ще осъществят всичките Ви идеи. Забавлението при нас е от най-висок клас. Посетителите ще се насладят на танците на някои от най-красивите стриптизьорки и танцьорки в София. За Вашето добро настроение ще се погрижат 30 красиви, артистични и предизвикателни момичета. Всяка от тях е ангел с адски пламък в очите, способна да завладее вниманието Ви с индивидуална програма и зашеметяващи танци.

Be different, even in the field of entertainment! Get out of stereotypes! Become part of Strip Club Project VELVET... Erotic nights with beautiful and memorable girls! Night club and Strip bar VELVET Sofia is a place where pleasure never ends. You choose how the party goes on! Our girls will make all your dreams come true. We offer high class entertainment. The visitors will enjoy the dances of some of the most beautiful, artistic and seductive dancers. We have 30 girls with angelic look and flame in their eyes, capable of capturing your attention with an individual program and amazing dances, they will take care of your well-being.

KAMA SUTRA
Night club

**ADVENTURES
FOR GENTLEMAN**

bul. Kniaz Aleksandar Dondukov 19, 1000 Sofia Center
+359 877 69 40 99 | www.barkamasutra.com
Facebook: Kama Sutra Erotic Bar

► not only of the napoletana, but also of the discovery of America. Which explains the lack of “exotic” ingredients like tomatoes, for example. Instead, it is made with modest but proud local products: small olives, onions, sea salt, anchovies or sardines. Just the small fish and some garlic are enough to produce a Sardinian pizza. But you won't go wrong if you add more onions, olives and oregano. Or if you simply brush the dough with basil pesto. Forget about the tomato sauce though - this is one of the few types of pizzas that is made without it.

Sfincione

Origin: Palermo

Loosely translated, sfincione means “spongy”. Which suggests the main difference between the Sicilian pizza and its northern variations – it is quite fluffy. The filling consists mainly of tomatoes, onions, anchovies, sheep's milk cheese like caciocavallo, breadcrumbs. Sfincione may not be a typical pizza, but its influence on a number of foods in the US is undeniable –Chicago deep dish pizza, Philadelphia tomato pie, and American Sicilian all owe their existence to sfincione.

Pizzolo

Origin: Sortino

Although of humble beginnings (a tiny Sicilian town in the Anapo river valley), pizzolo is a particularly generous pizza – it can be eaten with various savoury or sweet fillings. The round dough is baked briefly, then sliced into two

layers and filled with prosciutto, mozzarella, tomatoes, sausage and whatever else takes your fancy. The top is brushed with olive oil, oregano or thyme, and grated parmesan before going back into the oven. A dessert variation features pistachios, cottage cheese and honey. You can't decide what to try? Ask for a pizzolo doppia farcitura to sample two halves with different fillings.

Scaccia

Origin: Ragusa

Sicily has a major contribution to the varieties of pizzas, even if scaccia does not really look much like a classic pizza. The thinly spread dough is topped with tomato sauce and caciocavallo cheese, rolled up and baked. When ready it is cut into slices and eaten hot, the cheese melting in your mouth. Although a specialty of Ragusa province, there are regional differences: in Solarino, for example, it is made with vegetables and even potatoes, while in the foothills the pizza is more likely to contain cottage cheese and sausage.

Pizzelle Napoletane

Origin: Naples

Pizzelle is the poor relation of napoletana. Sold everywhere by street vendors as fast food, it was mentioned in the early 19th century by Alexandre Dumas as the food of the poor. It is actually a mini-pie brushed with tomato sauce and topped with a dollop of mozzarella and a single basil leaf. History tells

us that pizzelles were invented by the wives of pizzaiolos who made use of any leftover dough.

Panzerotto

Origin: Bari, Puglia

It is said jokingly that a fashionable version of calzone was created in Milan: mini-pizza pockets to relieve your hunger during fashion week. But the true story of panzerotto is different – it originated in Puglia, where it is made to mark the beginning of the traditional carnival. When Lady Giuseppina Luini moved to Milan in 1949, she took the recipe with her, making panzerotto popular there as well. The pizza pocket is made from calzone dough and has a similar shape. But that's where the similarities end, because panzerotto is deep-fried, not baked. The filling varies from the classic tomatoes and mozzarella to spinach, mushrooms, ham, corn and peppers.

Pizzata di Recco

Origin: Recco

Focaccia di Recco is so specific (and ingeniously simple) that it has a Protected Geographical Indication. It features stracchino cheese between two ultrathin layers of a yeastless dough. The result is a crispy pizza that can be eaten at any time of the day. If you top it with tomato sauce, olives, anchovies or anything other than stracchino, the Focaccia di Recco becomes Pizzata di Recco, a pizza with a secret cheesy base. ■

ТОКУ-ЩО КАЦНА НА ВИЕНСКАТА СТРАНИЦА.

Трансферирай се към летището
от www.air.bg

В куфара на Любомир Орачев

In the Suitcase of Lubomir Orachev

Любомир Орачев е финансов и административен мениджър в Autotechnica, официалния представител на Hertz Rent-a-car и на Seat в България. Нещата, без които не тръгва на път:

Сак с екип за плуване: използвам всяка възможност да се презаредя, да отмия напрежението, а и така се поддържам във форма за хобитата си.

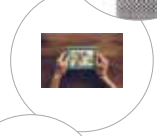
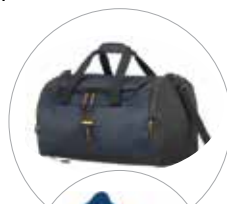
Екипировка за гмуркане: гвете ми любими занимания са freediving и подводен риболов. Предпочитам професионалното оборудване на Bleutec, Cressi и XT Diving.

Костюм за по-официалните моменти: харесвам нещата на Andrews. За козметиката разчитам основно на Gillette.

Часовник Tissot: за мен точността е важна и се стремя винаги да контролирам динамиката на деня.

Снимка на геца ми: най-бързият начин да си върна усмивката и позитивното настроение.

Телефон Samsung Galaxy S10: където и да се намирам, с него винаги имам достъп до нужната информация. ■

Lubomir Orachev is a financial and administrative manager at Autotechnica, the official representative of Hertz Rent-a-car and Seat in Bulgaria. The items he always has in his luggage:

A sports bag with swimming gear: I use every opportunity to recharge, wash off the tension, and also to keep myself in shape for my hobbies.

Diving equipment: My two favorite activities are freediving and underwater fishing. I prefer the professional equipment of Bleutec, Cressi and XT Diving.

Costume for the more official moments: I like Andrews things. I mostly rely on Gillette for cosmetics.

Tissot Clock: accuracy is important to me and I always strive to control the dynamics of the day.

Photo of my children: the fastest way to regain a smile and a positive mood.

Samsung Galaxy S10 phone: wherever I am, I always have access to the information I need. ■

Samsonite

BY YOUR SIDE

КРЕДИТНИТЕ КАРТИ, КОИТО ВРЪЩАТ ПАРИ.

Всеки месец ЦКБ ти връща до 2% от сумата,
която си изхарчил на ПОС терминал в България.

**ДО 2%
CASH BACK**

от цената на всички
продукти, закупени
на ПОС терминал

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050

www.ccbank.bg

3.

1.

2.

ОТ ВСИЧКО ПО МНОГО

От семпли кройки и неутрални цветове до неон, кожа и буфан ръкави – есенно-зимният сезон идва с разнообразие от тенденции

Дефилетата, които представиха колекциите есен-зима 2019/2020, бяха най-разнородните, пъстри и шарени, които сме виждали в последните години. В тях буквално всеки можеше да намери тенденцията, която го устройва и му приляга – от строги офис костюми до облекла, които навъхват усещането за 24-часов купон. И все пак се откриха няколко основни тенденции.

Плетица

Както се полага за това време на годината, плетките отново са актуални. Още повече, че може да ги носим като буквално всяка част от облеклото – от традиционния пуловер през непретенциозен шал до изискваща перфектно тяло плетена рокля или дори панталон. Видяхме ги в дефилетата на Tibi, Etro, Stella McCartney, Sonia Rykiel, Altuzarra, Chanel.

Буфан ръкави

Трендът, който ни изненада този сезон, се оказва много популярен сред дизайнери – Ulla Johnson, Emilia Wickstead, Christopher Kane, Etro, Givenchy. Буфан ръкавите навъхват романтично ретро настроение, но през този сезон може да ги ползваме по всякакъв повод. Актуални са както ризи с такива ръкави, подходящи за офиса, така и прекалено обемни варианти, които привличат вниманието и определено са за по-ексцентрични натури.

Платформи

Ако трябва да отговорим коя е основната тенденция в обувките през предстоящия студен сезон, то отговорът е категоричен – обувки на платформи в стил 70-те. Платформите са дебели, токовете – още повече, а с това можем да бъдем сигурни, че поне ще сме стабилни в снега и леда. Подобни модели видяхме в дефилетата на Dries Van Noten, Stella McCartney, Alexa Chung, Matty Bovan.

Лицева кожа

Лицевата кожа, независимо дали в естествен или веган вариант, се появи под всевъзможни форми в есенно-зимните дефилета. От черни тренчкотки в стил „Матрицата“ до минирокли в стил „Шарън Тейт“ – каквото и да изберете, ще сте в крачка с тенденциите. Сред феновете им са Alexander McQueen, Chalayan, Salvatore Ferragamo, Nina Ricci, Altuzarra, Off-White.

Костюми

Този сезон се оказва много благоприятен за всеки, който трябва да спазва офисен дрескод. За втора година костюмите са актуални. Трикът е, че за сезон 2019-2020 актуални са леко широките оувърсайз варианти, които са удобни за ежедневието, но препоръчани от дизайнерите и като вечерно облекло. Видяхме ги в колекциите на The Row, Oscar de la Renta, Tibi, Nina Ricci, Roksanda, and Alexander Wang. ■

4.

7.

1. BITE STUDIOS
2. BITE STUDIOS
3. RHODE
4. STELLA MCCARTNEY
5. PETAR PETROV
6. BOTTEGA VENETA
7. SEE BY CHLOÉ
8. GUCCI
9. GANNI

PLENTY OF EVERYTHING

From simple cuts and neutral colours to neon, leather and puff sleeves - the autumn-winter season is coming with a variety of trends

The fashion shows which presented the autumn-winter 2019/2020 collections, were the most heterogeneous, variegated and parti-coloured ones that we saw in recent years. Literally anyone could find in them the trend, which suits and fits him/her - from austere office suits to garments which suggest the sense of a 24-hour party. And still several main trends stood out.

Knitwear

As is usual for that time of the year, knitwear is once again popular. Moreover we may wear it as literally any part of the dress - from the traditional sweater through a modest shawl to a knitted dress that requires a perfect body or even trousers. We saw it in the fashion shows of Tibi, Etro, Stella McCartney, Sonia Rykiel, Altuzarra, Chanel.

Puff sleeves

The trend which surprised us this season turned out to be very popular among designers - Ulla Johnson, Emilia Wickstead, Christopher Kane, Etro, Givenchy. Puff sleeves are suggesting a romantic retro mood, but during this season we may use them at any occasion. What is current is

both shirts with this type of sleeves, suitable for the office, and ones with too much volume, which are attracting attention and are definitely for more eccentric persons.

Platforms

If we have to answer the question which one is the main trend in shoes during the forthcoming cold season, the answer is an explicit one - platform shoes in the style of the 70s. The platforms are thick, the heels - even thicker, and with this we may be sure that we will at least be sure-footed in the snow and ice. We saw this type of models in the fashion shows of Dries Van Noten, Stella McCartney, Alexa Chung, Matty Bovan.

Upper leather

Upper leather, whether in its natural or vegan variation, appeared in all kinds of forms in the autumn-winter fashion shows. From black trench coats in the style of "The Matrix" to mini dresses in the style of "Sharon Tate" - whichever you choose, you will be keeping pace with the trends. Alexander McQueen, Chalayan, Salvatore Ferragamo, Nina Ricci, Altuzarra, Off-White are among their fans.

Suits

This season turns out to be one that is very favourable for anyone who has to abide by an office dress code. Suits are current for a second consecutive year. The trick is that what is current for season 2019-2020 is the slightly looser oversized versions, which are convenient for everyday life, but are also recommended by the designers as evening wear. We saw them in the collections of The Row, Oscar de la Renta, Tibi, Nina Ricci, Roksanda, and Alexander Wang. ■

How enlottes transformed from underwear into a symbol of elegance

EROTIC BAR

THE ART OF SEDUCTION IN SOFIA CITY

- * OVER 20 GORGEOUS GIRLS IN SOFIA
- * BREATH-TAKING STRIPTEASE SHOWS
- * AEROBATIC DANCERS
- * PROFESSIONALLY CHOREOGRAPHED SHOWS
- * PREMIUM BEVERAGES AND FIRST CLASS SERVICE

0877 948 375 eroticbarsofia@gmail.com
Cherni Vrah Blvd 31
f eroticbarsofia

СМОТИКА КЪМ ДЪЛГОЛЕТИЕТО

По-малко стрес, повече природа, достатъчно движение – това са основните предпоставки за дълъг живот. Една дейност ги обединява идеално

Остров Окинава в Япония, Коста Рика, остров Сардиния в Италия, остров Икария в Гърция и град Лома Линда в Калифорния. Общото между тези пет места по глобуса са не само чудесният климат, уредената социална система и здравословната диета. Повечето хора там достигат 80-90 годишна възраст, а много доживяват и столетие. Свързва ги обаче още нещо – в тези райски кътчета голяма част от възрастните се занимават с градинарство.

СЪВЕТИТЕ НА ЛЕКАРИ И СПЕЦИАЛИСТИ по добър живот са едни и същи за всички – да се храним балансирано, да не пренебрегваме движението, да прекарваме повече време сред природата.

А активността, която обединява всичко това, е работата в градината. Различни изследвания показват, че градинарите живеят по-дълго и в по-малко стрес. Причината за това могат да са уме-

реното физическо натоварване, което се грижи за здраво тяло, и рутинната спокойна работа в градината, която пък ни осигурява психическо разтоварване.

РИСКЪТ ОТ ДЕМЕНЦИЯ СПАДА С 36 % за хората над 60 години, които се занимават с градинарство показва австралийско изследване. Обяснението е, че слънчевата светлина и свежият въздух спомагат за намаляване на напрежението, а цветовете и различните текстури в градината влияят благотворно на зрителните и тактилни способности.

ДА РОВИШ В ПРЪСТТА И ДА ОТГЛЕЖДАШ ЦВЕТА, зеленчуци и плодове се оказва и достатъчно мотивираща дейност за възрастните, които в някакъв момент губят желанието си за живот. На Окинава го наричат "икигай" - причина да живееш. Социалните функции на градинарството също не са за прене-

Текст: КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография: SHUTTERSTOCK

брегване – то може да е тема за разговор между възрастните в една общност, начин да обменят идеи и продукция, да има с кого да общуват. Безспорни са ползите и на това да се храниш със собственоръчно отгледани плодове и зеленчуци – Вкусът им безспорно е различен от тези в магазина, а вероятността да ги „подсилваме“ с изкуствени торове и друга химия намалява.

АКО ГРАДИНАРСТВОТО УВЕЛИЧАВА ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТТА НА ЖИВОТА, същото трябва да важи и за фермерството? Това потвърждава австралийско изследване – хората, които живеят в провинцията и се занимават със земеделска дейност, страдат три пъти по-малко от хронични болести и посещават общопрактикуващия си лекар 40 % по-малко от хората в града. Подобни проучвания във Франция и Швеция показали, че занимаващите се с фермерство са значително по-здрави от хората, посветени на други дейности. ■

DENTAL CLINIC EO Dent

ДЕНТАЛЕН ТУРИЗЪМ В БЪЛГАРИЯ

Подарете си красива усмивка в ЕО Дент и решете своите проблеми със зъбите за една седмица в България. Цялостна грижа - от избелване до имплантология, 3D диагностика, лечение с лазер, фасети и циркониеви конструкции. В ЕО Дент можете да заспите (със специална упойка-седация) и да се събудите с преобразена усмивка.

Всичко това е реалност в дентални клиники ЕО Дент. Над 15 години опит, доверие и сигурност! ЕО Дент е клиниката, която преобрази усмивките на много известни личности - Силвестър Сталоун, Йордан Йовчев, Катерина Евро, Татяна Лолова, Николета Лозанова и много други.

DENTAL TOURISM IN BULGARIA

Treat yourselves to a beautiful smile at EO Dent and find a solution to your teeth problems during one week in Bulgaria.

Complete care for your smile - from teeth whitening to implant dentistry, 3D diagnostics, laser treatment, veneers and zirconia constructions. In EO Dent you can fall asleep (with special anesthesia) and wake up with transformed smile.

All this is reality in the EO Dent dental clinics. Many years of experience, confidence, and security.

EO DENT is the clinic that has transformed the smile of many celebrities - Silvester Stallone, Yordan Yovchev, Kat-erina Evro, Tatyana Lolova, Nikoleta Lozanova and many others.

Implantology - music and harmony

www.eo-dent.com info@eo-dent.com implantology.eo-dent.com
tel. +359 888 46 46 66, +359 888 14 10 10, +359 888 500 522

f EODent @eo.dent

Digging in the Garden Makes us Live Longer

Less stress, more time in contact with nature, enough movement: these are the main prerequisites for a long life. One activity is an ideal combination of them all

By CRISTINA NIGOHOSEAN / Photography SHUTTERSTOCK

Japan's Okinawa Island, Costa Rica, Italy's Sardinia, Ikaria in Greece and the city of Loma Linda in California. What these five locations have in common is more than the nice climate, the stable social system, and the healthy diet. Most people who live there reach 80 to 90 years of age, and many even live to be 100. However, there is one more thing that these heavens share: many of their elderly inhabitants are engaged with gardening.

DOCTORS AND EXPERTS IN WELL-BEING always give the same kind of advice: eat balanced food, move, spend more time in nature. And the activity that has all these combined is the work in the garden. There are various studies that show that gardeners live longer and in less stress. The reason can be the moder-

ate physical activity which takes care for their healthy bodies and the quiet and routine work which gives them psychological relief.

THE RISK OF DEMENTIA goes down by 36% for people over 60 who engage in gardening, an Australian study revealed. That's explained with the fact that sunshine and fresh air help to reduce the tension, while the colours and the variety of textures in the garden have a positive effect on one's visual and tactile abilities.

DIGGING IN THE SOIL and growing flowers, vegetables and fruit also raises the motivation of the elderly people who come to a moment in their life when they lose the desire to live. In Okinawa they call it "Ikigai", a reason for being. The gardening social functions should not be ignored either - it can give the elderly in

one community a topic for discussion, a way to exchange ideas and production, and someone to communicate with. No doubt, it is also very useful to eat the fruit and vegetables you cultivate by yourself - they definitely taste differently than those we shop at the store and they are not likely to be "enriched" with fertilizers and other chemical substances.

IF GARDENING PROLONGS LIFE, does farming have the same effect too? This is actually confirmed by another Australian study: people who live in the country and engage in agricultural activity suffer from chronic diseases three times less and visit their doctor 40% less than those who live in towns. Similar researches in France and Sweden show that people who are busy with farming are much healthier than those devoted to other activities. ■

НЕ СИ ГО ПРЕДСТАВЯШ.

Затова ще направим проект
на новата ти усмивка -
Smile design.

www.medicaldent.bg
f MedicalDent.BG

MEDICAL DENT
дентален център

ДОВЕРИЕТО
СЕ
ОТПЛАЩА

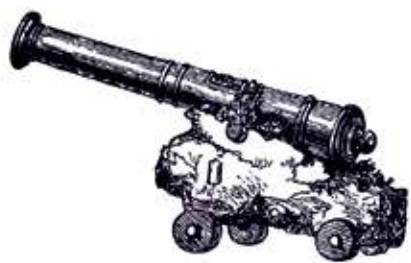
Throughout Europe for you

GLS transports over 430 million parcels per year throughout Europe.

Every day more than 14,000 employees and about 19,000 vehicles are on duty for 220,000 customers.

For you in Bulgaria in cooperation with

Restaurant

Sts. Constantine and Helena Resort

Villa Chinka Restaurant Italian chic & Mediterranean taste

@villachinka | #VillaChinka Restaurant Sts. Constantine & Helena Resort +359 882 002 003

STS. CONSTANTINE AND HELENA RESORT
VARNA

BALCHIK

**ДИРЕКТНО ОТ
ИНВЕСТИТОР**

MY-HOME.BG

+359 888 323 432

ПИЛЕШКА СУПА И ДРУГИ МИТОВЕ

Чесън, лимон с мед, пилешка супа – колко от „бабините“ средства срещу вирусите наистина работят?

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

Има над 200 вида вируси, които се развихрят с настъпването на по-хладните сезони. Горещо-топло са и домашните средства, за които се вярва, че облекчават симптомите и стимулират имунната система. Всеки знае, че балансираната диета ни прави по-здрав, но дали чесънът, лимоновият сок и вездесъщата пилешка супа наистина помагат, когато подсмърчаме с болно гърло у дома?

ЦЕЛТА НА БАБИНИТЕ ЛЕКОВЕ е да ни „подсилят“ - да се подпомогне дейността на имунната система. Когато обаче се храним сравнително здравословно и не страдаме от витаминен или минерален недостиг, храните против настинка нямат почти никакъв ефект върху организма ни. Едно природно средство обаче се е доказало като „супермена“ срещу вирусите – добрият стар чесън. При проучване, по време на което на 73 човека в рамките на 12 седмици е даван чесън като хранителна добавка, а на други 73 – плацебо, първата група била със значително по-добри

показатели. 24 човека от тях били прихванали вирус, докато при втората група бройката била 65 човека.

ВИТАМИН С НЕ НАМАЛЯВА риска да се разболеем през есента и зимата, затова пък допринася болестта да трае много по-кратко. Редовният прием на витамин С на таблетки намалява времетраенето на настинката с 14 % при децата и с 8 % при възрастните. Хари Хемил от здравния департамент на Университета в Хелзинки обаче казва да не възлагаме надежди портокаловият фреш да ни осигури нужното количество витамин. Може да е приятен и освежаващ на вкус, но само толкова.

ЕДНА ХРАНИТЕЛНА ДОБАВКА прави компания на чесъна що се отнася до ефективност. Това са таблетите цинк за смучене. Те намаляват времетраенето на хремата и течещия нос с около 1/3 и с 1/2 – продължителността на кашлицата. Според изследването на Хелзинския университет, ако започнем да ги ▶

ДОСИЕТАТА ЗОП

Новата уеб базирана информационно-справочна система на АПИС

Системата съдържа уникална колекция от събрани, обработени и свързани данни, извлечени от **протоколите на възложителите**, публикувани в повече от 5 000 профила на купувача, заедно с пълния набор от документи в Регистъра на обществените поръчки.

Единствено в ДОСИЕТАТА ЗОП достигате до детайлно обработена и систематизирана информация за **всички участници** в обществените поръчки – както за изпълнителите, така и за класираните, некласираните или отстранените от участие фирми и сдружения.

Уникални предимства на системата:

- **Идентифициране** (разпознаване на ЕИК/Булстат) на **всички кандидати**, подали оферти за участие в поръчките – фирми, сдружения и обединения с участниците в тях, **включително подизпълнителите и третите лица**;
- Информация за кандидатствалите по обособени позиции, класираната и **правните основания за отстраняване**;
- Достъп до пълното досие на поръчката с **възможност за търсене** в документите от профила на купувача – протоколи, доклади на комисии, решения на възложителите за класиране или прекратяване – за поръчките след 15.04.2016 г.

Чрез ДОСИЕТАТА ЗОП получавате още:

- Известяване за **нови обществени поръчки** и за **нови документи** по обявени поръчки;
- Богат набор от възможности за **справки по различни критерии**;
- Директна връзка с **досиетата** на фирми и организации в системата АПИС Регистър+.

Продуктът Досиетата ЗОП е **ценен помощник** при подготовката и провеждането на процедури за обществени поръчки и е предназначен за: **възложителите, изпълнителите и консултантите по обществените поръчки.**

Осигурява **прозрачност** при възлагането и изпълнението на обществените поръчки чрез достъп до **документите на комисиите** – от приемането на офертите на кандидатите, оценяване на възможностите им съгласно изискванията на възложителите, класиране на участниците, мотиви за отстраняване на участници, до избор на изпълнител/изпълнители (за поръчките с обособени позиции).

Досиетата ЗОП дава информация относно:

- Справки за участието на кандидатите, подали оферти във всички поръчки;
- Намиране на **информация за сходни поръчки** по различни критерии – освен от известните начини за справки в АОП, така и търсене по допълнителни критерии като:
 - търсене по стойност на поръчката – по прогнозна и стойност по договора;
 - информация при производство по обжалване;
 - поръчки с изменения в договорите;
 - **пълнотекстово търсене** във всички документи на поръчките, както и търсене само в протоколи, доклади и други документи от профила на купувача;
 - **за поръчките по чл. 20, ал. 3** (под праговете) – дават се освен участниците, подали оферти, също и класираните се, откъдето се вижда **кой е изпълнителят**.
- Намиране на **специфична информация в протоколите** от работата на комисиите на възложителите по хода на поръчката.

При съвместно ползване на новия продукт с информационната система за фирмите и организациите – „**Апис Регистър+**“, може да се види търговското досие на всяка фирма, да се получи информация за брой персонал/служители, получени лицензи и сертификати, както и да се направи справка за икономически свързаните с нея лица.

Цитираните правни текстове отвеждат в продукта „**Апис Право**“ и свързаните с него продукти на Апис.

Повече информация за продуктите и услугите на АПИС можете да намерите на www.apis.bg

Сертификат по ISO 9001 – 2015

CHICKEN SOUP AND OTHER MYTHS

Garlic, lemon with honey, chicken soup – how many of „grandma's“ means against viruses are truly working?

There are over 200 types of viruses which are running riot with the setting in of the cooler seasons. The home-made means that are believed to relieve the symptoms and stimulate the immune system are around that many in number as well. Everybody knows that the balanced diet is making us healthier, but do garlic, lemon juice and the ubiquitous chicken soup truly help, when we are sniveling with a sore throat at home?

THE AIM OF GRANDMA'S CURES is to “reinforce” us - the activity of the immune system to be aided. However when our diet is a comparatively healthy one and we are not suffering from a vitamin or mineral deficiency, the foods against cold are having almost no effect on our body. A natural remedy however has proven itself as being “the superman” against viruses - good old garlic. A study, during which garlic was administered as a food additive to 73 people within a timeframe of 12 weeks, and placebo - to another 73 people, has shown that the first group had significantly better indices. 24 people from this group had contracted a virus, while in the second group the number was 65 people.

VITAMIN C DOES NOT REDUCE THE RISK of becoming ill during the autumn and winter, however it is instrumental in reducing significantly the duration of the disease. The regular intake of vitamin C in tablet form reduces the duration of the cold by 14% in children and by 8% in adults. Harri Hemila from the health de-

partment of the University of Helsinki however tells us not to pin our hopes on fresh orange juice providing us with the necessary amount of vitamin. It may have a pleasant and refreshing taste, but that's all.

A FOOD ADDITIVE IS KEEPING GARLIC COMPANY as regards efficiency. It is zinc in the form of sucking tablets. They reduce the duration of the cold and the runny nose by around 1/3 and the duration of the cough - by 1/2.

According to the University of Helsinki's study if we start taking them within 24 hours after the first symptoms of the cold, they may turn out to be the only thing we need in order to cope with the illness. In contrast to many other types of additives, zinc is more efficient if we take it in the form of tablets, rather than trying to provide ourselves with it from food. Hemila recommends choosing the largest sucking tablets possible, because this way it dissolves slower and acts for a longer period of time in the area of the rhinopharynx.

WHAT ABOUT CHICKEN SOUP? Its beneficial influence on us, when we are suffering from an annoying virus, is due to its...placebo effect. This is what the psychologist Felicity Bishop from the University of Southampton asserts. It warms us up, makes us feel a bit more comfortable and think that we have done something in combating the virus. And subsequently we are starting to feel that our condition has improved a little. ■

► приемаме в рамките на 24 след първите симптоми на настинката, те могат да се окажат единственото, от което се нуждаем, за да справим с болестта. За разлика от много други видове добавки, цинкът е по-ефективен, ако го приемаме като таблетки, отколкото ако се опитваме да си го набавим от храната. Хемила съветва да избираме възможно най-големите таблетки за смучене, защото така той се разтваря по-бавно и действа по-продължително в областта на носогълтката.

КАКВО ДА КАЖЕМ ЗА ПИЛЕШКАТА СУПА? Нейното благотворно действие върху нас, когато страдаме от досаден вирус, се дължи на... плацебо ефекта ѝ. Това твърди психологът Фелисити Бишоп от Университета в Саутхамптън. Тя ни сгрява, кара ни да се чувстваме малко по-комфортно и да си мислим, че сме направили нещо в борбата с вируса. И в последствие започваме да усещаме, че състоянието ни малко се е подобрило. ■

Spaghetti Kitchen*Bar

София, площад Св. Неделя 3
www.spaghetti-kitchen.bar
 e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
 тел.: 089 304 66 66

Ако трябва да забодем карфица в центъра на София, ще бъде точно тук – на площад Света Неделя 3, при чисто новият Spaghetti Kitchen*Bar. Отпращайки се към парадния вход, виждаме едно съвсем различно място - интериор на няколко нива и съвсем различни зони с много акценти и детайли, живеещи в пълна хармония. Вкусната обиколка на мястото започва с това, с което обикновено свършваме – десерта. На входа ни посреща витрина с авторски десерти, приготвени на място от майстор сладкарите на Spaghetti Kitchen.

Ако си решил да преоткриеш италианската храна, просто се отдай на прясна паста и добре препечена по ръбчетата пица в Morello фурната. Разбира се, Италия не е самотна на Вкусната карта, която стои пред нас. Тръгваме на околосветско пътешествие с японското патешко, норвежка съомга, октопод от Санторини, както и няколко предложения от българската кухня. Зоната с прошуто бара пък е прекрасно място за вино и тапаси. Новаторските коктейли, които се предлагат, са истинско произведение на алкохолното изкуство. Накратко – Spaghetti Kitchen*Bar е мястото, на което можеш да се срещнеш с приятели, да хапнеш хубава храна или да пиеш любимия си коктейл в приятна атмосфера.

SPAGHETTI KITCHEN★BAR

EAT • DRINK • SOCIALIZE

Spaghetti Kitchen*Bar

3, Sveta Nedelya Square, Sofia
www.spaghetti-kitchen.bar
 e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
 phone: +359 89 304 66 66

If we need to put a pin in downtown Sofia, it will be right here – at 3 Sveta Nedelya Square, at the brand new Spaghetti Kitchen*Bar. Heading for the front door, we see a completely different place – interior on several levels and completely different zones with a lot of highlights and details, living in perfect harmony.

The delicious tour of the place begins with what we usually end with – dessert. A window with original desserts, prepared here by Spaghetti Kitchen's pastry chefs, welcomes us at the entrance.

If you've decided to rediscover Italian food, just indulge in fresh pasta and crispy pizza round the edges in the Morello oven. Italy, of course, is not alone on the delicious map we have in front of us. We set off on a round-the-world trip with Japanese duck, Norwegian salmon, Santorini octopus, as well as a few offers from the Bulgarian cuisine. What's more, the prosciutto bar zone is a great

place for vino and tapas. The innovative cocktails they offer are a real work of the alcoholic art.

In a nutshell – Spaghetti Kitchen*Bar is the place where you can meet friends, eat good food or have your favorite cocktail in a pleasant atmosphere.

Spaghetti kitchen

София, ул. 6-и септември №9
Резервации тел.: 0890 5 66666
office@spaghetti-kitchen.com
www.spaghetti-kitchen.com

Spaghetti kitchen

9, 6th of September Str., Sofia, Bulgaria
Reservations: +359 890 5 66666
office@spaghetti-kitchen.com
www.spaghetti-kitchen.com

Няма как да преминете по улица „6-и септември“ и да останете безразлични към вида на този наистина необикновен ресторант. Какво го прави такъв, ще разберете в момента, в който прекрачите прага му. С една-единствена крачка забравяте за работната суматоха на големия град и се пренасяте в един друг свят с вълшебна атмосфера и безброй кулинарни предложения. Тук ще откриете приятна комбинация от съвременен дизайн в обзавеждането, изискано меню с интернационална кухня и отпускателна музика. От месец ноември се открива и отопляема външна градина. Заведението впечатлява и с деликатно лично отношение към клиента и усещане за домашен уют. Всичко това превръща Spaghetti Kitchen в най-модерното и желано място в София.

It is not possible to pass 6th of September Street and to remain indifferent to the appearance of this unusual restaurant. You will understand what makes it so unusual the minute you cross its threshold. Only one step and you forget about the busy turmoil of the city, and move into another reality that has a magic atmosphere and countless culinary propositions. Here you will find a pleasant combination of contemporary interior design, exquisite international cuisine and relaxing music. The restaurant also impresses with its delicate personal attitude towards the customer and the feeling of home comfort. All this makes Spaghetti Kitchen the most modern and desired place in Sofia.

Роби Лакатош - Кралят на циганската цигулка с първи концерт в София!

„Когато Роби Лакатош завъртя своята първа каденца, Земята спря да се върти!“
The Independent

Легендата Роби Лакатош - феноменалният виртуоз, който направи от цигулка пресечна точка на класиката, джаза и чардаша, идва в НДК на 14 декември. Посрещан с овации в най-престижните зали - Концертгебау, Карнеги Хол, Сантори Хол, Операта в Сидни, той е определян от критиката като „Цигуларя с най-бързите пръсти“. Лакатош ще излезе в Зала 1 на НДК със своя колоритен ансамбъл и Оркестъра на Classic FM Radio.

Харизматичен импровизатор, композитор и аранжор, Лакатош превръща всеки свой концерт в свръхемоционално преживяване за публиката. Той неизменно присъства в класациите за най-добрите цигулари в света от последните две десетилетия, като си партнира с имена като Вагим Репин, Максим Венгеров и Найджъл Кенедри.

Лакатош миксира класическата школовка с потомствените корени на своята циганска кръв. Той е седмо поколение правнук на Янош Бихари - Краля на циганската цигулка, от когото, както говори мъвата, Брамс е заел основните мотиви на своите прочути „Унгарски танци“. Сърцето на унгареца тупти и в ритъма на големия джаз - свири със Стефан Грапели, а сър Йехуди Менухин се възхищава от неговите джаз импровизации. Заедно с бенда си има многобройни записи, един от последните - „La Passion“, е на живо пред 5000 души в Операта на Сидни.

Roby Lakatos - The King of Gypsy Violin Plays First Concert in Sofia!

“When Roby Lakatos spun out his first cadenza, the earth stood still!”
The Independent (UK)

Roby Lakatos – the phenomenal virtuoso who makes an intersection of classical, jazz and czardas by his violin, comes to National Palace of Culture in Sofia on December 14.

He's applauded in The Concertgebouw, Carnegie Hall, Suntory Hall, Sydney Opera House and identified by critics as "the fastest-fingered fiddler". Lakatos will perform with his brilliant ensemble and The Classic FM Radio Orchestra. Charismatic improviser, composer and arranger, Lakatos turns each concert in a truly unique experience for the audience. He's constantly on world's best violinists charts for the last two decades.

He is the seventh generation grandson of Janos Bihari - King of Gypsy Violinists, who's introduced Brahms to the themes for his famous Hungarian Dances. The heart of the Hungarian beats in the rhythm of jazz where he's partnered

Stephane Grappelli. Sir Yehudi Menuhin's impressed by his brilliant jazz improvisations. One of Roby's most popular recordings "La Passion" is performed live at Sydney Opera House in front of 5,000 people.

Билети от НДК, Мрежата на Евентим в цялата страна и Eventim.bg.

Tickets available at The National Palace of Culture and Eventim.bg

ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА БАГАЖ ПО ПОЛЕТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР

Всички пътници на „България Ер“ имат право на превоз на безплатен ръчен багаж 10 kg + дамска чанта/лаптоп в салона, а в зависимост от избраната класа и тарифа и на регистриран багаж (в багажника на самолета). Превозът на багаж по редовните линии е съобразен и с някои общи правила и политиката на „България Ер“ които трябва да имате предвид. Авиокомпания „България Ер“ спазва системата **PIECE CONCEPT**, базирана на броя, теглото и размерите на чекирания багаж.

BAGGAGE ALLOWANCE ON BULGARIA AIR FLIGHTS

All passengers of Bulgaria Air are entitled to free carriage of cabin baggage 10 kg + personal item/laptop, as well depending on the chosen class of service and fare to a checked baggage (in the luggage compartment of the airplane). Baggage transportation on regular flights is based on some general rules and the policy of Bulgaria Air, which you should consider. Bulgaria Air baggage policy complies with the **PIECE CONCEPT** system based on the quantity, weight and dimensions of the checked-in baggage.

ТАРИФИ БЕЗ РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен само ръчен багаж, има право да превози в кабината на самолета безплатен багаж, както следва:

ИКОНОМИЧНА КЛАСА

1 брой ръчен багаж до 10 kg и размери 55x40x23 cm (сумарна дължина* до 118 cm) + дамска чанта/лаптоп

ТАКСИ ЗА РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Първи брой регистриран багаж до 23 kg и до 158 cm*:

- Вътрешни полети – 15 евро на посока;
- Международни полети – 20 евро на посока**.

> В случай на по-тежък, по-обемен или допълнителен чекиран багаж, се прилагат стандартните условия на „България Ер“.

> Регистриран багаж може да бъде закупен преди полет на летище или чрез издателя на билета.

> Притежанието на карти CCB Club, карта Visa Platinum от ЦКБ, кобрандирана карта от ЦКБ и „България Ер“, както и златна карта FLY MORE не дава право на безплатен чекиран багаж по тарифа без багаж.

* Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /l+h+w/.

** За пътуване от Лондон – 20.00 GBP, от Цюрих – 20 CHF, от Тел Авив – 20 USD.

ТАРИФИ С РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен регистриран багаж, има право да превози в багажника на самолета безплатен багаж, както следва:

По международни и вътрешни линии:

БИЗНЕС КЛАСА

- 2 броя ръчен багаж с общо тегло до 15 kg (размери до 55x40x23 cm всеки) + 1 дамска чанта/лаптоп;
- 2 броя регистриран багаж до 32 kg и до 158 cm* всеки.

ИКОНОМИЧНА КЛАСА

- 1 брой ръчен багаж до 10 kg и размери 55x40x23 cm (сумарна дължина* до 118 cm) + 1 дамска чанта/лаптоп;
- 1 брой регистриран багаж до 23 kg и до 158 cm*.

Изключения

• ЗЛАТНА КАРТА FLY MORE

• БИЛЕТИ, ЗАПЛАТЕНИ С КАРТА VISA PLATINUM ОТ ЦКБ

• БИЛЕТИ, ЗАПЛАТЕНИ С КОБРАНДИРАНА КАРТА „БЪЛГАРИЯ ЕР И ЦКБ“

• ЧЛЕНОВЕ НА ПРОГРАМАТА CCB CLUB

• МОЛЯЩИ***

2 броя по 23 kg и до 158 cm* всеки, за полети, при които опериращ превозвач е авиокомпания „България Ер“.

• БЕБЕТА ОТ 0-2 ГОДИНИ

В случай че тарифата, по която е издаден билетът на възрастния, придружаващ бебето, позволява 1 брой чекиран багаж до 23 kg, то бебето има право на 1 брой чекиран багаж до 10 kg. Превозът на бебешки колички се извършва безплатно, но те следва задължително да се предават и получават непосредствено при качване/слизване на/от самолета. Авиокомпанията не носи отговорност за щети в резултат на транспортиране по багажните ленти, в случай че количката не е предадена/получена на/от самолета.

* Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /l+h+w/. Пътникът може да превозва и повече от безплатната норма багаж срещу допълнително заплащане. Трети багаж се таксува по максимална за трети свръхбагаж.

** Ако билетите Ви са заплатени в сайта на компанията, както и в случаите на: притежание на златна карта FLY MORE, членство в програмата CCB Club или за билети, заплатени с кобрандирана карта от ЦКБ и „България Ер“ или карта Visa Platinum от ЦКБ, е необходимо да се свържете с нас на тел.: +359 2 4020 400 или на e-mail: callfb@air.bg за преиздаване на билета с право на 2 броя безплатен багаж.

TARIFFS WITHOUT CHECKED BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a tariff that includes only a hand baggage carriage, is allowed to transport in the cabin free baggage allowance as follows:

ECONOMY CLASS

1 piece of hand baggage up to 10 kg and with dimensions 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)* + 1 personal item / laptop bag

FEES FOR CHECKED BAGGAGE CARRIAGE

First piece of checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm*:

- Domestic flights – EUR 15 per direction;
- International flights – EUR 20 per direction**.

> In case of heavier, above volumes or additional piece of checked baggage, the standard conditions of Bulgaria Air apply.

> Checked baggage can be purchased before the flight at the airport or through the issuer of the ticket.

> Possession of CCB Club card, Visa Platinum card from CCB, co-branded card from CCB and Bulgaria Air, and FLY MORE gold card does not entitle free checked baggage on tariff without baggage.

* The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage /l+h+w/.

** For travel from London – 20.00 GBP, from Zurich – 20 CHF, from Tel Aviv – 20 USD.

TARIFFS WITH CHECKED-IN BAGGAGE

Each passenger with a ticket purchased in a tariff that includes checked baggage is allowed to transport in the luggage compartment of the airplane free baggage allowance as follows:

International and Domestic flights

BUSINESS CLASS

- 1 piece of hand baggage up to 10 kg and with dimensions; 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)* + 1 personal item / laptop bag;
- 2 pieces of checked baggage up to 23 kg or 1 piece up to 32 kg, up to 158 cm* each.

ECONOMY CLASS

- 1 piece of hand baggage up to 10 kg and with dimensions 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)* + 1 personal item / laptop bag;
- 1 piece of checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm*.

Exceptions

• GOLD CARD FLY MORE

• TICKETS PAID WITH VISA PLATINUM CARD BY CCBANK

• TICKETS PAID WITH CO-BRANDED CARD BULGARIA AIR / CCBANK

• MEMBERS OF THE CCB CLUB PROGRAM

• SEAMEN***

2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each* for flights operated by Bulgaria Air.

• INFANTS 0-2 YEARS OF AGE

If the fare of the ticket of the adult who is accompanying the baby allows 1 piece checked baggage up to 23 kg, the baby is entitled to 1 piece checked baggage up to 10 kg. Transportation of baby carriages is free of charge, but it is mandatory to hand them over / to receive them immediately before embarkation / disembarkation of the aircraft. The aviation company shall not be responsible for damages resulting from transportation on baggage belts, in case the carriage has not been handed over / received at the aircraft.

* The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage /l+h+w/. The passenger may carry more than the free of charge baggage allowance for an additional fee. Third piece is charged as third excess baggage.

*** If your tickets are paid in the company's website, as well as in the cases of: possession of gold card FLY MORE, membership in CCB Club, or tickets paid with co-branded card from CCB and Bulgaria Air or Visa Platinum card from CCB you need to contact us by phone +359 2 4020 400 or e-mail callfb@air.bg to reissue the ticket entitled to free 2 pieces of luggage.

Притежанието на карти CCB Club, Visa Platinum от ЦКБ, кобрандирана карта от ЦКБ и „България Ер“, както и златна карта FLY MORE не дава право на безплатен допълнителен чекиран багаж по тарифа без багаж.

*** За да се възползвате от условията ни за превоз на моряци, е необходимо билетът да бъде издаден в по-специална морска тарифа. За повече информация и резервация можете да се обърнете към Центъра за обслужване на клиенти на тел.: +359 2 4020 400 или на e-mail callfb@air.bg, бюрата на авиокомпанията в страната и чужбина, както и чрез агентската мрежа.

ПЪТНИКЪТ МОЖЕ ДА ПРЕВОЗВА И ПОВЕЧЕ ОТ БЕЗПЛАТНАТА НОРМА БАГАЖ СРЕЩУ ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАПЛАЩАНЕ *

Такси за свръхбагаж МЕЖДУНАРОДНИ ЛИНИИ

За тегло на багажа между 23 kg и 32 kg * – 50 евро;
За големина на багажа между 158 cm и 203 cm – 70 евро;
Допълнителна бройка – втори багаж до 23 kg до и 158 cm – 50 евро;
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 kg до и 158 cm – 100 евро.

ВЪТРЕШНИ ЛИНИИ

За тегло на багажа между 23 kg и 32 kg * – 20 евро;
За големина на багажа между 158 cm и 203 cm – 30 евро;
Допълнителна бройка – втори багаж до 23 kg до и 158 cm – 20 евро;
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 kg до и 158 cm – 50 евро;
*Багаж с тегло над 32 kg може да се превозва само като карго.

Специални категории багаж СПОРТНА ЕКИПИРОВКА

Превозът на спортна екипировка не влиза в нормата на безплатния чекиран багаж. Таксува се 50 евро в посока, като допълнително парче чекиран багаж. Максимални размери до 23 kg и до 203 cm сумарна дължина.

Изключение: За всички директни полети, оперирани от „България Ер“:
• Безплатен превоз на един чифт ски/сноуборд екипировка

ВЕЛОСИПЕДИ

Приемат се за превоз в специална опаковка (картон или специален калъф). Максимални размери на опаковката 160 x 90 x 25 cm. Изисква се предварително потвърждение на услугата в резервацията.
Международни линии: 70 евро в посока. **Вътрешни линии:** 30 евро в посока.

ОРЪЖИЕ

Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси се извършва съгласно изискванията на Международната асоциация за въздушен транспорт /IATA/. Не се потвърждава на codeshare полетите на „България Ер“. Превозът на огнестрелни оръжия не може да бъде потвърден в случаите, когато авиокомпания „България Ер“ е партньор по полет. Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси, различни от спортно оръжие и боеприпаси, е забранен. В някои случаи превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси за ловни и спортни цели може да бъде разрешен. Пътникът трябва да се свърже с „България Ер“ и да предостави информация за вида на оръжието, серийния му номер и припасите, които се внасят в резервационната система. Всички огнестрелни оръжия и боеприпаси се приемат само като багаж за транспортиране в багажниците на самолета и в никакъв случай в салона с пътниците. Трябва да са разделно и подходящо опаковани, като теглото на мунициите не бива да надвишава 5 kg. Пътникът трябва да има всички документи, изисквани от закона и подзаконовите актове, приложими за превоз за съответната държава. „България Ер“ си запазва правото да откаже превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси.

- Ловни пушки и патрони – комплект до 15 kg: такса 50 евро в посока;
 - Ловни пушки и патрони – при общо тегло над 15 kg: такса 70 евро в посока;
 - Късо огнестрелно оръжие (пистолет): такса 20 евро в посока.
- Ловната пушка и патроните се считат за едно парче регистриран багаж и се таксуват с еднократна такса за обслужване. Този вид багаж не се включва в безплатната норма и таксата се прилага независимо от това дали пътникът има друг чекиран багаж.

ДОМАШНИ ЛЮБИМЦИ В ПЪТНИЧЕСКАТА КАБИНА /PETC/

- Максимално тегло на животното и клетката – до 8 kg*;
- Максимални размери на клетката – 48 x 35 x 22 cm;
- Не се включва в безплатната норма багаж и се заплаща такса от 50 евро в посока.

ДОМАШНИ ЛЮБИМЦИ В БАГАЖНИКА /AVIH/

- Без ограничение в теглото на животното;
 - Максимални размери на клетката – 110 x 65 x 70 cm;
 - Не се включва в безплатната норма багаж, заплаща се такса:
- при тегло на животното и контейнера до 32 kg - 80 евро в посока
- при тегло на животното и контейнера над 32 kg - 120 евро в посока**

Важни уточнения за превоза на домашни любимци:

- Превозът на домашни любимци задължително подлежи на потвърждение от Авиокомпанията. За потвърждение е необходимо да се свържете с Центъра ни за обслужване на клиенти на телефон: +359 2 402 0400 или по e-mail callfb@air.bg;
- Приемат се за превоз само кучета и котки;
- „България Ер“ не приема за превоз животни до и от Великобритания;
- Бойните и опасни породи се приемат за превоз само като карго (напр. Американски питбул териер, Стафордширски бултериер, Американски стафордширски териер, Бултериер, Американски булдог, Дого Аржентино, Кангал (Анатолийска овчарка), Кавказка овчарка, Ротвайлер, Родезийски риджбек, Доберман, Кане Корсо и др.).

*за полети FB1431/1432 до и от Париж, където опериращ превозвач е Air France, максималното тегло за превоз на PETC е 6 kg.

** Животни с тегло с контейнера над 32 kg не се приемат за превоз до/от Брюксел.

* За смесени превози с участието на „България Ер“ и други партньорски авиокомпани в маршрута могат да бъдат прилагани други условия за багаж

Possession of card CCB Club, Visa Platinum CCB, co-branded card from CCB and Bulgaria Air, and Gold Card FLY MORE does not entitle the additional free checked baggage on tariff without luggage.

*** In order to take advantage of our conditions for the transportation of seamen, the ticket must be issued at a special seaman fare. For more information and reservations, please contact the Customer Service Center at +359 2 4020 400 or e-mail callfb@air.bg, any of the Bulgaria Air offices or through the travel agent network.

THE PASSENGER MAY CARRY MORE THAN THE FREE BAGGAGE ALLOWANCE AT ADDITIONAL COST *

Excess baggage fees

INTERNATIONAL FLIGHTS

Baggage weight between 23 kg and 32 kg* – EUR 50;
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm – EUR 70;
Extra piece – second bag up to 23 kg x 158 cm – EUR 50;
Extra piece – third bag up to 23 kg x 158 cm – EUR 100.

DOMESTIC FLIGHTS

Baggage weight between 23 kg and 32 kg* – EUR 20;
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm – EUR 30;
Extra piece – second bag up to 23 kg up to 158 cm – EUR 20;
Extra piece – third bag up to 23 kg up to 158 cm – EUR 50;
* Baggage with weight over 32 kg may only be carried as cargo.

Special categories of baggage

SPORT EQUIPMENT

Transportation of sport equipment is not included in the quota of checked baggage. It is charged as an extra piece of checked baggage – EUR 50 in direction.

The equipment must be of maximum weight and total dimensions 23 kg and 203 cm.

Exception: for all flights operated by Bulgaria Air:

- Free carriage of 1 piece of ski / snowboard equipment.

BICYCLES

Accepted for carriage in special packaging (cardboard or a special case). Maximum size of package 160 x 90 x 25 cm. This service requires pre-confirmation in the reservation.
International flights: EUR 70 per direction. **Domestic flights:** EUR 30 per direction.

FIREARMS

Carriage of firearms and ammunition is carried out according to the requirements of the International Air Transport Association /IATA/. It is not confirmed on codeshare flights of Bulgaria Air. Carriage of firearms and ammunition other than sport weapons and ammunition is prohibited. In some cases, carriage of firearms and ammunition for hunting and sporting purposes may be permitted. The passenger should contact Bulgaria Air and provide information on the type of weapon, its serial number and the ammunition, which will be entered into the reservation system. All firearms and ammunition will be accepted only as baggage and must be transported in the luggage compartment of the airplane and under no circumstances in the passenger cabin. They must be suitably packed separately and the weight of the ammunition should not exceed 5 kg. The passenger should have all documents required by law and regulations applicable to carriage for the particular state. Bulgaria Air reserves the right to deny carriage of firearms and ammunition.

- Hunting rifles and cartridges – total weight up to 15 kg: fee EUR 50 per direction;
 - Hunting rifles and cartridges – total weight over 15 kg: fee EUR 70 per direction;
 - Short-barrel firearms (pistol): fee EUR 20 per direction.
- Hunting rifles and cartridges are regarded as one piece of registered baggage and are charged with one-time fee for service. This type of baggage is not included in the free allowance and the fee is applied regardless of whether the passenger has other checked-in baggage.

PETS IN THE PASSENGER CABIN /PETC/

- Maximum weight of the animal and the cage – up to 8 kg*;
- Maximum dimensions of the cage – 48 x 35 x 22 cm;
- The pet is not included in the free baggage allowance, and a fee of EUR 50 per direction applies.

PETS IN THE HOLD /AVIH/

- No limitation in the weight of the animal;
 - Maximum dimensions of the container – 110 x 65 x 70 cm;
 - The pet is not included in the free baggage allowance, and the following fees apply:
- At the weight of the animal and container up to 32 kg – EUR 80 per direction;
- At the weight of the animal and container over 32 kg – EUR 120 per direction.

Important information for live animal transportation:

- Pets transportation (both PETC and AVIH) is a subject to compulsory confirmation from the Airline. For confirmation please contact our Customer Service Centre at +359 2 402 0400 or by e-mail: callfb@air.bg;
- Only dogs and cats are accepted for transport;
- Bulgaria Air does not accept animals to and from Great Britain;
- Fighting and dangerous breeds are accepted for carriage only as cargo (example: American Pit Bull Terrier, American Staffordshire Terrier, Staffordshire Bull Terrier, Bull Terrier, American Bulldog, Dogo Argentino, Karabash (Kangal), Anatolian Shepherd Dog, Caucasian Ovcharka (Caucasian Shepherd Dog), Rottweiler, Rhodesian Ridgeback, Doberman, Cane Corso, etc.).

* For flights FB1431/1432 to and from Paris where operating carrier is Air France, the maximum weight of PETC is 6 kg.

** Animals weighing over 32 kg together with the container are not accepted for carriage to / from Brussels.

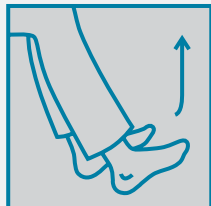
* For partner flights involving Bulgaria Air and other partner airlines, other luggage conditions may apply.

ГОТОВИ ЗА ПОЛЕТ

Предлагаме ви няколко полезни съвета за това как да се чувствате добре по време на полета и след него. Изпълнявайте упражненията бавно и дишайте равномерно.

FIT TO FLY

These handy exercises enable you to stay in top form – both during and after the flight. Perform each move with steady, even breathing.

ХОДИЛА

10 пъти

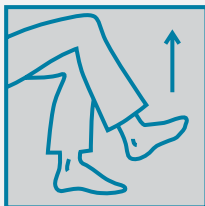
Поставете петите на пода и повдигнете нагоре пръстите на краката. После опрете пода с пръсти и повдигнете петите.

ГЛЕЗЕНИ

15 пъти

Правете кръгови движения първо с единия крак, а после с другия.

КОЛЕНЕ

30 пъти

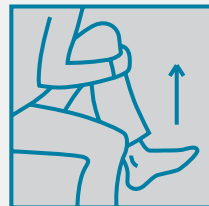
Повдигнете единия крак, докато не усетите напрежение в бедрото.

РАМЕНЕ

5 пъти

Поставете ръцете на бедрата и започнете да описвате кръгови движения с раменете.

КРАКА

10 пъти

Наведете се леко напред. Обгърнете с ръце коленете и ги повдигнете на нивото на гърдите. Задръжте така 15 секунди.

ГРЪБ И РЪЦЕ

15 пъти

Поставете и двете стъпала на пода и стегнете корема. Навеждайте се напред, докато ръцете Ви не опрат пръстите на краката.

FEET

10 times

Placing your heels on the floor, stretch your toes upwards. Then, keeping your toes on the floor, raise your heels upwards.

ANKLES

15 times

Rotate your foot – first in one direction and then the other.

KNEES

30 times

Raise your legs, tensing the muscles in your thighs.

SHOULDERS

5 times

With your hands on your thighs, rotate your shoulders in a circular motion.

LEGS

10 times

Bend forward slightly. Wrap your hands around one knee and raise it to your chest. Hold for 15 seconds. Repeat with the other knee.

BACK AND ARMS

15 times

Place both feet flat to the floor and hold your stomach in. Bend forward, moving your hands down your legs.

ДА СЕ ЛЕТИ НЕ Е СТРАШНО

Статистиката сочи, че летенето със самолет е далеч по-безопасно от много други дейности. Екипажът на Вашия самолет е висококвалифициран и с богат опит. Самолетите на „България Ер“ са с безупречна поддръжка и могат да устоят на всякаква турбуленция.

Опитайте да се отпуснете – вдишвайте дълбоко през носа и задръжте въздуха няколко секунди, преди да го издишате.

RELAX!

Statistics show that flying is much safer than many situations in daily lives. The crew in control of the plane is highly trained and experienced. Bulgaria Air aircrafts are thoroughly maintained and designed to withstand various forms of turbulence

Try to relax – breathe in deeply through your nose, hold for three seconds before exhaling slowly.

ПО ВРЕМЕ НА ПОЛЕТ

Усещате болка в ушите? Запушете носа, затворете устата и започнете да преглъщате или да се опитвате да изкарате въздуха, без да отваряте уста. Дъвченето на дъвка също помага.

Стимулирайте кръвообращението си, като се разходите по пътеката в самолета. Избягвайте да седите с кръстосани крака, защото това може да ограничи кръвообращението. Може да се почувствате по-удобно, ако свалите обувките. Пийте повече вода и по-малко алкохол, чай или кафе.

DURING THE FLIGHT

Ear pain? Pinch your nose shut, close your mouth and swallow or blow out against your closed mouth. Alternatively, chew some gum.

Stimulate your circulation by walking around the cabin and stretching. Avoid sitting with your legs crossed as this restricts circulation. Removing your shoes may provide you with more comfort. Drink plenty of water and not too much alcohol, tea or coffee.

КАК ДА СЕ ПРИСПОСОБИМ ПО-БЪРЗО КЪМ ЧАСОВИТЕ РАЗЛИКИ

Опитайте се да настроите биологичния си часовник към времевата зона на бъдещата Ви дестинация, като вечерта преди полета си легнете един час по-рано или по-късно.

Не прекалявайте с тежката храна и не пийте твърде много алкохол или кафе вечерта преди полета. Яжте богати на протеин храна в подходящи за новата часова зона отрязъци от нощието.

Когато пристигнете на избраната от Вас дестинация, направете си кратка разходка. Прекарайте поне 30 минути на дневна светлина.

REDUCING JETLAG

Begin adjusting your body clock to the time zone of your destination the night before departure by going to bed earlier or later.

Don't consume too much food the night before you leave, or drink too much coffee or alcohol. Eat protein-rich meals at times that are normal for your new time zone.

At your destination, take light exercise – such as a walk. Spend at least 30 minutes in daylight.

УДОБСТВО И БЕЗОПАСНОСТ ВЪВ ВЪЗДУХА

„България Ер“ Ви желае безопасен и удобен полет. Висококвалифицираните ни летци, стюардеси и стюарди са обучени да осигурят безопасността Ви. Ето някои основни моменти от безопасността, с които може да се запознаете, докато почивате и се наслаждавате на полета с „България Ер“.

ВАШЕТО ЗДРАВЕ

Ако имате притеснения за здравето си, свързани с пътуването, и особено ако страдате от дихателни или сърдечно-съдови заболявания, посетете лекаря си преди заминаване. Аптеките могат да Ви предложат лекар- ства без рецепта, но нашият съвет е винаги да се консултирате с лекар кои са най-подходящи за Вас

ВАШИЯТ БАГАЖ

Избягвайте тежкия ръчен багаж. Носенето му може да претовари организма Ви. Да седнеш в креслото уморен и изтощен, означава да започнеш пътуването си зле. В ръчния багаж носете само основното, което ще Ви трябва по време на полета.

СРОКЪТ ЗА ЯВЯВАНЕ НА ЛЕТИЩЕТО

Опитайте се да пристигнете на летището рано. Оставете си достатъчно време за формалности, пазаруване и отвеждане към самолета. Времето за регистриране на пътниците е различно на различните летища и може да варира според дестинацията. Добре е да се информирате предварително за часа, в който трябва да сте на летището.

ВАШАТА СИГУРНОСТ

Запознайте се с изискванията за сигурност и ги спазвайте. Не се съгласявайте да пренасяте чужд багаж. Не оставяйте багажа си без надзор. Слагайте ножове, ножици и остри предмети в куфара, който предавате за транспортиране в багажника на самолета. Ако са в ръчния Ви багаж, летищните служби за сигурност ще Ви забранят да ги качите в самолета.

ВАШИЯТ РЪЧЕН БАГАЖ

Сложете тежките предмети под седалката пред Вас, а леките – в багажните отделения над седалките. Не блокирайте с багаж пътя към аварийните изходи и пътеките между креслата. Отваряйте багажниците над седалките внимателно – ако съдържанието им е разместено по време на полета, при отваряне от тях може да паднат предмети.

ПУШЕНЕТО

Пушенето в самолета е опасно. Забранено е на всички полети на „България Ер“. На кабинния екипаж е наредено да следи за изпълнението на забраната. Не пушете в тоалетните, които са оборудвани с датчици за дим.

УПЪТВАНИЯТА ЗА БЕЗОПАСНОСТ

Преди заминаване и пристигане кабинният състав на „България Ер“ ще Ви запознае с правилата за безопасност в самолета. Упътването включва сведения за предпазните колани, кислородните маски, изходите, аварийното напускане на самолета, спасителните жилетки. Молим за Вашето внимание по време на демонстрацията. Разгледайте инструкцията за безопасност в самолета, която е в джоба на седалката пред Вас.

КАБИНЕН ЕКИПАЖ

Кабинният екипаж на „България Ер“ се грижи да Ви обслужва отлично и да осигурява безопасността по всяко време. Не се притеснявайте да повикате стюардесите и стюардите, като използвате разположения над креслото Ви бутон, да споделяте коментарите си с тях и да ги уведомявате за потребностите си.

ПРИ ПРИСТИГАНЕ

Пазете багажите си купони, за да намерите лесно багажа си. Отделете малко време, за да се аклиматизирате след пристигането си.

YOUR COMFORT AND SAFETY IN THE AIR

Bulgaria Air wishes you a safe and comfortable journey. Our highly trained flight deck and cabin crews are here to take care of your safety. While relaxing and enjoying Bulgaria Air's inflight service, you may consider the basic points that follow.

YOUR HEALTH

If you have any medical concerns about making a journey, or if you suffer from a respiratory or heart condition, see your doctor before traveling. There are over-the-counter medicines available, but we recommended always to consult a doctor to determine which are suitable for you.

YOUR LUGGAGE

Try to travel light. Carrying heavy bags can cause considerable stress you may not be used to. Arriving at your sit exhausted and perspiring is not a good start to your journey. In your hand luggage, carry only essential items which you will genuinely need during the flight.

YOUR CHECK IN DEADLINE

Arrive early at the airport. Give yourself plenty of time to check-in, shop and board. Check-in times vary from airport to airport and from destination to destination. Please, inform yourself well in advance to avoid delays/cancellations.

YOUR SECURITY

Do read and follow the security requirements. Do not agree to carry other people's items with you. Never leave your luggage unattended. Store personal knives, scissors and other sharp objects safely inside your suitcase or hold luggage. If you do not, airport security staff will stop you taking them aboard in your cabin luggage.

YOUR HAND LUGGAGE

Please store heavy items underneath the seat in front of you. Stow lighter items in the overhead luggage racks. Please ensure you do not block access to the emergency exits, and do not block the aisle. Please open the overhead lockers with caution: items there may have become disturbed and may fall onto the seats below.

SMOKING

Smoking onboard is dangerous. All Bulgaria Air flights are non-smoking and cabin crew are under strict instructions to monitor observance. Please do not smoke in the lavatories; they are equipped with smoke sensors.

THE SAFETY BRIEFING

Before departure and on approach, Bulgaria Air cabin crew will demonstrate the rules of safety on board our aircraft. The briefing includes information on your seatbelt, how to use your oxygen mask, how to locate exits, how to leave the aircraft in an emergency, and how to use your lifejacket. Please spare a moment to watch their demonstration. Please also consult the illustrated Safety on Board leaflet in the seat pocket in front of you.

YOUR CABIN CREW

The Bulgaria Air flight attendants are on board to provide you with top class inflight service and ensure your safety at all times. Please do not hesitate to use the overhead attendant call button and share comments or request service from your flight attendant.

AT THE DESTINATION AIRPORT

Have your luggage identification tags ready to help you find your luggage. Give yourself some time for initial acclimatisation with the weather and environment of your destination.

От 6 ноември 2006 г. в Европейския съюз са в сила нови мерки за сигурност, които ограничават количеството течности в ръчния багаж. Те трябва да са в самостоятелни опаковки до 100 мл всяка и общо до 1 л, поставени в самозапечатващ се прозрачен плик, който подлежи на проверка от служителите по сигурността. Ограниченията се отнасят за следните течности: вода, напитки, супи, сиропи, кремове, кремовете, лосиони, гелове, парфюми, дезодоранти, спрейове, паста за зъби, лъна за бръснене и не включват медикаменти и бебешки храни за ползване по време на пътуването, но те подлежат на проверка.

Списъкът посочва някои от забранените за пренос предмети, без да бъде изчерпателен. Моля, консултирайте се с летищния персонал за по-пълна информация.

Уважаеми пътници,

В съответствие с директива на Европейската комисия 68/2004 от 15 януари 2004 г., в охраняемите зони на летищата и в ръчния багаж не бива да се слагат предмети, с които е възможно или изглежда да възможност да се причини нараняване. Сред забранените предмети са:

всякакви видове огнестрелно оръжие / катапулти и харпуни / имитации на огнестрелно оръжие, в това число детски играчки /оръжейни части, с изключение на уреди за телескопично вихждане / пожарогасители / електрошокови уреди / брагви, секири, сатъри, томахаки / лъкове, къси копия / всякакви заострени метални предмети, които могат да послужат за нараняване / ножове, независимо от предназначението им /саби, мечове / бръсначи, скалпели / ножици, с режеща част, по-дълга от 6 см / бормашини, отвертки, клещи, чукове / кнки за лед / всички видове спортни стикове, бухалки, щетки и тоязи / всички видове оборудване за бойни спортове / амуниции, гранати, мини, военни експлозиви / детонатори / газ и газови контейнери / всякакви пиротехнически средства / хлор, парализиращи спрейове, съзотворен газ / терпентин, разредител и аерозолна боя / напитки с над 70% съдържание на алкохол.

From November 6, 2006 the European Union adopted new security rules that restrict the amount of liquids you can take through security checkpoints, in addition to other prohibited articles. These liquids must be in individual containers with a maximum capacity of 100 ml each, packed in one transparent, resealable plastic bag (with a capacity of no more than one litre). The restrictions apply to liquids such as water, drinks, soups, syrups, make-up, creams, lotions, gels, perfumes, deodorants, sprays, tooth paste and shaving foam. Liquid foods for babies and any medication a passenger may need during a flight are exempt from the above restrictions but must be presented at security checkpoints.

This is not an exhaustive list. If in doubt, please, consult the airport staff who will be happy to provide you with more detailed information.

Dear passengers,

In keeping with European Commission Regulation № 68/2004 of 15 January 2004, any object capable, or appearing capable of causing injury should not be carried into the security restricted areas of the airports and into the aircraft's cabins. These include, but are not limited to:

all types of firearms / catapults and harpoons / replica or imitation firearms, toy guns /component parts of firearms (excluding telescopic sighting devices) / fire extinguishers / stun or shocking devices / axes, hatchets, meat cleavers; machetes / arrows and darts / any type of sharpened metal objects, which could cause injury / all types of knives / sabers, swords / open razors and blades, scalpels / scissors with blades more than 6 cm in length / drills, screwdrivers, crowbars, hammers / ice skates / any type of sport bats, clubs, / sticks or paddles / any martial arts equipment / ammunition, grenades, mines, explosives and explosive devices / detonators / gas and gas containers / any pyrotechnics / chlorine, disabling or incapacitating sprays, tear gas / turpentine and paint thinner, aerosol spray paint / alcoholic beverages exceeding 70% by volume.

ДОМАШНИ ЛЮБИМЦИ
FLYING WITH PETS

Защото знаем, че те са част от Вашето семейство – възползвайте се от услугата ни за превоз на домашни любимци!

При превоза на домашни любимци в пътническата кабина /PETC/ максималното допустимо тегло на животното и клетката е 8 kg,

а размерите на клетката 48 x 35 x 22 cm. За услугата се заплаща такса от 50 евро в посока.

При превоз на домашни любимци в багажното отделение /AVIH/ няма ограничение в теглото на животното, а максималните размери на клетката са 110 x 65 x 70 cm. При общо тегло до 32 kg се заплаща такса 80 евро, а над 32 kg – 120 евро в посока.

Превозът на домашни любимци задължително подлежи на потвърждение от Авиокомпанията.

Могат да бъдат превозвани само кучета и котки, като единствено до и от Великобритания не се предлага услугата превоз на животни.

Бойните и опасни породи се приемат за превоз само като карго.

Because we know they are part of your family – take advantage of our service for animal transportation!

When transporting pets in the passenger cabin /PETC/ there are no limitations in the weight of the animal. The maximum dimensions of the container are 110 x 65 x 70 cm.

At the weight of the animal and container up to 32 kg, a fee of EUR 80 per direction applies, if the weight is over 32 kg – EUR 120 per direction applies.

Pets' transportation is a subject to compulsory confirmation from the Airline.

Only dogs and cats are accepted for transport. Animal transportation to and from Great Britain is not allowed.

The fighting and dangerous breeds are accepted for carriage only as cargo.

UPGRADE TO BUSINESS CLASS
UPGRADE DO BIZNES KLASA

Upgrade до бизнес класа, за да е перфектно

„България Ер“ Ви дава възможност да повишите комфорта на своето пътуване благодарение на услугата Upgrade до бизнес класа.

Upgrade може да бъде закупен от 24 часа до 40 минути преди излитане, при наличие на свободни места. Освен удобство и комфорт, услугата Ви носи още редица предимства

като приоритетни чекиране и качване в самолета, допълнителен багаж, достъп до бизнес салоните на летищата и бизнес класа кетъринг. Ако сте член на програма FLY MORE, печелите и повече точки.

Важно е да се отбележи, че при полет с прекачване трябва да се спазва разрешението за превоз на багаж и на другия превозвач. Съветваме Ви да заявите UPGRADE минимум 2 часа преди излитане на полета от София, за да се насладите и на кетъринга като част от

всичките предимства. Таксата за услугата Upgrade е 50 евро* в посока по вътрешни линии и 100 евро* в посока по международни линии.

Можете да закупите Upgrade чрез Центъра за обслужване на клиенти на тел.: +(359) 2 40 20 400 или по e-mail на callfb@air.bg, както и в офисите на „България Ер“, чрез издателя на билета или на летището преди полет.

*За отсечката Лондон – София таксата е 100 паунда.

Upgrade to business class to be perfect

Bulgaria Air gives you the opportunity to increase the comfort of your trip with the Upgrade to the business class service.

The Upgrade may be purchased from 24 hours to 40 minutes before scheduled departure in case of availability.

By choosing it you get not only comfort and convenience, but also

priority check-in and boarding in the airplane, additional baggage, access to airport business lounges and business class catering. If you are a member of our frequent flyer program FLY MORE, you earn more points as well.

Please note that in case of a connecting flight, the luggage permit of the other carrier must be checked and observed with.

We also advise you to request UPGRADE at least 2 hours before the departure from Sofia in order

to enjoy catering as part of all the benefits of the service. The Upgrade fee is EUR 50 in direction for domestic flights and EUR 100 in direction for all international flights.

Upgrade can be purchased at our Customer Service Center: +(359) 2 40 20 400 or via e-mail: callfb@air.bg, and also in the Bulgaria Air offices, through the ticket issuer or at the airport before the flight.

SKY SHOP
SKY SHOP

Удоволствието да пазаруваш във въздуха

Спестете време и разнообразете пътуването си. Само на борда на нашите самолети ще откриете любимите си аромати, модни артикули, както и специални подаръци за своите близки,

а за колекционерите предлагаме и специални брандуирани артикули.

Sky Shop Ви предлага и една наистина ексклузивна услуга: можете да направите поръчка на даден артикул предварително, за да сте сигурни, че той ще бъде

доставен на борда и запазен единствено за Вас! За целта направете своята заявка online на сайта ни www.air.bg или на e-mail: dutyfree@air.bg. Услугата не изисква предварително заплащане и е безплатна, като е желателно поръчката да бъде направена до 24 часа преди полета.

The pleasure of shopping in the air

Save time and diversify your trip. Only on board of our aircrafts you will find your favourite fragrances, fashion items and special gifts for your beloved ones from world-famous brands.

For collectors we also offer special branded items.

Sky Shop also offers you an exclusive service: you can order an item in advance to make sure it will be delivered on board and reserved only for you! Just order it online at www.air.bg or via e-mail

at dutyfree@air.bg. The service does not require a prepayment and is free of charge. It is preferable to make the order up to 24 hours before the flight.

ПОВЕЧЕ КОМФОРТ
MORE COMFORT

Добавете повече удобство към Вашето пътуване!

Как? Като запазите своето място с допълнително пространство и повече комфорт – срещу такса от **20 евро** на посока*.

Можете да заявите и заплатите своето предпочитано място чрез Центъра за обслужване на клиенти на тел.:

+(359) 2 40 20 400 или по e-mail на callfb@air.bg, както и в офисите на „България Ер“, чрез издателя на билета и на летището преди полета. Съветваме Ви да заявите услугата предварително, за да си гарантирате налично място и да спестите време на летището.

Следва да се има предвид, че има пътници, които не могат да бъдат настанявани на аварийни изходи (някои от местата с повече

пространство се намират до тях), например хора с физически, психически и слухови увреждания, възрастни хора, деца и бебета (със или без придружител) и пътници с наднормено тегло.

*** За Тел Авив таксата е 20 щатски долара в посока, за Лондон – 20 паунда, за Цюрих – 20 швейцарски франка.**

Travel even more comfortable

Bulgaria Air gives you the opportunity to guarantee more in-flight comfort!

How? Just book your seat with extra leg space and more comfort – for a fee of **EUR 20** per direction*.

You can request and prepay your preferred seat by contacting our Customer Service Center at

+(359) 2 40 20 400 or via e-mail: callfb@air.bg, as well as in the Bulgaria Air's offices, through the ticket issuer and at the airport prior the flight. We recommend you to request the service in advance to make sure we have an available seat for you and to save time at the airport.

It should be considered that here are passengers who cannot be seated in an emergency exit row (some of the seats with extra leg space are situated next to these

exits) such as people with physical, mental and hearing impairments and limitations, elderly people, children and babies (including unaccompanied minors (UMNR) and overweight passengers.

*** For Tel Aviv the fee is USD 20 per direction, for London – GBP 20, for Zurich – CHF 20.**

ПРЕВОЗ НА НЕПРИБРУЖЕНО ДЕТЕ
UNACCOMPANIED MINOR

Пътуване на деца без придружител

Доверете се на услугата на „България Ер“ за превоз на непридружени деца и бъдете спокойни за своето дете по време на полет!

• За деца на възраст между 3 и 5 г. осигуряваме ескорт – стюард, който да посрещне детето от изпращача на отправното летище, да го придружи по време на всички летищни процедури до качване в самолета, да се погрижи лично за спокойното му пътуване и да го предаде на посрещача при пристигане. За детето се заплаща пълната тарифа без детско намаление, плюс 50%

от еднопосочната тарифа в М класа и двупосочни летищни такси за стюарда-придружител.

• За деца между 5 и 11 г. се осигурява служител, който да посрещне детето от изпращача на отправното летище, както и такъв, който да го предаде на посрещача при пристигане. За детето се заплаща пълната тарифа без детско намаление, плюс UM такса в размер на 40 евро на отсечка за международни полети и 20 евро за вътрешни полети. За София – Лондон таксата е 50 евро, а за Лондон – София е 50 паунда.

• По желание на родителите, деца от 12 до 18 г. могат също да се възползват от услугата

срещу заплащане на UM таксата. На тях се предоставя същата услуга като за деца между 5 и 11 г. За да се възползват от услугата, е необходимо да отправят запитването си поне 2 седмици преди полета на callfb@air.bg.

Детето Ви задължително трябва да носи със себе си валиден паспорт.

Една стюардеса може да придружава две деца от едно семейство – братя и сестри, които пътуват заедно. За тях се заплаща една UM такса.

Unaccompanied minors flying

Trust the Bulgaria Air service for unaccompanied minors and let them flying without any worries!

• For children between 3 and 5 years old we provide an escort – flight attendant who will pick up the child from the person who is escorting him/her at the departure airport, will be next to the child during all airport procedures until boarding the plane, personally take care of the child's safe journey during the flight and will hand him/her over to the welcoming person at the arrival airport. The full ticket fare is payable for the child (without a child's discount), plus 50% of

the one-way fare in the M class and two-way airport taxes for the escort flight attendant.

• For children between 5 and 11 years old a staff member is provided to welcome the child from the escorting person at the departure airport, as well as a person to hand him over to the welcoming person at the arrival airport. The full ticket fare is payable for the child (without a child's discount), plus a UM fee of EUR 40 in direction for international flights and EUR 20 in direction for domestic flights. For Sofia – London the fee is EUR 50 and for London – Sofia is GBP 50.

• Per parents request, children between 12 and 18 years old could also take advantage of

the service, against payment of the UM fee. They are provided the same service as for children between 5 and 11 years of age.

In order to take advantage of the service, you should make your inquiry at least two weeks prior the flight at callfb@air.bg

Your child must carry a valid passport with him/her. One flight attendant can accompany two children from the same family – brothers and sisters who travel together. For them is paid a single UM fee.

THE FACE OF

Bulgaria Air

National Carrier **www.air.bg**

Airbus A320-214

**Airbus A319-112
Airbus A319-111**

Boeing 737-300

Embraer 190-100

CODESHARE PARTNERS

Co-operative and marketing abetments with other airlines are an integral part of Bulgaria Air operating policy. Code sharing agreements enable travelers to take advantage of a greatly enhanced spectrum of global destinations with the minimum of procedural inconvenience.

SOFIA – MOSCOW

Both airlines operate codeshare flights between Bulgaria and Russia.

VARNA/BOURGAS – MOSCOW
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – PARIS

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – ROME

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – MILAN

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – MADRID, MADRID – LAS PALMAS,
MADRID – TENERIFE

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – AMSTERDAM

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – BUCHAREST

Jointly operated services using Tarom aircraft and crew.

SOFIA – PRAGUE, PRAGUE – BUDAPEST

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – BELGRADE

Jointly operated services using Air Serbia aircraft and crew.

SOFIA – ATHENS

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – VARNA, SOFIA – BURGAS, SOFIA – LARNACA
Jointly operated services using Bulgaria air aircraft and crew.

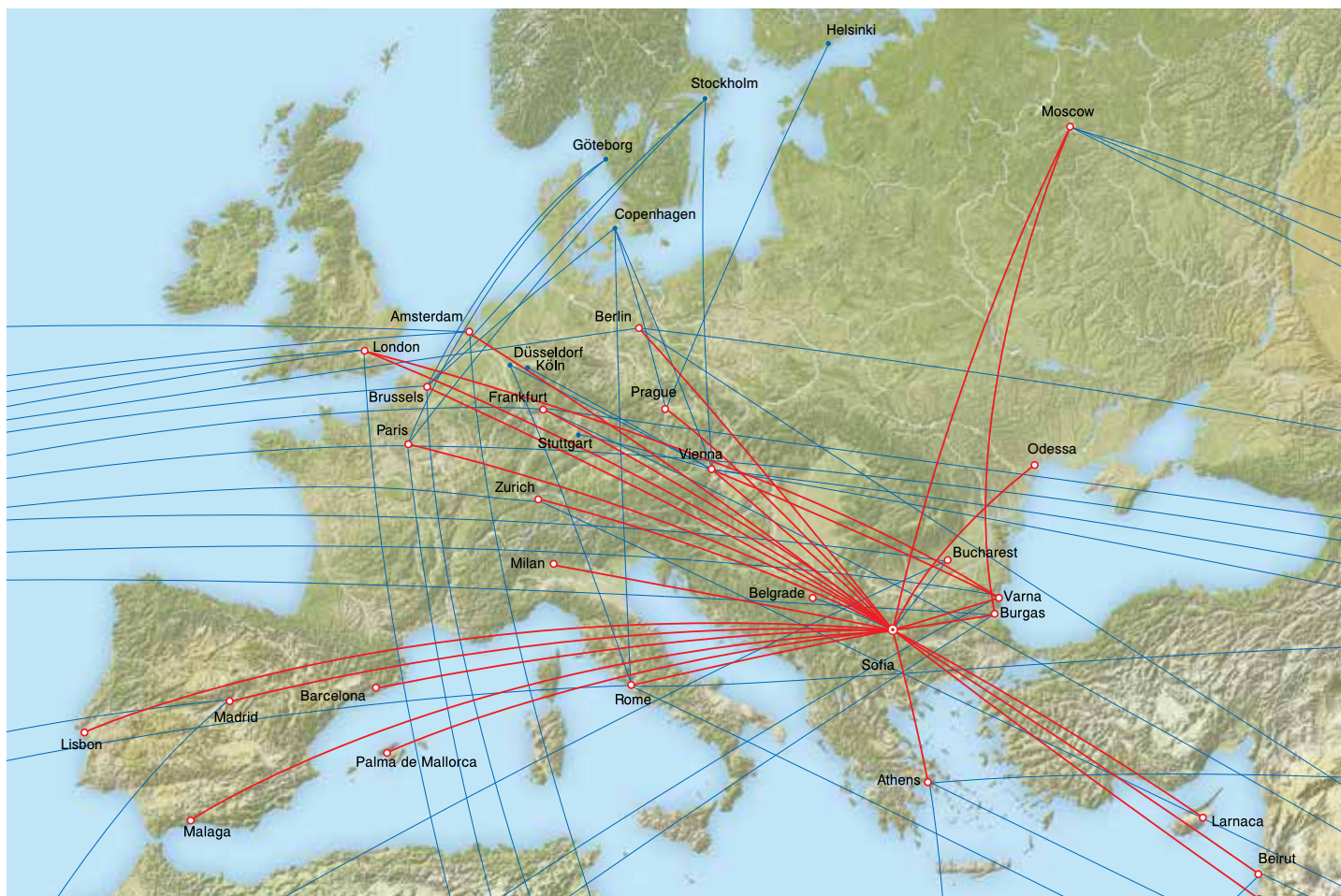
ATHENS – LARNACA, ATHENS – BEIRUT, ATHENS – TEL AVIV,
ATHENS – EREVAN, ATHENS – NICE, LARNACA – TEL AVIV
Jointly operated services using Aegean aircraft and crew.

SOFIA – MILAN

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

Дестинации Destinations

CODESHARE PARTNERS

Code share партньорството позволява на авиокомпаниите да предлагат на своите пътници повече полети до дадената дестинация при облекчена процедура за резервация, както на собствените полети, така и на полетите на партньора по маршрута.

The Code share partnership enables airlines to provide for their valuable customers more frequencies to each particular destination at facilitating booking procedure, on every own operated or marketing flight en route.

SPA PARTNERS

Special prorate agreement е сред основните търговски договори, предоставящи на партньорските авиокомпани изключителната възможност да увеличат броя на предлаганите дестинации през даден пункт и да отзоворят на търсенето на клиентите с приемливи цени.

The Special prorate agreement is among the basic commercial agreements, giving partner airlines a significant opportunity to enlarge number of global beyond destinations offered in response to customer demands at reasonable prices.

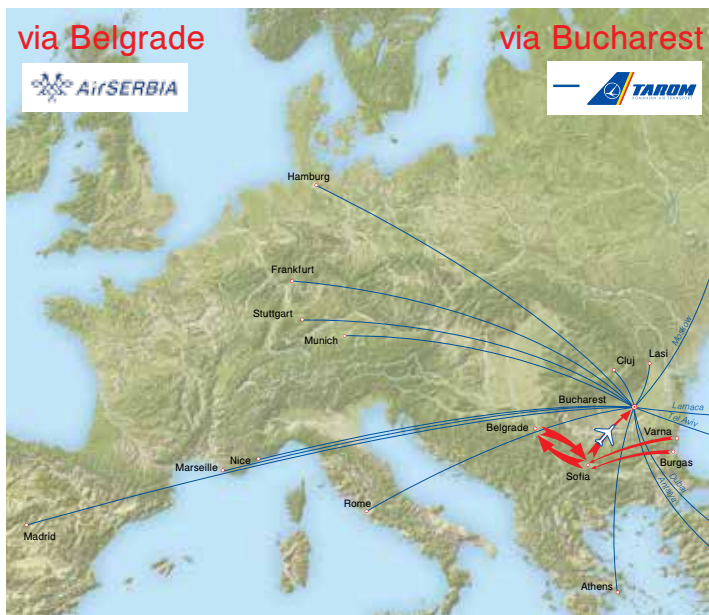
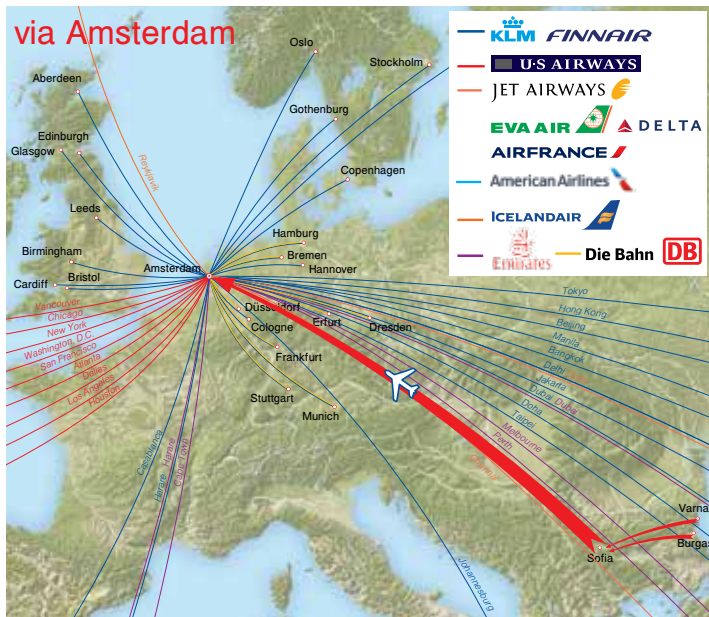
INTERLINE PARTNERS:

Interline agreement позволява взаимното признаване на билетите и по този начин съществено допринася за това двесте авиокомпани да могат да предлагат продукта на партньора по редовни линии.

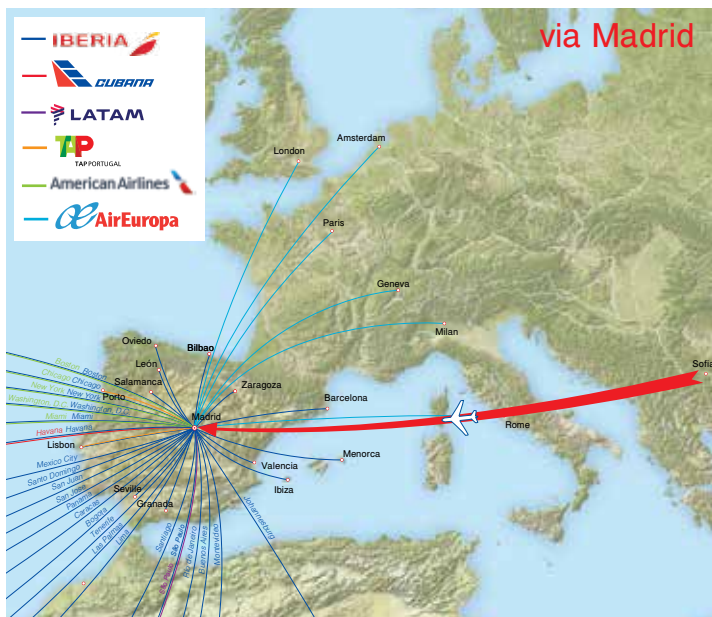
The Interline agreement permits the acceptance of each other's airtickets and that way contributes significantly both airlines to be able to offer customers reciprocally their product on schedule services.

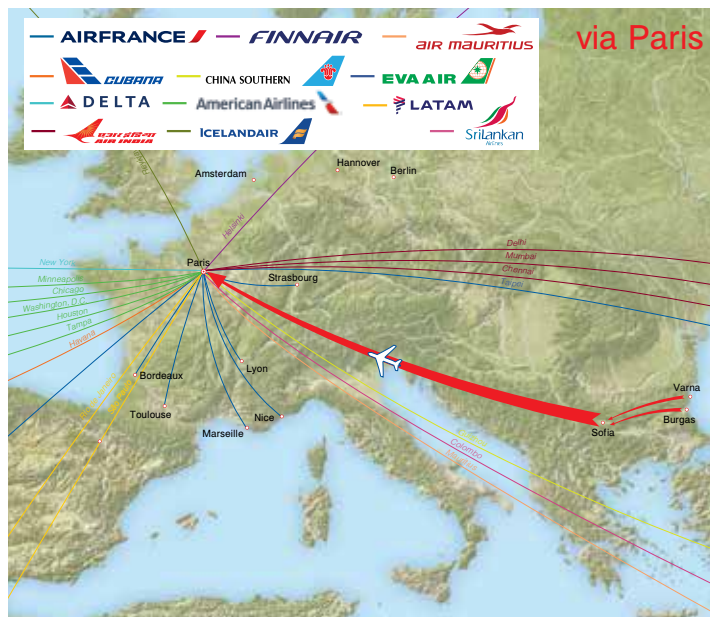
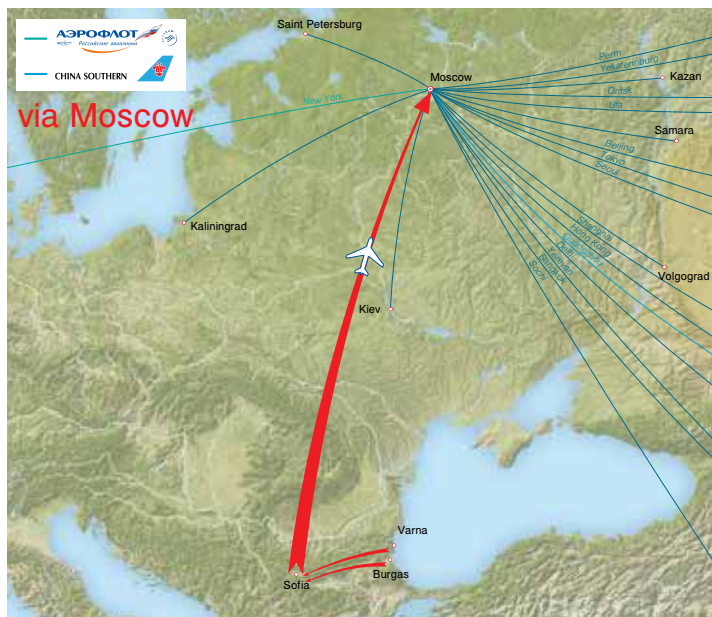
Летете до всяка точка на света с България Ер и партньори.
Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

Летете до Всяка точка на света с България Ер и партньори.

Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

БЪЛГАРИЯ ЕР: Къде да ни намерите?

BULGARIA AIR: Where to find us?

SOF BOJ VAR 	Customer Service Center 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> <i>Every day 08:00-22:00 Local Time</i>	phone: +359 2 402 04 00 e-mail: callFB@air.bg www.air.bg
	Head office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i>	fax: +359 2 984 02 03 e-mail: office@air.bg www.air.bg
	Sofia City Office 2 Ivan Vazov Street <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>9:00-12:00/12:30-17:30 Local Time</i>	e-mail: tickets1@air.bg www.air.bg
	FLY MORE Office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working hours:</i> <i>Every day: 09:00-12:00/13:00-18:00</i> <i>Local Time</i>	phone.: +359 888 903 943 +359 2 984 02 96 e-mail: flymore@air.bg www.air.bg
	Varna Airport Office Varna Airport Terminal 2, Departures <i>Monday - Friday and Sunday:</i> <i>07:00-21:00 Local Time</i> <i>Saturday:</i> <i>03:00-18:00 Local Time</i>	phone: +359 52 573 321 fax: +359 52 501 039 e-mail: varna@air.bg www.air.bg
	Varna City Office 55, 8-mi primorski polk blvd <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday 09:00-20:00 Local Time</i> <i>Saturday 10:00-18:00 Local Time</i>	phone: +359 52 651 101 e-mail: varna_city@air.bg www.air.bg
	Bourgas Airport Office Bourgas airport, Terminal 2 Departures, floor 2 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i> <i>(between June and September)</i>	phone: +359 56 900 155 fax: +359 56 870 132 e-mail: boj@air.bg www.air.bg
BRU 	Belgium, Brussels <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>10:00-19:00 Local Time</i>	phone: +32 470 401 260 e-mail: brussels@air.bg www.air.bg

LCA 	Cyprus, Nicosia "Louis Aviation" - 11 Lemesos Avenue, 2112 Nicosia, P.O. Box 21301, 1506 Nicosia, Cyprus.	phone: +357 225 88 182 fax: +357 223 76 606 e-mail: bulgariaair@louisgroup.com www.air.bg
BER 	Germany, Berlin Bulgarian Air Tour Leipziger str 114-115, 10117 Berlin, Germany <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-18:00 Local Time</i>	phone.: +49 30 2514405 +49 30 2514460 fax: +49 30 2513330 e-mail: info@berlin-bat.de www.air.bg
LON 	United Kingdom, London Airport office Heathrow Ticket Pod 3 (Zone G) Terminal 4 Heathrow Airport TW6 3FB <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:30 - 17:30 Local Time</i>	phone: +44 208 745 9833 +44 788 966 4174 e-mail: LHR@bulgaria-air.co.uk www.air.bg
MOW 	Russia, Moscow City Office 3 Kuznetzkiy Most Str., Moscow, 125009, Russia <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday:</i> <i>09:00-13:00/14:00-18:00 Local Time</i> <i>Saturday: 10:00-14:00</i> <i>(between June and</i> <i>September)</i>	phone: +7 49 5789 9607 e-mail: ticketmow@air.bg moscow@air.bg www.air.bg
	Airport office Sheremetyevo airport, Terminal F, fl. 2, ticket desks 10 and 14 <i>Working hours:</i> <i>Opens 2 hours before flight</i>	e-mail: svoapfb@mail.ru www.air.bg
TLV 	Israel - Tel Aviv Open Sky LTD 25 Ben Yehuda Str. Israel 63806, Tel Aviv <i>Working hours:</i> <i>Sunday - Thursday:</i> <i>09:00-17:00 Local Time</i>	phone: +972 379 51 355 fax: +972 379 51 354 e-mail: annie@open-sky.co.il www.air.bg
USA 	Mailing Address: 1819 Polk St #401 San Francisco, CA 94109 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday 9am - 5pm,</i> <i>Saturday - Sunday 9am - 1pm (EST)</i>	phone: 1-855-FLY-TO-BG (359-8624) e-mail: tickets@bulgariaairusa.com www.air.bg
VIE 	Austria, Vienna Intervega Reisen Tiefer Graben 9, A-1010 Wien, Austria <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Thursday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i> <i>Friday</i> <i>09:00-17:00 Local Time</i>	phone: +43 1 5352550 0 900 220013 (domestic line) fax: +431 5352552 e-mail: intervegareisen@aon.at office@intervega.at www.air.bg

